

31

GEORGE TIMCU

tristețea lui alec armașu

George Timcu

TRISTEŢEA LUI ALEC ARMAŞU

ROMAN

Din anchetele lui Alec Armaşu

Coperta: Sanda Dunca

Colecţia FANTOMAS
Editura „Junimea”
Iaşi, 1978

Prietenului meu O. U. şi tuturor colegilor săi,
graţie cărora adormim liniştiţi în fiecare seară.

CAPITOLUL I

Marele oraş se pregătea să doarmă. Respira din ce în ce mai rar, mai liniştit, cu plămâni nevăzuţi, uriaşi, ca un fantastic animal înaintea somnului. Străzile se întindeau din ce în ce mai leneşe, mai tăcute, şerpuiala lor murind într-o încolăcire care părea, cu fiecare clipă care trecea, mai veşnică. Nimic nu se mai putea întâmpla la ora aceasta târzie de noapte. Poate o rătăcire de o clipă, poate o speranţă neadormită încă, în oraşul ce deja se aşternuse la somn. Totul putea fi însă doar o părere.

De după geamuri – mai erau încă unele luminate, chiar la acest ceas târziu – se putea simţi respiraţia prin somn a oamenilor alunecând uşor, sau greoi, spre vise. Dar nu toţi dorm. Somnul nu vine pentru toată lumea, sau nu pentru toţi în acelaşi timp, în aceeaşi clipă. Nici nu se poate asta. La urma urmei, înainte de a adormi ne mai facem o ultimă socoteală a zilei ce a fost. Şi ziua poate fi lungă, încărcată, iar atunci socoteala este la fel... dar nu pentru toţi. Unii nu au nimic de recapitulat după o zi. Nici măcar o părere de rău. Altora, însă, nu le ajunge o noapte de socoteli după o zi plină. Dacă socoteşti, nu mai poţi dormi, dacă nu ai ce socoti.... somn uşor. Deci nu toată lumea adoarme la aceeaşi oră. Dar oraşul trebuie să doarmă totuşi. El însuşi, el, fiinţa multiplă, omniprezentă, are un culcuş al său, al caselor sale. Oraşul doarme în fiecare casă a fiinţei sale, chiar când ni se pare că ar fi altfel. Şi poate este altfel, căci, oricum, câte un geam tot mai rezistă, luminat ca un ochi ce se iveşte prin întunericul din jur. E forma sa de opoziţie, de personalitate, e revolta sa faţă de medie, de uniformizare, de

întuneric. Iar acest singur geam luminat trebuie să aibă o frunte fierbinte în spatele său, poate chiar lipită de el, cel rece, pentru a se răcori după o fierbinte zvâcnire a gândului, a gândurilor rămase de peste zi. Şi poate nici nu trebuie să întrebi a cui este fruntea aceea, cărui om îi aparţine. Dar, la urma urmei, nici nu are importanţă asta!

El poate fi omul de veghe, care, discret, fără patetism, mai face ceva după ziua de muncă, pentru el fiind acum o noapte de lucim. Gândește, de pildă, chiar dacă meseria sa nu este dintre acelea care ne sunt foarte apropiate, ba chiar o pomenim cu o oarecare strângere de inimă, ce să-i faci! Dar ea există şi ne trebuie, Doamne, ce ne trebuie! Şi atunci, o faci, meseria asta, chiar dacă nu-ţi mai place la un moment dat, chiar dacă o urăști, cu dragoste, ca pe o femeie frumoasă şi rea. Pentru că ea este o femeie, vreau să spun o meserie pe care o iubeşti cu o pasiune ce te face fericit pentru următoarele nefericiri, că nu se poate nici fără acestea.

Şi atunci Alec Armaşu înţelese – ascuns în spatele acelui singur geam luminat al străzii în miez de noapte – că el nu va putea renunţa la ea –, nu, nu la vreo femeie, ci la meseria lui blestemată de a face bine oamenilor, în marea lor majoritate, distrugând, vânând cel puţin, pe alţii, e drept, în minoritate şi nu la fel de oameni. Dar ce se putea face?

Chiar ce se putea face? El trebuia, el, Armaşu, să hăituiască nişte oameni, dar erau oare aceştia – hăituiţii – oameni? Aici trebuie într-adevăr căutată întrebarea decisivă. Ce poţi face când victima ta e aşa-zisul biped cugetător... cugetător în sens invers, pus pe fapte îndreptate împotriva celorlalţi? Trebuie să-l scoţi din joc – şi asta poate însemna ceva foarte grav, poate chiar nefiinţă – uneori fără multă milă eşti nevoit s-o faci, milă trebuie să-ţi fie de alţii, de ceilalţi mulţi, care acum, la oră târzie, dorm

liniştiţi, sau încearcă s-o facă, închipuindu-şi fiecare că cineva îi apără. Şi îi apără. Câţiva, nu mulţi, dar îi apără. Armaşu e unul dintre ei. Da, el însuşi, gândi Alec. Dar nici asta nu trebuie spus patetic, pentru că toate lucrurile importante sunt simple, neînchipuit de simple. El o face de ani de zile şi nici nu-şi pusese vreodată această problemă. Că e important ce face. Nici nu avea când. Pentru că nu poţi avea vreme pentru fleacuri, când este în joc viaţa oamenilor. Dar nici asta nu trebuie să fie declamat patetic. Deloc. El, Armaşu, nici nu băgase de seamă, în tristeţea lui de om veşnic suferind, că e ceva cât de cât eroic în profesiunea sa. Pentru că el nu avea acest sentiment, al eroismului – al său, bineînţeles – el doar credea că e nemaipomenit de firesc să facă ceea ce făcea în fiecare zi. Chiar în fiecare zi? Ei, nu chiar, dar, oricum, de o viaţă. Tristeţea lui tocmai această viaţă o ascundea, pentru că nu e uşor lucru să vânezi – viaţa e ca o pradă, nu-i aşa? spunea un mare scriitor – fiarele bipede pornite să-i hăituiască pe semenii lor. Dar cum poţi tu să fii semen cu o fiară, sau el să spună că e semenul tău din moment ce el, ea, fiara, vrea să te ucidă cu sânge rece. A, poate este vorba, cred unii, că a fi detectiv înseamnă a fi un tip de competiţie, cu râvna perpetuă a locului întâi. Cine, dracul să-l ia, crede asta? Cum poţi fi vesel când bagi un om la puşcărie, sau când bagi mai mulţi, şi asta din pură – sau impură – datorie profesională. Pentru că e impură, datoria nefiind niciodată singură, ci împreună, sau înainte fiind... ce...? Armaşu ezită iar. De ce oare ne e frică de cuvinte? Ce e înainte de datorie? Înainte de a fi detectiv profesionist. De a fi maior, colonel sau ce pot să aducă anii... de slujbă, bineînţeles. Că anii – ceilalţi, aceia din viaţa ta, numai a ta – pot aduce şi un anume alb – a, nu al părului! – ci poate al calmului de a privi egal, drept pe toată lumea cu candoarea vârstei la care se poate crede că toţi

oamenii sunt puri, imaoulaţi, aşadar albi. Deci am ajuns la alb, de unde plecasem. Armaşu putea zâmbi satisfăcut. El credea, ba nu credea încă, dar spera că oamenii sunt albi – desigur nu în ceea ce priveşte epiderma, – tocmai pentru că... pentru ce? Doar văzuse destui „negri”, adică vinovaţi, răi, hoţi, chiar criminali. Ei bine, pentru că aceştia erau ceilalţi, puţinii, neoamenii care trecuseră de partea cealaltă a baricadei, unde se luptă îngrozitor de strâmb. Bine, bine, îşi zise Alec Armaşu, dar de ce, totuşi, cred eu că oamenii sunt buni? Toţi? Da, toţi. Pentru că aşa sunt, chiar dacă, uneori, o indigestie sau un post aflat deasupra noastră şi necoborât la noi, când ni se părea că-l merităm, ne înrăiesc, aşa, puţin, şi nu cu totul, şi nu pentru totdeauna, ci pentru scurt timp. „Sigur, desigur, că eu, Armaşu, greşesc, eu pot fi naiv, însă cinstit, dar nici asta nu mă salvează de ridicol, atunci când cred că oamenii sunt buni. Iar prietenii mei sunt cei mai buni, nemaipomenit de buni. Şi atunci, de ce sunt, totuşi, trist?“ De ce era trist Alec Armaşu, mai ales că după rezolvarea cazului acela complicat, povestit de un foarte indiscret scriitor într-un roman intitulat bizar „Fără suspecţi“, ca şi cum ai putea ancheta o crimă fără să stabileşti suspecţii – mai ales, cum spuneam, el, Armaşu, nu avea de ce să fie trist, pentru că autorul, unul George Timcu, parcă aşa îl cheamă, scrisese frumos – relativ, desigur, – despre el, popularizându-l, cum se zice!?...

Şi atunci... Armaşu aruncă – aşa, în duşmănie – romanul mai sus-amintit şi se întoarse spre barul aşezat, ca de obicei, în mijlocul bibliotecii, printre cărţi, semn al unirii sublime a culturii cu Bachus, şi el element de cultură, – nu? – cum mai cred unii boemi fără nume.

Dar Alec Armaşu nu mai putea crede asta. Sticla de coniac – da, aşa îl vedea autorul, mereu cu sticla lângă el – era doar o prezenţă decorativă, pur platonică. Aşa cum priveşti o fotografie

a unei frumoase actriţe de peste ocean. E doar hârtie, atât. Aşa şi sticla de coniac... Când eşti bolnav, nu prea e bine să... dar, mă rog, câteodată, într-un moment de tristeţe, de singurătate, se poate, desigur, comite o abatere, o – cum să-i spunem? – nebunie, doar suntem trişti, nu? Dar nu e vorba aici de niciun fel de ironie, ci doar faptul că niciodată nu ne putem înfrânge îndeajuns tristeţea adusă de boală, de îmbătrânire. Mai ales când constatăm că acestea, amândouă, ca nişte prietene de nedespărţit, ne împing pe o vale prăpăstioasă, unde singurul lucru care ne rămâne de făcut este să ne prăbuşim. Totul este să avem puterea de a ne preface că nu băgăm de seamă asta..., cum îi zice... albul, cu necazul acela, la început mic, cu... respiraţia, cu circulaţia, de fapt cu inima, cu... celelalte... că multe se mai pot aduna, aşa, pe neobservate, odată cu schimbarea la fiecare an nou a. calendarului din perete.

Şi totuşi, un pahar de coniac bun... dar nu e voie. Alec Armaşu se opri, zâmbind cu amărăciune, dar zâmbind totuşi. El, omul atâtor încercări... oftă. Nu, nu trist, ci oftă aşa cum ai respira adânc, înainte de a te apuca de ceva greu. Şi el se apuca de ceva greu. Căci iar trebuie să... să afle ceva. Un lucru important, pentru care – nu-i aşa? – se va găsi iar un isteţ de scriitor, probabil acelaşi care scrisese „Fără suspecţi”, George şi nu mai ştiu cum îl cheamă, care va considera ca foarte firesc să-l povestească liniştit, calm, sorbind mereu din paharul de coniac – şi va spune că el, Armaşu, bea! – prezentând pe alăturea puţin, acel lucru pe care îl urmărea el acum. El,. niciodată veselul om care fusese, Alec, va trebui să caute. Ce să caute?

CAPITOLUL II

Alec se trezi indispus. îl durea din nou capul, ca de obicei şi tot ca de obicei zâmbi crispat, privindu-şi chipul uscat, neprietenos, din oglindă. Dar ce putea avea? Astenie?? Asta are toată lumea, chiar şi cei care deschid o carte doar de sărbători – adică la paştele acelor superbe animale alergătoare la cursele de steeplechase. Nu, la el era ceva mai mult şi – hm! – mai grav, o ştia, doar pentru asta fusese trimis temporar să se odihnească. E drept, acum se schimbase situaţia. Revenise – sănătos? – şi-şi reluase viaţa sa de... adică ocupaţiile sale obişnuite.

Şi cum? Iar începea o goană nebună, pentru că tot ce urma să întreprindă se putea face doar în fugă, ca într-o cursă contra cronometru. Dar iată care erau faptele, relatate sec, pe scurt.

În frumoasa staţiune Cumpătu, în acel decor feeric, de vis, cu brazi neînchipuit de drepţi şi înalţi, printre care se ascund vilele graţioase, asemănătoare unor căsuţe de turtă dulce, fusese găsit un om otrăvit. Da, otrăvit, pentru că este imposibil ca un ins normal să-şi aplice singur o otravă, închipuindu-şi că în flaconul său cu tablete calmante, antireumatice, s-ar afla altceva decât medicamentul său obişnuit de ani de zile. Sau poate e posibil?

Dar faptele acestea erau: în superba staţiune atât de iubită de creatori şi necreatori, într-o vilă ascunsă după o perdea de brazi tineri, fusese găsit otrăvit – lucrul era evident – cetăţeanul, omul Aristide Petrovici. Da, chiar Aristide Petrovici, nu vă miraţi, deşi probabil dumneavoastră nu l-aţi cunoscut personal. Sau nu dumneavoastră toţi, chiar toţi. Ei bine, omul acesta care n-a scăpat niciodată condica de prezenţă, întru desperarea şefului său care demult nu-l iubea – care dădea întotdeauna situaţiile la timp – chiar înainte de timp, – care avea participări numeroase la acţiuni sindicale, care nu făcea nimic diferit faţă de ceilalţi, care n-avea nici măcar o amantă, – serios, chiar niciuna – deşi era necăsătorit, – ei bine, acest om fără abateri, fără pete, era

mort. Pentru că lucrurile erau foarte clare: murise otrăvit de o cianură bine deghizată în tablete antireumatice, acele tablete pe care el, Aristide, le lua de ani de zile fără niciun pericol. Ele nu-i făceau niciodată rău, e drept că nici mare bine, de fapt nu-i făceau nimic, dar, de, ca omul, dacă-iei o pilulă, poate-ţi trece, deşi e evident că nu-ţi trece niciodată, că lucrurile rămân tot acolo, iar sciatica se simte bine, ca şi până atunci.

Dar astea sunt răutăţi gratuite, desigur, gândi Armaşu, examinând în continuare cazul: cum poate fi un contabil – evidenţă materiale, şi ce materiale: cuie, şuruburi, scânduri, clei etc. – ucis atât de bestial. Cu cianură. De ce? Ce se ascunde aici?

Se deplasă în staţiune. Totul era minunat aici. Natura, vilele, aerul. Desigur, scriitorul acela – cum îl cheamă? – va profita de situaţie şi, ajuns aici, va trânti câteva pagini despre frumuseţea locurilor.

Era şi normal să se întâmple astfel, pentru că până şi într-un roman poliţist trebuie să facem puţină literatură, puţină artă pentru artă sau artă de dragul ei însăşi, chiar aşa nefuncţională pentru intriga detectivistică.

Oricum, însă, recunoscu Alec, staţiunea era frumoasă, totul era minunat aici, dar mai ales calmul şi liniştea... Avea dreptate şi scriitorul să profite puţin de decor. Om era şi el, şi pe deasupra scriitor, deci un sensibil, ce mai... Dar ia stai, care calm, care linişte? Doar aici se petrecuse o crimă oribilă. Era convins că fusese o crimă. Renunţă să mai privească decorul. Nu-i mai ardea de aşa ceva.

Însoţit de tânărul locotenent Mihai Florea, se îndreptă spre vila în care locuise Aristide Petrovici.

Intră în camera unde stătuse acesta. Nu se putea glumi: în flaconul cu pastile antireumatice mai găsiseră câteva tablete albe.

Analiza chimică se impusese de la sine. Totul era neatins, afară, bineînţeles, de cadavru, care fusese ridicat între timp.

Alec refuzase cazul, iniţial, apoi revenise; ceva, fără să ştie ce anume, îl intrigase, poate – vorba bunului şi vechiului său prieten Mircea Moraru – ciudăţenia situaţiei. Poţi ucide pe oricine, dar pe un contabil conştiincios şi cumsecade, nu. Pentru că n-ai avea de ce s-o faci.

Da, la puţină vreme de la sosirea sa în staţiune, se întâlnise cu Moraru, care – culmea! – venise cu acelaşi tren din Capitală, cu care călătorise şi el, Armaşu.

Mircea Moraru îl privi mirat, surprins chiar. Cum, era chiar Armaşu? Nu se putea! El, chiar el să fie? Acum? Întâlnirile, după ani, cu cel mai bun prieten avut cândva, au ceva dureros de dulce, sau pur şi simplu dureros, atât. Mircea Moraru îşi privi în ochi prietenul: da, era el, Alee; nemaipomenitul său prieten. Omul pentru care...

Alec, mai rezervat, mai timid, aşa cum era de obicei, rămase tăcut.

Se îmbrăţişară îndelung.

Se priviră apoi. Mircea avea în ochi o anume tristeţe greu de definit:

— Ce faci aici. Alec?

— Ce să fac? Necazurile, meseria m-au adus aici. Ştii... nu se poate altfel.

Mircea Moraru zâmbi din nou, cu oarecare tristeţe. Da, chiar aşa. Ca să vezi cum se pot întâlni, reîntâlni oamenii! Cum să nu te bucuri de o asemenea revedere? Ce motiv ar fi putut s-o întunece? Da, desigur, doar anii. Îmbătrâneşti, ce să-i faci? Fără asta nu se poate. Iar firele albe, ridurile care nu se pot ascunde... Înseamnă un timp, un timp care s-a scurs definitiv din viaţa noastră. Aici nu există iertare, nu se poate face nimic, oricâtă

voioşie ai avea. Dar acum nu puteai fi totuşi decât vesel, când îţi revedeai prietenul, vechiul şi bunul prieten.

Cei doi vechi prieteni nu ştiuseră unul de celălalt, deşi călătoriseră în acelaşi tren, la distanţă doar de un vagon. Întâlnirea fusese emoţionantă. Ei nu se văzuseră de peste zece ani. Alec era pe atunci un tânăr „cu perspective”, – şi cam cu acestea rămăsese, căci mereu ne rămâne câte o perspectivă în faţă de atins, pururea neatinsă – iar Mircea Moraru, jurist cu vechi state de serviciu, urcase mereu, fiind foarte apreciat. Dar asta nici nu conta, la urma urmei. Important era faptul că, odată, demult, când au şi lucrat împreună, Moraru făcuse un gest – unul din acele gesturi rare, dar decisive: era prin anii 1948, poate ’49, când el, Armaşu, tânăr locotenent, trebuia să anihileze atâtea uneltiri ce mergeau nu o dată până la crimă. Şi atunci, într-o zi, într-o neînchipuit de grea zi, fusese la un pas de moarte, doar la un singur pas. Legat, bătut şi umilit, trebuia să fie – stupid, dar aşa stăteau lucrurile – împuşcat de nişte inşi care nu mai aveau nimic sfânt. Şi atunci s-a întâmplat minunea – da, se pot întâmpla şi minuni: Mircea Moraru a apărut miraculos şi l-a salvat. Cum? E greu de povestit astăzi, după aproape douăzeci de ani.

Moraru intrase în încăpere cu pistolul în mână şi, fără şovăire, ucisese pe unul dintre cei care-şi ziceau – oare de ce? – partizani, şi îi somase pe ceilalţi: la cea mai mică mişcare, trage! Între timp îi făcuse semn lui Alec să se târască până la el, şi-i tăiase legăturile de la mâini, apoi îi dăduse un pistol. Când apăruseră oamenii securităţii, cei doi erau deja stăpâni pe situaţie. Armaşu şi Moraru îi ţineau pe toţi nenorociţi! aceia cu faţa la perete şi mâinile sus. Alec nu uitase asta şi nici nu era cu putinţă să uiţi aşa ceva. Mircea Moraru fusese extraordinar prin decizia şi îndemânarea cu care acţionase, dar mai ales – şi asta

era, în definitiv, totul – îşi riscase viaţa pentru a-l salva. Anii trecuseră, o vreme au fost mereu unul alături de celălalt. Moraru urca prin merite desigur, prin formidabila sa dorinţă de a fi util, de a face bine, de a sluji lumea nouă care se năştea. Armaşu urcase şi el, până la un punct, până când boala, celelalte necazuri îl opriseră pentru o vreme. Nu se mai văzuseră aproape deloc după aceea, dar se iubeau, se preţuiau, chiar fără a se mai întâlni, decât foarte rar. Iar Alec nu-l uitase, nu-l putea uita, pentru că lui îi datora viaţa şi apoi pentru că îi plăcea omul acesta vesel, cinstit, drept şi mai ales omenos. E drept, tot viaţa îi despărţise, fiecare cu meseria, cu treburile sale, fiecare la un alt capăt de ţară.

Dar anii oricum trecuseră. Alec îl privi încă o dată: era el, dragul său prieten Mircea Moraru. Desigur e greu să începi o discuţie, cu un prieten cu care nu te-ai văzut de atâţia ani. Moraru, bine îmbrăcat, chiar cu gust, îl privi pe Alec şi, după o nouă îmbrăţişare, îi spuse, reluând o conversaţie întreruptă de emoţie:

— Armaşule, arăţi ca atunci!

—Imposibil.

— De ce? Dar eşti la fel de tânăr, de viguros, de... puternic.

— De slab, de îmbătrânit, de obosit, completă Armaşu. De ce să n-o spunem cinstit, Mircea? Tu nu vezi ce m-am împuţinat? E drept că mult-mare, cum vrei să zici, n-am fost niciodată, dar acum... par şi mai mărunţel faţă de tine, superbul atlet.

— Hai, las-o, protestă Moraru, tu eşti tânărul de altădată, chiar dacă...

— ...au trecut cu mult peste zece ani, aproape douăzeci? Nu? Să nu ne înşelăm. Ne-am mai schimbat între timp, măcar puţin. Mă văd şi eu în oglindă, măcar dimineaţa, când mă rad.

— Dar foarte puţin te-ai schimbat. Eu nu mai ştiu dacă sunt Moraru de ieri, dar, oricum, sunt... Moraru.

— Cu numele, dragul meu, cu numele mai suntem cei de ieri.

— Şi cu mintea, cu inima mai ales; aş vrea, Alec, să reţii asta. Eu oricând faţă de tine sunt neschimbat, sunt acelaşi dintotdeauna.

— Desigur, Mircea, noi rămânem aceiaşi, unul în ochii celuilalt. Prietenii rămân prieteni mai ales atunci când unul din ei datorează celuilalt viaţa. Şi asta nu se poate uita niciodată, orice ai face. Dar nici nu trebuie să faci ceva pentru a uita.

— Să lăsăm asta, Alec... Te rog. N-are rost să-mi mai vorbeşti despre asta.

— Ba să n-o lăsăm, Mircea. Dacă nu era extraordinara ta nebunie de atunci, astăzi nu puteai sta de vorbă cu mine. Pentru că nu aveai cu cine. Eu n-aş mai fi fost pentru tine nimic altceva decât o amintire dureroasă.

— Exagerezi...

— Nu, deloc. Dar aşa au stat lucrurile şi nu altfel. De ce să n-o spunem? Şi atunci cum mai vrei să uit toate astea?

Mircea Moraru zâmbi încurcat. Ce se poate spune unui om căruia i-ai salvat viaţa? Orice i-ai spune ar părea de o falsă modestie. Moraru îşi netezi cu un gest neglijent, distrat, dunga pantalonilor. Apoi avu acelaşi impuls, dintotdeauna, al oamenilor care nu s-au văzut demult şi atunci simt mereu nevoia să-şi pună aceeaşi întrebare stereotipă:

— Şi... ce mai faci... altfel?

— Ce să fac, ce aş putea face?

— Mă refer la viaţa ta particulară.

Alec tăcu, puţin jenat.

— E sublimă... dar lipseşte cu desăvârşire, cum ar zice marele nostru clasic.

— Ei, chiar aşa...

— Cam aşa. Nu prea am timp acum pentru ea. Când a fost timp, n-am prea avut parte de ea.

Alec se posomorise. Mircea înţelese că nu trebuia – să aducă vorba despre aşa ceva şi, cu tactul său dintotdeauna, schimbă direcţia discuţiei.

— Deci tu numai cu meseria ta, pe care o iubeşti cu pasiune.

— Da, aşa se spune. Că ne iubim cu pasiune profesiunea. Şi e adevărat. Sau, cel puţin, parţial adevărat.

— Adică?

— S-au găsit destui deştepţi să aducă nuanţe şi aici. Că nu de puţine ori, de atâtea nuanţe uităm pur şi simplu un adevăr algebric elementar: ce e cu semnul plus şi ce e cu semnul minus, adică ce e bine şi ce e rău. Iată, de pildă, cineva îmi povestea că un calcul fantezist, evident, al unui om ciudat şi greu de descifrat, dar subtil nevoie mare, a făcut lumină în următoarea chestiune: de ce un detectiv îşi face meseria până la riscul total – asta însemnând viaţa, adică moartea. Şi rezultatul. Cincizeci la sută dintre detectivi spun că îşi fac meseria cinstit, onest, pentru că... datoria, liniştea oamenilor, corectitudinea semenilor, chiar salariul pe care-l primesc etc., etc.

Douăzeci şi cinci la sută sunt frumoşii nebuni ai acestei meserii, care, în afară de motivele celor cincizeci la sută, mai au... ce au? Greu de spus. O pasiune care ucide, la propriu şi la figurat, care arde într-adevăr până la ultima limită, până la dispariţie, cum spunea cineva.

Bine, dar mai rămân douăzeci şi cinci la sută. Ăştia n-au putut da niciun răspuns. Sau unul vag umanist, vag romantic. S-ar părea că ei adună motivele celor de la cincizeci la sută coroborate cu cele ale celor de la douăzeci şi cinci la sută, fără a putea aduce nicio motivaţie în plus. Întrebaţi, ăştia din urmă de

către un reporter isteţ, au tăcut morocănoşi, chiar lipsiţi de politeţe. Reporterul a încercat să-i provoace la un răspuns... literar, ca aceia de la televiziune care-ţi cer un surâs telegenic. N-a fost chip. Cei douăzeci şi cinci la sută erau nepoliticoşi, fermi în lipsa lor de zâmbet, dar tot la fel de fermi în tot ce făcuseră... nemaipomenit de bun şi folositor tuturora. Doar că, vezi, tăceau când era vorba despre ei. Aşa erau ei, lipsiţi de bunele maniere, dacă trebuiau să spună ce utili sunt ei societăţii.

Mircea Moraru îl privea deconcertat: Alec glumea sau spunea adevărul? Îl credea pe cel care făcuse statistica sau nu-l credea? Armaşu îi observă nedumerirea şi se amuză în sinea lui.

— Fii liniştit, dragul meu. Cum o să cred eu în bazaconiile astea? Aiureli. Precizez, încă o dată, că ele aparţin unui tip ce s-a vrut foarte subtil şi nemaipomenit de inteligent. Fiecare-din noi îşi face cu pasiune datoria, cu dăruire, cu... ce mai vrei tu să adaugi.

Tocmai în acest punct delicat al conversaţiei, apăru un subofiţer care, fără voia lui, salvă situaţia.

— Am căutat peste tot, raportă el, cu glas scăzut. Nimic deosebit.

— E-n regulă, răspunde Armaşu.

— Am găsit nişte scrisori, câteva hârtii, altceva nimic. Formele sunt în regulă. Ce fac cu ele?

— Lasă că le duc cu mine acasă. Le examinez când ajung la Bucureşti. Acasă o să le pot citi mai pe îndelete.

Subofiţerul salută şi plecă.

Alec încercă să reia discuţia de la acel punct delicat, unde rămăsese adineauri.

— Aşa stau lucrurile, dragul meu Mierea. Fără tine, nu mai eram. Nu m-ar fi iertat câinii ăia.

Mircea tresări, parcă trezit din aduceri aminte.

— Hai să lăsăm asta, te rog. Dar spune-mi ceva. Am auzit că s-a întâmplat aici o crimă îngrozitoare. Toată lumea vorbește. E adevărat?

Armașu îi confirmă, relatându-i pe scurt ce se întâmplase. Moraru era impresionat de ceea ce auzea.

— Și tu te ocupi de cazul ăsta?

— Oarecum...

— Se pare că e un caz greu. Aveți vreo urmă?

— Deocamdată niciuna. Cred că o să am mare bătaie de cap.

Cei doi vechi prieteni mai zăboviră la cafea, povestindu-și cu emoție întâmplări din tinerețea lor, după care fură nevoiți să se despartă, Alec având destule treburi cu ancheta care abia începea.

Își promiseră solemn să se revadă cât mai grabnic cu putință, ca să stea mai pe îndelete de vorbă.

CAPITOLUL III

Alec reluă datele anchetei. Nimic nu intervenise între timp. Amprente nu se găsiseră nicăieri. Decât bineînțeles cele ale victimei. Nu era exclus, deci, ca să-și fi adus singur otrava de la București, fără să știe, evident. Omul, contabilul acela, murise misterios, inexplicabil. Poate o sinucidere? Era imposibil, absolut imposibil. Doar știi ce ai în flaconul cu care te tratezi în fiecare zi de reumatism, o boală care, nu-i așa, o duci cu tine ani de zile. Nu mori din ea, dar mori cu ea. Și atunci? De ce în flacon câteva tablete fuseseră înlocuite – da, ăsta era cuvântul – cu alte tablete, absolut la fel, doar că umplute cu cianură! Și el, nenorocitul contabil, omul liniștit, fără prihană, le luase fără a

bănui nimic. De ce? Întrebări la care, deocamdată, nu putea răspunde în·niciun fel.

Alec luă fişa omului. Totul părea normal până la un punct. Serviciul: pas cu pas, toată viaţa lui curgea previzibil. Şcoala primară, liceu, academie comercială, serviciu, reputaţie, avansări, lente, dar sigure şi totuşi, firul prea drept se rupea undeva, sau măcar îşi schimba direcţia. Alec se întoarse iarăşi spre fişa banală – de cadre – a lui Aristide Petrovici. De ce trebuise să moară contabilul? Când nu faci nimic decisiv în viaţă – nici rău, nici bine – e normal să mori de bătrâneţe sau de una din bolile inevitabile pe care le aduce tot ea. Ei bine, omul ăsta nu făcuse nimic neobişnuit şi murise totuşi înainte de vreme, otrăvit. Căci era clar. Cineva îi înlocuise pastilele bune – care nu făceau niciun rău, dar nici bine, – cu altele care într-adevăr făceau ceva, e drept, rău. Şi atunci? Trebuie văzut de ce s-a găsit cineva care a dorit să elimine un om de treabă, cumsecade. Sau, cel puţin, aşa reieşea din dosar. Dar acesta prezenta viaţa cuminte a victimei. Nu cumva era incomplet dosarul şi ea, victima, nu era chiar aşa de cumsecade cum părea?

Armaşu mai citi o dată plictisit hârtiile din faţa sa. Firul vieţii lui Petrovici era, oare, chiar aşa de drept cum părea sau se adeverea impresia avută adineauri că se frânge într-un anume loc? Dar atunci unde se rupea linia dreaptă?

Armaşu citi tot, tot dosarul – a câta oară? – şi apoi tresări, aproape satisfăcut. Aristide Petrovici: născut în 1920, contabil, servici la... transferat la... avansat la...

Se opri. De ce avansat? Pentru ce?

Subit salariul său modest, al lui Aristide, creştea, e drept, nu vertiginos, că nici nu se putea aşa ceva, dar creştea oricum, simţitor. De ce? Anul de când se producea „ascensiunea”: 1959. Luna: februarie. Ziua: 26. De ce? Şi de ce, deodată? Până atunci

se derulase cariera normală de contabil şi, subit, omul începea să urce. Ca şi cum nimeni nu observase până atunci meritele sale, ale lui Aristide, şi, deodată, toată lumea descoperă, inclusiv, şi mai ales conducerea, că el e genial, drept care... avansare, prime şi tot, tot tacâmul ce urmează după aşa ceva. Deci, 1959. Armaşu era intrigat. Controlase camera unde fusese găsit Petrovici. Ştia că amprente străine nu există – se făcuseră cercetările necesare, – dar nu înţelegea un anume lucru, de fapt, acelaşi: de ce trebuia ucis Petrovici? Şi de ce aşa de bine pus la punct totul, profesional, rece şi curat, cum ar spune un coleg de-al său, un ins puternic, calm ca o stâncă aşezată în plină câmpie.

Atunci până unde poate merge imaginaţia noastră, în lipsă de date sigure? Că trebuie să lucrăm şi cu imaginaţia în asemenea cazuri, căci cu altceva nu ai, la începutul unei anchete.

Dar să-l reia pe Petrovici din 1959, când a început subit avansarea sa, a omului neobservat până atunci de superiorii săi. Trebuie văzut, pas cu pas, ce se întâmplase de fapt, ce se afla dedesubtul datelor reci, impersonale, deşi era un dosar de „personal". Dosarul însă nu spunea nimic, consemna doar câte ceva. Ca un răboj. Referinţele şi ele la fel: până în 1959 seci, lăudând omul cu măsură: tovarăşul se achită, tovarăşul face faţă, tovarăşul e conştiincios, tovarăşul a dat dovadă de... Nimic deosebit. Deodată referinţele încep să capete febră, fervoare, aprindere, şi asta... din 1959! De ce, subit, dosarul i se încălzeşte? E lăudat, remarcat, înălţat şi avansat. Brusc toate datele, până atunci seci, capătă o nuanţă de legendă, parcă ar fi vorba de un om plecat dintre noi, dintre ei, cei ce lucrau cu Aristide Petrovici. Cei din jur îl descoperă sau îl redescoperă subit. Şi iarăşi de ce?

Fără niciun motiv aparent, colegii, şefii săi descoperă că Aristide e nemaipomenit de capabil. Alec se opri din nou din

lectură. 1959. De ce aici înceta tot ce era explicabil şi începea tot ce devenea inexplicabil? Nu cumva dosarul – ca orice dosar – era incomplet. Atunci se petrecuse ceva ce nu era consemnat în hârtii. Sau era trecut şi nu observase el sau nu citise printre rânduri, cum-se zice. Reluă cu încăpăţânare lectura: anul naşterii, şcoala primară, liceul, facultatea, serviciul... încadrarea... linie dreaptă şi, deodată, 1959... Dacă afla ce se petrecuse atunci, totul putea deveni, mai simplu.

Alec se opri, speriat. Stai! Era acolo în dosar o hârtie: Aristide, prieten cu fiica lui Miltiade Popescu. Interesant! Dar asta n-avea nicio legătură cu crima. Ce putea să aibă? El se împrietenise cu Despina Popescu, acum nu ştiu câţi ani. Relaţie care nu a avut urmări matrimoniale. Deci nu explică nimic. Şi atunci?

Poate că, totuşi, aici se găseşte cheia ascensiunii. Lumea aflase că, vezi Doamne, el, Petrovici, „vorbeşte” cu fiica lui Miltiade Popescu, tip influent pe vremea aceea.

*

Armaşu. examină plictisit camera defunctului. Nimic, dar absolut nicio urmă. Încăperea era perfect anonimă, ca oricare, ca toate carneţele de hotel, motel, model de stas: un recamier, un dulap, o masăj două scaune tapiţate la fel ca recamierul, o oglindă, o noptieră în cel mai perfect stil fără stil, şi, bineînţeles, nelipsita fotografie de serie cu un peisaj turistic, cam la fel şi el. Probabil că aici se afla şi secretul acestor camere fără personalitate: te uniformizau, te făceau să. te uiţi pe tine însuţi, cel de acasă, de la serviciu, cu grijile tale; devenea! turistul, omul de concediu şi din concediu, un anonim de douăsprezece zile. Alec zâmbi puţin amar. Aici erai altul în mobila asta: nu mai erai nimeni. Şr poate era bine aşa, măcar pentru cele douăsprezece

zile, într-un incognito râvnit unsprezece luni, ca o uitare. Dar să nu facem literatură.

Armaşu se întoarse spre tânărul locotenent Mihai Florea, întrebându-l plictisit:

— Ce se ştie până acum?

Acesta, puţin fâstâcit, puţin intimidat de „superiorul“ de la Bucureşti, el, provincialul, încearcă să fie scurt, dar sintetic:

— Aristide Petrovici a sosit în staţiune la 2 iulie, ora patru după amiaza şi s-a instalat aici; la vila „Laura“.

— Scuză-mă că te întrerup, interveni Alec posomorit. Tânărul se intimidă şi mai tare.

— Da, poftiţi...

— A venit singur?

— ?

— Da, să nu te mire întrebarea mea. Nu e pe de-a-ntregul stupidă.

— Da, dar...

— Ştiu, din moment ce şi-a luat o cameră singur, cu un singur pat. Din moment ce avea doar un loc rezervat, întrebarea mea poate părea în cel mai bun caz gratuită, dacă nu cumva mai mult.

— După câte am aflat a venit singur, absolut singur. Am verificat.

— Bine, continuă.

— Deci, s-a instalat aici, în această cameră, în ziua de 2 iulie. După cum spun cei care au stat şi mai stau încă în vilă, omul s-a comportat normal, civilizat. Era un tip liniştit, tăcut. Politicos, dar fără a intra în vorbă cu nimeni. Evita să se apropie prea mult de cineva.

— Chiar cu nimeni n-a vorbit cât a stat aici? se încăpăţână Armaşu.

— Schimba doar câte un salut, o vorbă despre starea timpului şi cam atât. Personalul vilei ne confirmă acelaşi lucru.

— Deci nimeni nu ne poate spune ceva deosebit despre omul acesta.

— Am vorbit cu toţi. Cu vecinii din camerele alăturate. Cu angajaţii staţiunii, cu...

— Mda...

— Analizele chimice, după cum ştiţi, ne arată că patru pastile, plus cea pe care o înghiţise victima au fost înlocuite cu... A murit probabil cu o oră. şi ceva înainte, deci pe la nouă şi jumătate.

— Ştiu. Dar ia stai puţin. L-a găsit mort femeia de serviciu, care venise să facă curăţenie.

— Da, în ziua de patru iulie, pe la ora 11 dimineaţa. Femeia credea că omul plecase la plimbare. Era un timp frumos în ziua aceea. A încercat uşa. Era neîncuiată cu cheia. A intrat...

— Şi l-a găsit mort în pat, nu?

— Da. A anunţat conducerea staţiunii şi am fost chemaţi imediat aici.

— Ceva deosebit aţi observat?

— Nu. Camera era în perfectă ordine. Nicio urmă de persoană străină sau de violenţă.

— Eşti sigur, locotenente?

Mihai Florea ezită, puţin descumpănit de tonul rece, poate puţin tăios al lui Alec (iar îşi spuse că, fără voia sa, reuşea uneori, cu o rapiditate de neinvidiat, să se facă antipatic, chiar faţă de oamenii care îi plăceau lui însuşi, iar tânărul din faţa sa era un om simpatic şi, mai ales, inteligent.).

Reveni, încercând un alt ton:

— Vreau să spun că s-ar putea, totuşi, ca cineva să fi intrat în cameră, în absenţa lui Petrovici pentru a introduce tabletele care i-au fost fatale.

— S-ar putea, deşi...
— Deşi ce?
— După câte ştim noi...
— Îţi propun ceva, Florea. Hai să chemăm femeia care face curat aici. Am o ciudată bănuială că ea ar putea să ne spună ceva interesant şi mai ales util pentru noi.
— O aduc imediat.
Locotenentul ieşi, lăsându-l singur pe Armaşu în camera rece, străină, care purta parcă – în aer – un iz de moarte, de cruzime. Memoria, desigur, îşi zise Alec, înfiorat puţin de ideea că în patul, din faţa lui murise un om doar cu o zi, două înainte. Şi încă nu de moarte bună...
Examină, iarăşi, a câta oară?, încăperea.
Lucrurile, din ordinul său, dealtfel aşa se şi obişnuia, fuseseră lăsate exact cum se găseau în ziua aceea nenorocită pentru bietul contabil.
Le examină din nou. Bucată cu bucată. Nimic. Dar absolut nimic. Omul venise singur, stătuse singur cele două zile pe care le mai apucase în staţiune. Şi totuşi, aici fusese o mână străină care curmase viaţa omului aceluia. Doar nu se introduseseră singure tabletele. Ştia şi farmacia de unde fuseseră cumpărate pastilele... cele bune, sau, mă rog, liniştitoare nu atât pentru reumatism, cât pentru mintea bolnavului, care credea că dacă le ia, se va face neapărat bine... La Bucureşti, înainte de plecare, trecuse pe la acea farmacie care se afla chiar vizavi de casa victimei. De ani de zile lua tot de acolo medicamentul şi nu se întâmplase niciodată nimic: nici rău, nici bine. Reumatismul rămânea, omul trăia şi el, înfrăţit cu boala, dar trăia. Pe când acum, de data asta, pastilele îi fuseseră fatale. Între farmacie şi casă, între casă şi staţiune, poate chiar în vila „Laura“, apăruse cineva care îi înlocuise cinci dintre tablete.

Locotenentul intră, aducând cu el femeia de serviciu.

Slabă, osoasă chiar, cu o figură negricioasă, îmbătrinită înainte de vreme, speriată acum că trebuie să vorbească cu un maior de la Bucureşti, cu un maior de la... ştia ea de unde – îşi menţinea cu greu un calm a cărui precaritate se trăda însă imediat prin tremurul mâinilor.

Alec îşi spuse decis că trebuie să zâmbească, să încurajeze această femeie care ştia – de ce fusese chemată; un zâmbet trebuia, deşi când e vorba de o crimă, cum dracu' să zâmbeşti?

Acum însă femeia asta nevinovată trebuia liniştită neapărat. Altfel n-ar fi putut obţine nimic de la ea. Şi apoi, n-avea rost să sperie un om nevinovat.

— Stai jos, te rog.

Femeia se aşeză pe un colţ de scaun, privindu-l cu ochi blânzi, speriaţi.

— Uite de ce te-am chemat. Alec zâmbi, izbuti s-o facă. E drept, cu greu, dar surâsul său plăcu femeii şi ea se destinse puţin. Încordarea ei se topea la vederea acestui om puţin ciudat, întâi posomorit, neprietenos poate, acum însă privind-o deschis, chiar prieteneşte.

— Te-am chemat ca să ne spui ce ştii despre... despre... – aici Alec aproape se bâlbâi, nu ştia cum să spună: victimă, locatarul camerei, Aristide Petrovici – despre cel care a stat aici.

— Păi, ezită femeia, eu, ştiţi, nu prea l-am cunoscut bine. Venise doar cu două zile înainte, după masă, când eu, ca de obicei, făcusem deja curat, pregătisem camera pentru cel care trebuia s-o ocupe.

— Da, ştiu, dar în aceste două zile, de fapt nici două, n-ai observat nimic? Vreau să spun, nimic ciudat, care să-ţi fi atras atenţia?

Femeia ezită îndelung:

— Ştiu eu... ce să vă spun... era un om de treabă, cuminte, nu prea vorbea.

— Chiar deloc?

— Ei, nu chiar aşa, dar faţă de alţii cu care mai puteai schimba o vorbă când le făceai curat şi ei se aflau în cameră, ăsta era tăcut. A doua zi după ce venise, pe trei mi se pare, l-am găsit în cameră când am intrat să-i fac curat, pe la zece şi ceva...

— Stai! Opreşte-te!

Femeia se sperie de intervenţia neaşteptată a lui Armaşu (iar făcuse o prostie: strigase prea tare şi acum îi părea rău; încercă s-o dreagă).

— Spui că a doua zi te-ai dus să-i faci curat în cameră.

— Da...

— Bine. Adu-ţi exact aminte. Povesteşte-mi exact scena... cum ai intrat în cameră?

— Păi cum să intru?

— Nu te grăbi. Spune tot, pas cu pas. Mă interesează foarte mult fiecare amănunt.

— Am bătut, apoi am încercat uşa. Căci aşa fac întotdeauna. Dacă uşa e închisă cu cheia şi nu răspunde nimeni, eu ştiu că la ora aceea, la zece sau mai târziu, cel care stă în cameră e plecat. Atunci iau de la recepţie cheia, sau am câteodată dubluri şi deschid eu. Dacă e deschis... femeia ezită iar.

— Dacă e deschis, ce?

— Înseamnă că omul e acasă, răsuflă ea uşurată, privindu-l în faţă pe Armaşu.

— Şi dacă e închis, e plecat, nu?

— Da.

— Şi cum era uşa atunci, a doua zi după venirea lui Petrovici, deci prima dată când voiai să-i faci curat lui, în cameră?

— Închisă. Cu cheia!

Alec Armaşu tresări. Îşi aminti că peste numai o zi de la această întâmplare femeia de serviciu găsise uşa deschisă, neîncuiată şi pe Petrovici mort.

— Stai puţin. Ce-ai făcut dacă ai găsit uşa închisă?

— V-am spus. Am bătut, apoi am vrut să iau cheia de la recepţie, dar când mă îndepărtasem deja, mi-a deschis el.

— Deci cheia era în broască. Iar el se încuiase pe dinăuntru. Nu-i aşa?

— Da, aşa a fost.

Armaşu tăcu vreme îndelungată. Locotenentul se uită la el, apoi la femeia de serviciu şi, trăgând aer în piept, ca pentru a-şi face curaj, spuse, ezitând:

— Dar a doua zi, când a venit să-i facă curat, uşa era deschisă şi el mort.

Alec îl privi ironic, părinteşte aproape:

— Băgasem şi eu de seamă asta.

Florea roşi.

— Ţi-aş mai pune o întrebare, se adresă Armaşu femeii. De obicei locatarii, ziua, când sunt înăuntru, în cameră, stau închişi cu cheia în broască? Repet, de obicei, cum se întâmplă?

Femeia îl privi mirată. Nu răspunse pe loc. Într-un târziu se hotărî. Alec aşteptă cu răbdare.

— Ziua nu prea. Noaptea, da. Ziua chiar de lasă cheia în broască, nu închid.

— Deci poţi intra orieând.

— Cam aşa. Unii, însă...

— Mulţi?

— Nu, puţini. Unii mai închid.

— Şi acum, spune-mi, pe patru iulie, când l-ai găsit... mort, era deschis, nu?

— Da, deşi eu mă pregăteam să bat în uşă, pentru că, ştiţi, cu o zi înainte o găsisem încuiată, cam la aceeaşi oră; dar am încercat totuşi uşa, aşa, într-o doară, şi ea s-a deschis.

— Da. E clar. Încă ceva te-aş mai întreba: când ai găsit uşa închisă şi ţi-a deschis el, cât a durat de când ai bătut şi până ţi-a deschis?

— Cam mult.

— Ciudat. Dar cam cât a durat?

— Păi eu, după ce am aşteptat câteva clipe, mă îndreptam spre scară şi ajunsesem deja la capătul coridorului, când s-a deschis uşa.

— Şi ce ţi-a spus?

— M-a întrebat ce vreau. I-am spus că venisem să fac curat.

— Te-a lăsat?

— Da. Mi-a zis: „Poftim, intră“.

— Atât?

— Da. S-a dat la o parte. Am intrat şi m-am apucat de treabă.

— El ce făcea în timp ce dumneata dereticai prin încăpere?

— Stătea la masă şi scria ceva.

— Scria?

— Da.

— O scrisoare?

— Da, cred că o scrisoare, era o hârtie, o coală îndoită în două.

— Dar când te-ai apropiat de masă, că te-ai apropiat desigur, să ştergi praful şi de pe acolo, ce-a făcut?

— A îndoit hârtia şi a băgat-o în buzunarul de la halat.

— Interesant. A ascuns-o, deci, să nu vezi nimic din ce scrisese până atunci?

— Poate. Nu ştiu.

— Cum era omul?

— Adică cum să fie?

— Liniştit? Calm?

Femeia îl privi descumpănită, apoi, şovăind, îi spuse aproape în şoaptă:

— Parcă mă pândea tot timpul.

Alec tresări imperceptibil.

— Ce-ai spus?

Femeia se sperie. El înţelese şi-i puse mâna pe umăr.

— Nu, fii liniştită. Mi-ai dat o informaţie foarte importantă. Nici nu-ţi dai seama ce preţios lucru mi-ai spus. Dar de unde părerea dumitale că te pândea? Cum ţi-ai dat seama?

— Nu ştiu... aşa mi s-a părut. Mă privea tot timpul. Era cu ochii pe mine. Cât am făcut curat, i-am simţit în spate privirea.

— Era speriat?

— Nu arăta. Era doar cu ochii pe mine. Era, Doamne iartă-mă, ca atunci când eram tânără, demult şi făceam curat la un domn cu mustaţă care... cum să vă spun...

— înţeleg..., înţeleg... făcu Armaşu, privind cu îngăduinţă femeia aproape bătrână din faţa sa.

— Dar acum, de, nu mai sunt fata de atunci. Cred că pentru altceva se uita.

— Deci, te pândea, aşa, parcă să nu faci ceva ce l-ar pune în primejdie.

Femeia îl privi nedumerită.

— Da, putea crede că urmăreşti ceva ce i-ar face lui rău. Nu-i aşa?

— O fi, nu ştiu.

— Când ai plecat, ţi-a spus ceva?

— Nimic. M-a condus până la uşă.

— Si?

— Şi ce?

— N-a închis cumva ușa cu cheia pe dinăuntru cum fusese şi până a veni dumneata.

Femeia tresări violent:

— Ba da! Am auzit de pe coridor cum se răsuceşte cheia în broască.

Armaşu zâmbi satisfăcut.

— Deci asta era!

— Ce era? întrebă buimăcită femeia.

Locotenentul înţelesese, însă, şi privea admirativ figura veselă şi gânditoare în acelaşi timp a lui Armaşu.

— Mai spune-mi ceva şi apoi poţi să pleci. În timpul celor două zile, Aristide Petrovici a primit, sau s-a întâlnit cu cineva în cameră?

— Nu, n-a intrat nimeni la el, după câte ştiu eu.

Locotenentul interveni:

— N-a fost căutat de nimeni. Cei de la recepţie mi-au confirmat asta. Doar ieşea spre seară la plimbare pe aleile parcului din faţa vilei. Se plimba singur.

— Desigur foarte gânditor şi preocupat de ceva important. Oricum nu se plimba prin pădure, la întuneric, nu-i aşa?

— De unde ştiţi? întrebă locotenentul Florea.

Armaşu zâmbi misterios.

CAPITOLUL IV

Erau în camera rezervată lui Alec de conducerea frumoasei staţiuni balneoclimaterice. Locotenentul Florea luase, în sfârşit, loc la insistenţele lui Armaşu. Acesta scoase o sticlă cu, desigur, coniac, aşa cum scrie autorul acela în romanul „Fără suspecţi“, dar... dar de ce să nu bea şi el un păhărel, deşi Armaşu, nu-i aşa,

bolnav, n-ar fi trebuit să se apropie de licoarea aceea primejdioasă, care ştim noi ce aduce.

Alec umplu păhărelele. Locotenentul se fâstâci iar, totuşi bău până la urmă. Armaşu îşi muie doar buzele în pahar.

— Ei bine, să vedem ce ştim până acum, începu Alec discuţia. S-o luăm gospodăreşte, cum zice prietenul meu maiorul Dinu.

— Ştim destul de puţin, riscă Florea.

— E adevărat. Dar ceva tot ştim. Omului, lui Aristide Petrovici, îi era frică de ceva.

— Vi se pare?

— Sunt absolut sigur. Să recapitulăm – aşa cum se face de regulă în orice roman poliţist respectabil. O dată la trei-patru capitole. Petrovici vine în staţiune. Liniştit, retras, totul pare firesc, dar se închide cu cheia pe dinăuntru, şi nu noaptea ca tot omul prevăzător, ci ziua în amiaza mare. Notează asta. Ziua.

— Ciudat!

— Aşa-i că este cel puţin ciudat că un om ia asemenea măsuri ziua, pe lumină? Ori are ceva de ascuns, ori se teme de ceva.

— De ascuns nu prea văd ce putea ascunde.

— Voi n-aţi găsit nimic deosebit la percheziţie?

— Nu, am căutat peste tot. În toate lucrurile lui. Nimic care să trezească vreo bănuială.

— Chiar nimic? zâmbi subţire Armaşu.

Locotenentul simţi ironia şi-l privi de astă dată cu o oarecare îndrăzneală:

— Nimic. Vă spun cu toată certitudinea.

— Păi tocmai asta e!

Florea nu pricepea de ce „tocmai asta e“.

— Dacă ţin bine minte, femeia de serviciu ne vorbea de o scrisoare pe care el tocmai o scria când apăruse ea. Nu?

— Da. Şi?

— Ei bine, unde este această scrisoare?

De data aceasta fu rândul locotenentului să zâmbească la fel de subţire:

— O fi expediat-o, făcu el, dând impresia că dă ca sigur acest fapt.

— De unde ştii dumneata că această scrisoare a plecat undeva? Că a fost depusă la poştă sau aruncată într-o cutie poştală?

Florea rămase uimit. Chiar! De unde ştia el că scrisoarea plecase într-adevăr? Pe ce se baza când credea asta? Dar, ia stai, o scrisoare de aceea e scrisoare ca să fie expediată undeva, cuiva. Zâmbi iar cu o înţelepciune pe care vârsta nu i-o arăta:

— Păi atunci de ce a scris-o? Nu ca s-o trimită undeva?

Armaşu vru să soarbă din paharul de coniac, dar se opri la timp, rezistând ispitei. În schimb îl îndemnă pe celălalt s-o facă. Aşa procedăm întotdeauna, înrăiţi cum suntem: îndemnăm pe altul să păcătuiască, atunci când noi înşine nu o mai putem face.

— Vezi, aici comiţi dumneata prima inexactitate. De unde ştii că ce scria omul era o scrisoare? îl necăji Armaşu.

— Dar ce putea fi?

— E drept că în general oamenii cumsecade, cei care nu comit literatură, scriu doar atunci când trebuie să trimită cuiva câteva rânduri, pentru a-i comunica ceva. Mai ales când se află într-o staţiune: „Mă simt bine. E frumos pe aici. Natura, aerul, apa etc.! Nu?“ Scriitorii, sigur, cu ei e altceva, ei scriu şi atunci când nu au de spus nimănui nimic. Ei scriu, aşa, pentru că trebuie s-o facă, Dumnezeu ştie de ce. Eu n-am priceput niciodată treaba asta, de ce scriu ăştia, scriitorii, ca cel care, de pildă, a scris despre mine în „Fără suspecţi”. Cum îl cheamă? Dar n-are importanţă. Şi, la urma urmei, să lăsăm fleacurile, că nu asta ne interesează pe noi acum.

Tânărul locotenent zâmbi amuzat, înţelegând, credea el, totul sau, cine ştie, i se părea doar.

— Ei bine, putem fi siguri că era o scrisoare.

Florea nu mai riscă nimic.

— Am vrut doar să te încerc. Şi eu cred că era vorba de o scrisoare, chiar dacă ea urma să fie expediată altfel decât prin poştă.

Florea nu mai pricepea nimic, dar de data asta chiar nimic.

— Să vezi de ce mi-a venit ideea asta. Primo: pentru că respectiva hârtie a dispărut fără urmă. Deşi pe ea se aflau nişte rânduri scrise. Deci nu era o simplă hârtie albă, care putea fi lăsată şi pe masă, la vedere. Secundo: la poştă n-a ajuns niciodată.

Locotenentul făcu ochii mari:

— Dar asta nu se poate verifica.

— Ştiu, ştiu. Aşa se pare. El putea arunca plicul într-o cutie poştală, iar pe plic să nu scrie nimic la „expeditor", ci doar adresantul. Şi atunci, cum naiba să verifici?

— Vedeţi, ce vă spuneam eu?

Alec nu mai rezistă. Îşi apropie paharul de buze, apoi îşi aprinse calm, încet, o ţigară, lăsându-l pe celălalt să-şi savureze mica, mărunta sa victorie, dar oricum o victorie a logicii sale.

După ce trase câteva fumuri, Armaşu îl privi ţintă:

— Să-ţi spun ceva. Venind încoace, cât dumneata ai dat o fugă până la serviciu, am făcut câteva constatări, unele dintre ele fiind foarte instructive pentru noi.

Făcu o pauză de efect. Locotenentul ciuli urechile. Simţea primejdia: logica sa prezenta, se pare, unele fisuri pe care el nu le sesizase.

— Iată numai una dintre ele: la vila unde locuia nu există cutie poştală.

Florea tot nu pricepea unde bate Armaşu.

— La vilele din faţă – sunt trei, nu? – nu există cutie poştală. Ce urmează apoi, până la şosea?

— Oficiul poştal, murmură locotenentul.

— Deci nimic altceva, nu?

— Nu.

— Şi, acum, a doua constatare: în faţa oficiului există o cutie poştală.

Florea răsuflă uşurat. Deci tot era una.

— Ei bine, aici nu se poate depune nicio scrisoare.

—??

— Pentru că acea clapetă pe care o ridici când vrei să introduci scrisoarea... nu se mai deschide. A ruginit sau o fi lovit-o cineva cu ceva, şi s-a strâmbat. Vreun copil, pesemne. Am verificat. Am împins cu degetele, am tras clapeta, nimic. E înţepenită.

— Şi atunci? Ce demonstrează asta?

— Că nu acolo laşi o scrisoare. Pentru că nu se poate. E clar?

— Da...

— Şi o duci înăuntru, în oficiu. O laşi la funcţionarul de serviciu. E singura posibilitate de a trimite o scrisoare de aici. Din poziţia în care se află vila în care a locuit pentru două zile Aristide Petrovici. Mai există o cutie poştală tocmai la capătul celălalt al staţiunii, la vreo patru kilometri. Or, deja ştim asta, el nu s-a îndepărtat niciodată de vilă. Mergea la masă – cantina e la doi paşi. Apoi făcea scurte plimbări prin parcul din faţa vilei. Niciodată prin pădurea întunecoasă. Şi apoi, iar în cameră. Ca să ajungă la cealaltă cutie poştală, trebuia să traverseze o porţiune de pădure. Dar asta n-a făcut-o.

— Şi ce demonstrează acest fapt?

— Simplu: că trebuia s-o depună funcţionarului de serviciu la poştă. Şi aoum terţio: n-a fost văzut la poştă nici în ziua aceea şi nici altă dată. Am trecut pe acolo. Aveam fotografia lui la mine şi – înţelegi – mi-a fost foarte uşor să verific. Nu l-a văzut nimeni pe acolo. Şi, har Domnului, cu figura lui, era uşor de ţinut minte, chiar dacă venea doar în trecere. Dar n-a fost acolo. Aşa că scrisoarea n-a fost expediată prin poştă. Ceea ce era de demonstrat.

— Atunci unde este?

— Plecând de la ideea de bun simţ că – aşa cum spuneam – o scrisoare se scrie pentru a fi trimisă, eu cred că ea a fost „expediată" direct destinatarului. Altfel spus, înmânată cuiva, sau poate strecurată pe sub uşă.

— Vreţi să spuneţi că expeditorul era... este prin apropiere?

— Exact. Poate chiar acolo, în vilă. Şi să-ţi mai fac o destăinuire: din bloc-notesul aflat pe masă lipseşte exact o pagină. Era proaspăt cumpărat. Pe acea pagină a scris omul, iar pagina a dispărut. Este însă undeva pe aproape. Doar dacă n-o fi ars-o expeditorul. S-ar putea să fi avut motive serioase s-o facă. Ce mă intrigă cel mai mult, însă, e altceva: de ce trebuie să scrii unui om, când acesta se află la doi paşi de tine, într-o cameră alăturată, să zicem. Nu e mai simplu să-i comunici direct, prin viu grai? Atunci înseamnă că te fereşti s-o faci, să nu te vadă cineva. Poate nici să nu se afle că-l cunoşti pe celălalt, pe adresant. Deci te fereşti. Înseamnă că ai ceva de ascuns, sau ţi-e teamă de ceva.

Armaşu se opri, apoi traversă încăperea gânditor, oprindu-se la geam. Privi spre munţii care se ridicau parcă imediat de lângă pereţii vilei.

— Acest necunoscut destinatar ştie totul sau aproape totul. Dacă îl descoperim, poate dezlegăm misterul. Deşi tare mi-e

teamă că între timp... se va întâmpla ceva. Ceva grav. Scrisoarea aceea conţinea, cred eu, un semnal de alarmă, o înştiinţare extrem de importantă. Celălalt, necunoscutul... dar poţi să ştii?...

CAPITOLUL V

Ştirea căzu ca un trăsnet. În liniştea staţiunii, abia revenită la normal după prima crimă, se abătu violent cea de-a doua moarte năprasnică: în aceeaşi vilă, la două uşi de camera unde murise Aristide Petrovici, a fost găsit mort Stelian Mărculescu. Deci îi despărţise o singură cameră. După două zile, deci în şase iulie. Şi exact la fel: otrăvit cu cianură strecurată perfid printre tablete de medicamente. Curios! Ceva se încurca aici, observă Alec. Desigur, alte medicamente, altă boală, dar aceeaşi otravă. Şi tot la fel găsit, şi tot de către biata femeie de serviciu, care acum stătea speriată în faţa lui Alec Armaşu, mai taciturn şi mai posomorit ca niciodată. Vedea că femeia este speriată, dar nici el nu mai putea zâmbi, măcar forţat ca data trecută, pentru a o linişti.

Ce era de făcut?

Aceleaşi date ca la prima crimă, sau aproape aceleaşi. Analiza chimică şi autopsia demonstraseră fără niciun dubiu: cianură în câteva tablete – în loc de medicament – cianură şi în organism. Clar, înspăimântător de clar! Şi iarăşi aceeaşi lucrătură fantastic de „curată”, cum spun uneori poliţiştii. Se lucrase „curat”, dacă putea fi caracterizată aşa o murdărie ca asta. Nicio urmă, dar absolut niciuna.

Alec se înfurie îngrozitor. Răscoli camera victimei, nelăsând niciun lucru la locul lui. Încercă totuşi, cu toată furia de oare era stăpânit, să caute meticulos, deşi acum îi venea greu să fie astfel.

Când intră locotenentul, îl găsi în patru labe pe covor, urmărind cu lupa ceva nevăzut de ceilalţi, încăperea arăta jalnic. Până şi perdelele de la geam erau smulse. Uitase complet şi de biata femeie de serviciu care stătea speriată, în picioare, privindu-l aproape îngrozită. O chemase o dată, apoi îi spusese să plece şi iar o chemase, fără s-o întrebe nimic, lăsând-o uitată acolo.

Locotenentul Florea se opri şi el în mijlocul camerei, fără să îndrăznească vreo întrebare. Simţea nervozitatea extremă a lui Armaşu, ca un curent electric de înaltă tensiune.

În sfârşit, acesta se ridică şi ceilalţi doi îi văzură figura răvăşită de furie, poate de desperare. Cum poţi să fii calm şi nepăsător, când vezi că o mână ucigaşă îşi repetă gestul la numai două zile distanţă şi tu nu poţi face nimic?

Trebuia să se calmeze. Ştia cum arată în asemenea momente. Nici nu putea fi simpatic acum. Unde dracul era scriitorul ăla stupid care-l făcuse în cartea lui un tip fermecător, cu şarm şi celelalte? Să-l privească acum, pe el, Armaşu, şi să vedem ce va scrie scriitorul ăsta atotştiutor. Tot aşa? Tot cu puterea aceea de seducţie a lui – a lui Alec – despre care vorbise, scrisese un alt isteţ, ăsta critic literar, într-o cronică jenant de favorabilă cărţii şi autorului, desigur, deşi ăsta, cine ştie, s-o fi bucurat că-l cântă frumos critica. Şi auzi ce scria, că e frumoasă meseria asta de detectiv!

Cum poate fi frumoasă o. meserie care se „ocupă" cu oameni morţi. Dar asta numai o minte exaltată de scriitor cu tabieturi domestice, oare se teme până şi de un scârţâit de uşă, o poate gândi. Ce dracu e frumos aici?

„Un om otrăvit, întins pe pat, sfârşit în convulsiuni îngrozitoare, şi eu, Armaşu, să mai cred că meseria mea e frumoasă? Asta s-o creadă el, autorul, ăla care între coniacuri şi

cafele se prosteşte, inventându-mă pe mine, pe Alec Armaşu, altul, nu eu, că eu nu sunt aşa cum mă descrie el. Deşi, mai ştii? Eu, acum, fiind pornit, mă pot ponegri singur. Şi poate că el, când o să scrie ce pătimesc eu în vremea asta, o fi având puţină dreptate. Mai ştii? Niciodată nu-ţi poţi da seama când au scriitorii dreptate. Sau când n-au, că n-o prea au toţi".

Alec se opri scrâşnind. Iar uitase de cei doi. Femeia se uita speriată, când la el, când la tânărul locotenent.

Trebuia să-i vorbească. Făcu un efort să fie blând. E nemaipomenit de greu să fii uneori blând, chiar cu oamenii cumsecade:

— Spune-mi, spune-mi tot ce ştii. Scuză-mă, zise el jenat că nu-şi prea putuse stăpâni nervii, dar am şi eu dracii mei. Despre cel care a locuit aici ce ştii? Dar absolut tot. Niciun amănunt să nu-l uiţi, chiar dacă dumitale ţi se pare fără însemnătate.

Femeia se foi, încă speriată, trăgând cu coada ochiului spre patul în care fusese, găsit întins, fără viaţă, Stelian Măreulescu.

— Nu ştiu mai nimic...

— Încearcă, totuşi, te rog; n-ai observat nimic ciudat la omul ăsta?

— Nimic. Abia a venit!

— Când?

— Acum două zile.

— Cum? Pe patru iulie, deci? Azi e şase.

— Da. Pe la zece. I-am pregătit camera chiar când îşi făcea formele la recepţie. A intrat apoi imediat în cameră şi nu l-am mai văzut.

— Ce-ai făcut după aceea?

— M-am dus să fac curat la... celălalt, la...

— Aristide Petrovici, nu?

— Da, la cel pe care l-am găsit mort alaltăieri.

— Pe la orele unsprezece, nu?
— Cam așa.
— Oricum, veneai din camera asta, și noul venit intrase deja aici?
Femeia dădu din cap afirmativ.
— Și n-ai mai ieșit până la ora 11, când l-ai descoperit mort... pe primul.
— Nu cred că a ieșit înainte de ora unsprezece. După ce am intrat în camera cealaltă la Petrovici și l-am găsit mort, m-am speriat și am coborât să anunț conducerea. Dar de aici m-am dus direct dincolo, unde l-am găsit mort pe acela, pe Petrovici.
— Ai lipsit mult când te-ai dus să anunți?
— Nu, doar am coborât scările și m-am întors imediat aici.
— Cât crezi că a durat până te-ai întors?
— Poate cinci minute, cred că nici atât.
— Mai era cineva acolo?
— Da, câțiva din locatarii din jur, care auziseră țipătul meu de spaimă.
— Hm! Dar pe Mărculescu l-a văzut cineva? Vreau să spun, l-a văzut cineva ieșind din camera în care abia intrase?
— Nu știu. Eu nu l-am văzut.
— În sfârșit, asta o să putem afla de la ceilalți.
Apoi Alec tresări, parcă aducându-și aminte de ceva.
— Cei doi, Petrovici și Mărculescu, s-au văzut? Sau mai exact s-au putut vedea?
— Nu. N-aveau cum. Doar v-am spus: ăsta abia venise și intrase în camera lui. L-am văzut eu. Iar celălalt, l-am găsit eu mort când am intrat să-i fac curat și am anunțat că... nu mișcă...
— Da, dar ai lipsit cam cinci minute.
— Cam atât...

— În timpul ăsta locatarii ieşiseră din camerele lor la ţipetele dumitale...

— Da.

— Ei, aici e totul. Să verificăm dacă a ieşit şi Mărculescu.

Locotenentul interveni perspicace:

— Credeţi că...?

— Nu cred nimic. Un lucru mi se pare clar: scrisoarea scrisă de Petrovici îi era adresată lui Mărculescu!

—Ce vă face să credeţi asta?

— Am impresia că Petrovici voia să-l anunţe că îl pândeşte un mare pericol. Se pare că acelaşi ca şi pe el. Dar, pe de altă parte, nu voia să se ştie că se cunosc.

— Şi cum l-a anunţat?

— N-a mai apucat.

— Cum adică?

—A murit. Se pare însă că noul venit îi ştia camera şi a venit el la Petrovici.

— Dar când?

— Există o singură posibilitate. Exact când a auzit ţipetele femeii de serviciu şi a aflat că e cineva mort într-una din camerele vecine. Atunci s-a speriat sau a înţeles totul şi s-a repezit în camera lui Petrovici, a văzut scrisoarea, a luat-o şi a citit-o, dar...

— Trebuia să-l vadă cineva, din cei de pe culoar!

— Asta vreau să verific şi eu. Spune-mi, când te-ai întors de jos, de la recepţie, vecinii intraseră în cameră?

— Da, vreo doi, restul rămăseseră pe coridor speriaţi, vorbind între ei.

— Exact ce bănuiam. Întreabă acum pe cineva dacă l-a văzut pe bietul Mărculescu în camera primei victime sau pe coridor! Toţi, speriaţi, îngroziţi, nimeni nu mai ţine minte nimic. Plus de

asta, omul abia venise, era un necunoscut pentru ei. E drept că puteau să-l mai vadă după aceea. Dar când? Că a mai trăit doar două zile şi nici nu prea cred că a ieşit el pe afară. Dar, oricum, să încercăm să aflăm câte ceva. Poţi pleca, îi spuse el femeii, care suspinând uşurată că a scăpat ieftin, se strecură afară.

Apoi se aşeză pe un scaun, privind undeva în gol, poate spre patul în care murise victima. Unde se găsea scrisoarea? Aceasta era întrebarea. Scrisoarea aceea pe care poate o inventase el însuşi, dar în care deocamdată trebuia să creadă. Era singurul lucim care exista, cel puţin în mintea sa. Pentru că toată percheziţia nu dusese decât la un singur rezultat cert: că şi de astă dată se lucrase „curat“, neomenesc de „curat“. Nicio urmă, nicio amprentă. Omul, Mărculescu, murise tot închipuindu-şi că se vindecă dacă ia medicamentele pentru nu ştiu ce boală cuminte cu care ar fi putut convieţui paşnic ani mulţi de acum înainte. Dar intervenise ceva, excepţia, cum spunea tot el, mai demult, sau cel care scrisese despre el în „Fără suspecţi”.

Aşa cum presupusese Alec Armaşu, niciunul din locatarii vilei, care năvăliseră pe culoar la ţipetele femeii de serviciu când îl găsise mort pe Aristide Petrovici, nu-şi. amintea să-l fi văzut ieşind sau intrând în camera acestuia pe Stelian Mărculescu. Erau atât de îngroziţi, încât nu mai ţineau minte nimic. Sau nu-l mai putuseră recunoaşte pe omul cu figura descompusă de durere, găsit şi el mort în pat.

Câţiva declarară că parcă îl recunosc, că l-ar fi văzut pe culoar, alţi câţiva – mai mulţi – spuneau însă că „parcă” nu-l văzuseră. Până la urmă reieşi că nu-l recunoştea sigur niciunul. Puşi să renunţe la acel „parcă”, să dea un răspuns ferm, îl preferară pe „nu“. Reacţie dealtfel firească, omenească întru totul. Aşa că Armaşu trebui să accepte evidenţa: din păcate avusese dreptate când presupusese de la început că în nebunia momentului – nu e

puţin lucru să vezi un om otrăvit – toţi se cam pierduseră cu firea. Trebuia căutat altceva. Dar ce? Deocamdată era nevoit să lucreze doar cu presupunerile, cu ipotezele sale. Altă soluţie nici nu avea în acel moment.

CAPITOLUL VI

„— Acum totul curge spre o bănuială, dar bănuiala fiind ea însăşi o incertitudine, ne înecăm într-o baltă cu mult mâl pe fund, nu?” Parcă aşa ar scrie acela, prozatorul, când m-ar vedea în ce încurcătură am intrat. Pentru că, dragul meu locotenent, habar n-am ce ar trebui făcut acum. Mare lucru nu ştiu şi nici nu văd cum o să putem afla mai mult.

— Să nu exagerăm; totuşi ştim câte ceva. De pildă, că amândoi au murit la fel, de aceeaşi otravă.

— Mână unică, deci. Acelaşi creier a pus diabolic la cale toată povestea şi noi trebuie să ajungem la el, la această minte, care nefiind însă una oarecare, ne va fi destul de greu.

— Şi eu cred la fel. E o singură mână aici, sau acelaşi creier.

— Ei bine, eu nu cred! Sau nu sunt încă pe deplin convins.

Mihai Florea rămase iarăşi surprins de replica lui Alec. Nici el nu mai ştia ce să creadă.

— Ori poate nu e acelaşi creier!

— Acum chiar că nu înţeleg nimic.

— Să-ţi spun un lucru învăţat anevoie, sau mai bine zis, înţeles cu greu şi acceptat şi mai greu. Pentru că nu întotdeauna un lucru pe care îl vedem, îl înţelegem, îl şi acceptăm. E ca şi în povestea cu ardeleanul la grădina zoologică, atunci când vede girafa. E clar că o are în faţă, că ea există deci, dar el exclamă: „No, nu se poate!“ Aşa şi eu, greu am înţeles că în meseria

noastră lucrurile evidente, prea evidente, nu pot fi acceptate întotdeauna ca atare. Că mai trebuie rumegate pentru a fi înţelese. Eu încă ezit, mă îndoiesc, şi îmi şi place treaba asta, că am ezitări. E plăcerea secretă a meseriei mele. Hait! Iar îi dau dreptate celui care m-a încondeiat în cartea sa. El vorbea acolo despre o bucurie de a fi a detectivului. Dar, mă rog, nu asta contează. Deci, ca să revin: Petrovici moare otrăvit. Mărculescu la fel. Cu aceeaşi otravă. Primul este găsit mort la o oră după ce celălalt vine şi el în staţiune, dar e clar, sau doar mi se pare, deocamdată, că nu putea fi avertizat de primul că este pândit de acelaşi pericol. Pentru simplul motiv că probabil murise nu mult după oră nouă şi jumătate, iar Mărculescu sosea la vilă pe la zece. Deci el, la prima vedere, n-avea cum să-l mai salveze pe Petrovici, din moment ce l-a găsit mort. Limpede, nu?

— Absolut!

— Ei, nu e chiar atât de absolut, pentru că s-ar fi putut ca Petrovici să găsească o modalitate de a-i remite scrisoarea sau, după cum bănuim, Mărculescu s-o găsească pe masă. Scrisoarea fusese gata cu o zi înainte – ne spune femeia de serviciu care intrase pe trei iulie, pentru a face curăţenie şi o văzuse deja scrisă sau aproape terminată. înseamnă, logic, că Petrovici îl aştepta pe Mărculescu care încă nu sosise. Urma să vină a doua zi, pe patru iulie, pentru a i-o remite. Discret, desigur, ca să nu se bage de seamă că se cunosc.

— Asta presupuneţi, dumneavoastră, că scrisoarea există, sau exista, şi că ea era adresată chiar lui Mărculescu. E doar o ipoteză.

— M-ai prins, Florea! exclamă Alec. Aici e buba: eu construiesc în chinuri o ipoteză din simple presupuneri. Fapte nu prea avem. Adică scrisoarea nu există, vreau să spun că n-o avem noi încă.

— Şi atunci...

— Păi, dădu din cap Armaşu, e bine şi aşa, deocamdată. N-ai văzut că sute de ani omenirea a putut trăi liniştită şi cu o teorie falsă: heliocentrismul static. Noi toţi, învârtindu-ne în jurul soarelui nemişcat. Ce să mai vorbesc că, la un moment dat, înainte, chiar pământul fusese plasat în centrul universului. Şi omenirea a trăit bine mersi şi cu aceste idei false. N-a murit nimeni din asta. Au murit o mulţime de oameni din alte pricini, mai certe şi mai adevărate. Supoziţia, ipoteza erau doar o bază de discuţie, un mod de a explica lucrurile, la un moment dat, într-o etapă. Deci era o explicaţie. Pentru că oamenii, când nu pot înţelege ceva, trebuie să inventeze o lege, o cauză, pentru a dormi liniştiţi, ori măcar pentru a se face că ştiu totul despre acel anume ceva. E bine măcar pentru digestia noastră. Aşa şi noi: nu avem acum, deocamdată, explicaţia acestor crime, dar trebuie să găsim una, o cauzalitate, măcar o ipoteză de lucru. Sau pentru a vedea care ar fi posibila explicaţie a coincidenţei că amândoi au murit la fel, dar absolut la fel. Micile deosebiri nici nu contează pentru noi, cel puţin deocamdată.

— Asta este evident, observă locotenentul.

— Este aşa de evident că ne lasă perplecşi, fără însă a ne oferi şi legătura între cele două crime.

— Ea ar trebui să existe.

— Şi chiar există. Doar că n-o ştim noi... Acum... În clipa asta.

— Atunci?

— Atunci e simplu. Criminalul a lucrat la fel în ambele cazuri. Asta şi dovedeşte că e unul singur. Stilul e acelaşi, prea acelaşi ca să fie doi. Şi acum să-ţi arăt ce am primit de la Bucureşti. Iată datele celei de-a doua victime. Stelian Mărculescu. Profesia: inginer chimist! De asta ce mai zici?

Mihai Florea chiar rămase uluit.

— Deci păcăleşte un inginer chimist cu pastile contrafăcute! Vinde castraveţi grădinarului. Ei bine, uite că se poate! Patruzeci şi cinci de ani. Căsătorit. Divorţat. Domiciliul... garsonieră la Bucureşti. Cred că va trebui să mă întorc acasă. Acolo, în Capitală este dezlegarea. Aici nu mai avem nimic de aflat. Să-ţi citesc mai departe: serviciu la... transferat la... Interesant! Destituit din funcţie în 1959. De ce: neglijenţe în timpul serviciului, superficialitate şi aşa mai departe. Vag, foarte vag. Nu-mi place. Aici mai trebuie umblat cu nasul nostru de bătrâni şi vechi copoi. Ce e aia neglijenţă, sau superficialitate? Nimic. Un om poate fi superficial, neglijent, dar genial, sau, hai, genial nu, dar talentat şi util. Şi atunci de ce să-l dai afară? Doar aşa pentru că e puţin poet în viaţă. Atunci cam mulţi dintre noi ar trebui daţi afară. Poate şi eu. Sigur şi eu. Poate chiar şi dumneata.

Locotenentul zâmbi stingherit. (Cum adică un ofiţer, poet. Şi încă unul din branşa lor. Dar, mă rog... de ce nu?). Se obişnuia greu cu felul de a gândi al acestui maior.

— Aşa că să revenim. De ce l-au dat afară? Familia, sigur, înţeleg, divorţat. A asigurat pensia alimentară fiului său, de cinci ani la data divorţului. Bun, e în regulă. Şi ce-i cu asta? Nimic, ce să fie? Mai departe. Da, aici e chiar interesant. Doi ani fără servici. Aşa scrie. Din ce trăise aceşti doi ani? Văd că pensia alimentară o trimitea la timp. Am evidenţa. (Lucrează bine băieţii, ce să spun). Şi atunci, ce facem? Aici e pata de umbră, de întuneric. Tot la Bucureşti o să aflăm ce s-a petrecut cu Mărculescu, în aceşti doi ani. Nicio detenţie, nimic, niciun cazier. Curat totul. Să fie ca şi la celălalt, la Aristide Petrovici? Doar că la ăsta era povestea cu avansarea subită (vezi prietenia cu fiica acelui influent Miltiade Popescu), iar la Mărculescu doi ani fără slujbă, ceea ce nu e un lucru oarecare. Şapte sute de zile fără salariu e o performanţă. Este şi încă nu una la îndemâna oricui.

— Şi ce concluzii trageţi din aceste fapte?

— Deocamdată una singură. Amândouă victimele, persoane onorabile de altfel – până la un punct, cred eu – au câte o falie, cum ar zice geologii: unul subit începe să urce – Petrovici Aristide, altul la fel de subit începe să coboare, până la a fi dat afară din serviciu – Stelian Mărculescu. Şi aici, observă dumneata prima coincidenţă, de timp, desigur.

— În 1959, amândoi...

— Da. Exact din 1959 ambilor li se frânge subit linia vieţii, cum ar spune un specialist în chiromanţie. Petrovici urcă vertiginos, în timp ce – exact în acelaşi timp – Mărculescu cade, cade până la a fi scos din câmpul muncii pe durata de doi ani. A doua coincidenţă: vin în aceeaşi staţiune şi mor la fel amândoi, cu, în sfârşit, o mică diferenţă de doar două zile! Legătura este deci evidentă. Aceste două vieţi au ceva ce trebuie să ne intrige. Din anul 1959 începe să se întâmple ceva decisiv, hotărâtor pentru amândoi.

Armaşu tăcu, privind undeva, într-un punct nedefinit, parcă ar fi uitat de tot ce-l preocupase până atunci.

Într-un târziu, tânărul locotenent îndrăzni:

— Şi ce trebuie să înţelegem din toate acestea?

— Oamenii aceştia doi cu destine atât de contradictorii şi totuşi, finalmente, tot pe atât de asemănătoare, se cunoşteau de mult. Cel puţin din anul 1959, când fiecăruia a început să i se întâmple câte ceva absolut neobişnuit, opus, e drept, celuilalt, dar tot un fapt de excepţie şi, reţine, în acelaşi timp.

— Vă înţeleg, dar...

— ...dar nu eşti convins. Nici eu. Supoziţii, cum îţi spuneam. Ei se cunoşteau bine, prea bine încă din 1959. Destinul sau voinţa cuiva necunoscut îi înfrăţise pentru toată viaţa sau... pentru toată moartea pe care au avut-o, au cunoscut-o aici, în staţiune.

Acum trebuie să aflăm ce era acel lucru comun, care îi înrudea, îi lega definitiv, pentru totdeauna. Pentru că eu cred că aici se ascunde o minte diabolic de inteligentă, care a potrivit toate lucrurile, până la cel mai mic amănunt. Şi omul acesta – om să-l numim – ne pândeşte din preajmă, ne urmăreşte fiecare mişcare. Eu îl simt lângă mine, deşi nu l-am întâlnit, cred, niciodată. Flerul meu, despre care s-a mai scris, în care nu prea cred – sau nu credeam, – nu mă poate înşela de data astă.

CAPITOLUL VII

Înainte de plecare Alec Armaşu mai făcu o vizită în camera unde fusese găsită cea de-a doua victimă, Stelian Mărculescu. Deşi cadavrul fusese ridicat, intră în cameră cu o strângere de inimă pe care şi-o ştia de ani de zile. Oricâtă răceală profesională ai avea, o crimă rămâne o crimă, înseamnă că o viaţă de om nu mai este, a fost... A fost, acest înfiorător timp trecut al verbelor care denumesc o existenţă umană.

Se aşază pe un scaun şi privi iar camera, oare a câta oară? Numai era nimic de văzut, de descoperit. Chiar nimic? Să vedem. Poate totuşi... Când nici nu te aştepţi, poate apărea ceva. S-au mai văzut cazuri, zicea un prieten al său, nu?

Ceva continua să-l preocupe. Când sosise Mărculescu? În ziua de patru la ora 10, iar la 11 fusese găsit mort Petrovici. Înseamnă oare asta că el nu mai trăia când venise celălalt? Iată o întrebare importantă pentru anchetă şi nu era exclus ca, dacă se răspundea cu certitudine la această întrebare, să se mai lumineze puţin cazul. Deocamdată se părea că Petrovici era deja mort când sosise Mărculescu.

De fapt vorbise cu toţi cei care fuseseră de faţă atunci când femeia de serviciu îl descoperise pe Petrovici. Nimeni nu-şi amintea să-l fi văzut pe Mărculescu prin preajmă. Nu băgaseră de seamă.

Se poate întâmpla şi aşa ceva. În spaima generală, în agitaţia aceea când descoperi un om mort, nu te mai interesează cei vii.

De aici nu se mai putea stoarce nimic. În cameră, însă, mai trebuia căutat, cercetat, poate găsea ceva. Luă totul de la capăt. Milimetru cu milimetru, sertar cu sertar, dulap cu dulap, sau, altfel spus, răsturnă iar totul. Ceva îi spunea că de aici trebuie început.

Şi osteneala nu-i fu în zadar. Mişcă puţin patul, apoi noptiera. Se părea că nu există nimic între pat şi perete. Se încăpăţână. Mai împinse puţin mobila. Se aplecă pentru a putea privi mai bine. Între stinghie şi perete, în spatele noptierei, zări un colţ de cartonaş galben. Îl luă cu grijă. Era un bilet de tren Bucureşti-Sinaia. Probabil alunecase sau fusese împins într-un moment de neatenţie. Îl privi avid, cu lăcomie aproape, ca pe o comoară de preţ. Data era foarte clar imprimată „în sec“: 3 iulie, timp IV. Asta însemna că plecase din Bucureşti între orele 18 şi 24, aşa cum calcula C.F.R.-ul împărţind cele douăzeci şi patru de ore în patru timpi. Deci, oricum, chiar dacă ar fi plecat pe 3 iulie, la orele, să zicem, 23 şi 59 minute, în ultimul moment al zilei de trei, tot putea ajunge aici la cel târziu trei dimineaţa. Aşa că nu sosise puţin înainte de 10, pentru ca după aceea abia să ajungă la vilă, aceasta nefiind prea departe de gară. Mărculescu era deja în staţiune încă din timpul nopţii. Mai ales că trenuri avea destule în „timpul“ IV, adică între orele 18 şi 24. Putea pleca chiar la orele 18 şi ceva. Era atunci un tren pe care îl ştia şi el, Armaşu, ce pleca la ora şase şi zece minute din Bucureşti. Mai erau şi altele, destule. Dar acum se năştea o nouă întrebare:

unde stătuse Stelian Mărculescu până a apărea la hotel în jurul orei zece dimineaţa, deci până a doua zi? Căci oricum, trebuiseră să treacă nişte ceasuri bune, chiar dacă ar fi plecat cu ultimul tren din ziua de trei – 23.59, şi tot ar fi ajuns pe la trei noaptea. Dar până la zece dimineaţa ce a făcut, unde a stat, cine l-a văzut? Mai ales ce a făcut, în timpul acesta? Nu cumva?... Dar nu, era imposibil. Să nu mergem cu imaginaţia până la absurd.

Armaşu dădu din cap neîncrezător. Nici chiar aşa să n-o luăm! Misterul nu putea fi dezlegat bănuind pe toată lumea din jur.

*

Îşi aduse aminte că trebuia să se vadă cu vechiul său prieten, cu Mircea Moraru. Îşi dăduseră întâlnire la restaurantul acela, sau cabana, cum i se spunea, „Vânătorul". Tot nu mai putea face nimic, sau mai exact nu avea nimic de făcut aici. Cel puţin, deocamdată. Se schimbă, îşi puse o cămaşă albă, aşa cum el nu prea purta de obicei, preferind bluzele cele mai simple, pe culori calme, liniştite. îşi puse până şi cravată. N-avea ce face. Auzise că „Vânătorul" e un local mai pretenţios, unde se mergea într-o ţinută mai... de seară. Deşi avea să se convingă – el care intra foarte rar într-un restaurant – că era demodat să porţi chiar şi numai cămaşă, darmite cravată. Se contemplă în oglindă. Mormăi ceva de nedesluşit nici pentru el însuşi. Nu se prea plăcea cum arăta. Slăbise iar. De unde mai putuse slăbi atâta?

Era uscat, rece, doar ochii, da, desigur ochii lui duri, despre care vorbise tot ăla, cum îi zice, în romanul lui. Tot acela observase că el iubeşte oamenii, însă cu măsură, fără patetism, dar sigur, definitiv. E drept că nu chiar pe toţi. Şi de aici tristeţea lui, că nu-i poate iubi chiar pe toţi: că nu toţi sunt buni, cumsecade şi cinstiţi. E drept că cei răi sunt puţini, dar sunt încă... Iar el, naivul de Armaşu, credea în continuare că făcând

eforturi în acest sens – cum se spune azi, – se va putea ajunge să fie toţi buni. Ca să vezi în ce putea să mai creadă! Zâmbi, strâmb e adevărat.

Dar uite că atunci când te gândeşti intens la ceva, când te preocupă vreme îndelungată un lucru, faci, fără voie, puţină literatură. A, desigur, nu la fel de bună ca cei care-şi zic scriitori, dar oricum nu mult pe alăturea şi poate nu prea departe de ceea ce scriu cei care semnează romane despre te miri ce, mai ales despre cum se face o anchetă, cum se urmăreşte un criminal...

Era trist şi asta îl enervă şi mai tare. El nu trebuie să fie aşa. Dar ia stai! Doar ăsta este şi un drept al lui, nu numai al altora, de a nu fi vesel şi bucuros întotdeauna. Mai ales că el trebuie să afle, să descopere cine făcuse mârşăvia aceea, mârşăviile acelea două, că două crime erau. Şi atunci cum poţi oare să fii fotogenic, amabil şi drăguţ?

Ieşi din cameră indispus de-a binelea, parcă nu-i mai ardea de întâlnire şi totuşi trebuia să se vadă cu prietenul său, îi promisese doar.

Coborî în hol, lăsă cheia, părând celui de la recepţie morocănos, aşa cum părea tuturor, sau aproape tuturor. Afară, pe aleea străjuită de brazi tineri, înalţi, neînchipuit de drepţi, se simţi parcă mai bine. Îl duruse capul toată ziua, dar acum îi era parcă mai altfel, mai uşor. Aerul curat, îşi zise, îl răcorise, îl primenise. Poate şi ideea că se vede cu un vechi prieten. Prietenii vechi, ca şi vinul, nu se pot simţi, gusta, decât de la un anumit timp încolo. Prieteniile vechi, poate ar fi mai bine zis. Pentru că ajungem la o vârstă când contractăm greu prietenii, sau chiar deloc. Şi atunci rămânem tot cu cele vechi, de demult „când eram mai tineri şi la trup curaţi”, cum spunea un poet şi cântăreţ contestat de multă lume şi iubit de tot atât de multă. Bine, şi ce-i cu asta? A, nu, nimic! El, Alec, ştia că după atâţia ani

– şi câţi ani! – va rămâne la fel, cu aceeaşi oameni apropiaţi, mulţi, puţini, câţi or fi. Nimic nu poate schimba, diminua, dilua, adevăratele, trainicele prietenii. Viaţa ne mai înrăieşte câteodată, dar ne lasă totuşi neschimbaţi pentru vechii şi bunii noştri prieteni din tinereţe.

Dar de ce oare gândurile acestea cam sentimentale? Doar el este un dur, nu? Măcar prin meserie. Îşi zâmbi sieşi. Pe dracu'! El dur? Ei bine, da, era. Sau se făcea, dar asta nu avea importanţă, pentru că important este cum părem semenilor. Celor de lângă umărul nostru, cum ne purtăm cu ei în fiecare zi. Suntem drăguţi cu ei, amabili, delicaţi? E perfect atunci. Vom avea „presă" bună, cum se zice. Altfel, dacă îi mai repezim câteodată, spunându-le adevărul cu francheţe .— chiar iubindu-i sincer – atunci, se ştie, nu se va da nimeni de ceasul morţii să ne îndrăgească.

Dar opreşte-te, omule, nu mai fă atâta filosofie, pentru că abia aşteaptă scriitorul nostru să te facă un detectiv complex, un personaj plurivalent, de roman poliţist psihologic, cum a mai încercat o dată in romanul acela, cum îi zice, „Fără..." Fără ce?

*

Seara a fost minunată, mult peste cât îşi imaginase el că o să fie. Mircea Moraru povesti o sumedenie de lucruri care l-au mişcat profund pe Alec. Deşi Mircea nu urmărea în mod expres aşa ceva. Dar erau atâtea amintiri care îi legau. Când se cunoscuseară, erau foarte tineri, imposibil de tineri, atât de entuziaşti, prieteni şi tovarăşi de luptă. Cu tact, evitând orice aluzie la acea întâmplare dramatică, poate mai mult decât atât, când el îi salvase viaţa, Moraru relată în continuare tot felul de întâmplări, unele amuzante, altele chiar impresionante şi Alec era de-a dreptul emoţionat, nici nu se putea altfel. Mircea era – rămăsese – aşa cum îl ştiuse dintotdeauna: avea şi acum acelaşi

farmec cu totul particular. Deşi anii îi săpaseră şi lui riduri, fără milă, pentru că aşa sunt ei, anii, cruzi.

Armaşu se simţea bine, el care intra atât de rar într-un restaurant. A, nu pentru că i-ar fi displăcut un pahar de vin bun. Dar el avea cultul paharului băut în tihnă, în linişte, între prieteni. Or, în restaurant aşa ceva era imposibil, absolut imposibil. Mai ales de când se inventaseră orchestrele acelea cu chitare electrice, tobe, voci urlând apucate. Sigur, pe vremuri, în vreo cârciumioară, lăutarul îţi putea cânta chiar la ureche (vai, ce demodat, vulgar chiar, ar fi zis cineva), dar tot nu te asurzea. O făcea, nu ştiu cum, duios, cu milă pentru timpanele tale, ba voia să te şi emoţioneze. Auzi, culmea, să te emoţioneze! Cine mai vorbea astăzi despre aşa ceva într-un restaurant, când singura posibilitate de a comunica cu cel de la masă rămânea pauza pe care şi-o acorda orchestra, pentru ca „băieţii" să mai înghită sau că bea şi ei ceva, ca oamenii, să-şi refacă forţele. În rest, când ei cântă... sau, cum se zice, când tunurile tac, vorbesc muzele. Inexact, în cazul de faţă. Muză nu prea era prin jur. Cel puţin prin jurul chitarelor. Ba dimpotrivă...

Moraru se amuza la toate aceste gânduri îngăduite de o pauză generoasă a orchestrei – probabil băieţii chiar mâncau, căci liniştea fu nefiresc de lungă, pentru un restaurant, sau un bar, deoarece acum orice restaurant ce se deschide mai târziu, bar se cheamă.

Mircea râse cu poftă de gluma lui Alec. Se simţeau bine, fără să-şi spună lucruri mari, decisive. De fapt, nici nu trebuiau spuse asemenea lucruri, se cunoşteau de prea multă vreme ca să-şi mai mărturisească iar aceleaşi şi aceleaşi sentimente.

Mircea îi povesti ce făcuse în anii de când nu se mai văzuseră. După perioada „eroică", romantică şi revoluţionară când luptaseră – da, ăsta era cuvântul, „luptaseră" împreună, el

renunţase apoi la munca de până atunci, dedicându-se justiţiei, pentru că i se părea că a face dreptate devenise ceva foarte important, mai ales într-o vreme când se făcuseră destule abuzuri. Fusese judecător o vreme, apoi se lăsase cucerit de avocatură. Asta îi plăcuse mai mult. Da, ei se despărţiseră încă de pe atunci, Alec devenise deja ofiţer, treburile profesionale îl trimiseseră într-un colţ de ţară, apoi şi Mircea, cu avocatura găsise un vad bun la Cluj, la Mediaş. Şi uite aşa, fără voia lor, nu s-au mai văzut. Anii au trecut, ei, că nu se putea altfel, au mai îmbătrânit. Dar bine să totuşi întâmplarea îi unise din nou.

Alec îl întrebă de ce a venit tocmai în această staţiune:

— Eşti bolnav cumva?

— Puţin. Mă supără un vechi reumatism, contractat încă de pe atunci când noi doi şi alţii mulţi, la fel ca noi, „activam” prin cele mai îndepărtate cătune, contribuind la naşterea unei lumi noi. Atunci, într-o seară, neavând unde dormi, m-am culcat direct pe pământul de primăvară, încă reavăn. Era abia în aprilie. Şi de acolo am rămas cu asta... cu sciatica mea. Mi-a fost credincioasă, nu m-a lăsat nicio clipă, nu m-a uitat, ca o adevărată Penelopă.

Alec râse cu poftă cum nu mai izbutise de mult, s-o facă.

— Dar nu din cauza sciaticii am venit; ci pur şi simplu pentru că e foarte, plăcut să-ţi petreci câteva zile aici. Dar ia spune-mi, Alec, ţie cum ţi-a mers în aceşti ani?

— Grea întrebare. Totuşi îţi răspund. Nu foarte rău. Pe cât îmi putea merge graţie firii mele nu nemaipomenit de comode pentru alţii. Am fost în continuare încăpăţânat, aşa cum mă ştii. Şi când tac, eu tot încăpăţânat sunt. Îndărătnic. Şi asta nu place întotdeauna. Chiar dacă tu, cel încăpăţânat şi rău, ai dreptate, sau mai ales atunci. Dar am rezistat. Şi nu ştiu ce mă face să cred-că aşa am s-o duc mereu, chiar dacă, vezi tu, nici de acum

încolo n-o să-mi fie cine ştie ce moale. Dar eu aşa sunt: şi tăcând, enervez foarte multă lume.

Închipuieşte-ţi ce s-ar întimpla dacă aş şi vorbi. Există unii oameni care, fără să spună o vorbă, scot din minţi pe alţii, chiar dacă ar vorbi în acelaşi timp un batalion întreg.

De data asta fu rândul lui Mircea să se amuze îndelung.

— Când veneam încoace, spuse el, fără să am habar că tu, Alec, eşti în acelaşi tren, mă gândeam că nimic nu poate fi înlocuit cu câteva clipe, poate zile de linişte, şi – asta-i culmea – meditam eu, nu poţi niciodată preţui îndeajuns un pahar de vin băut cu un prieten vechi.

Armaşu rămase surprins auzindu-şi propriile gânduri, pe care le avusese nu cu multă vreme înainte de a se întâlni cu Mircea.

Seara era minunată şi, de necrezut, orchestra cânta ceva mai cu milă decât cele pe care le auzise el din când în când, pe la restaurante sau baruri, unde se afla, cum se zice, în misiune.

Ospătarul îi făcu un semn discret cu ochii îndreptaţi spre o sticlă, nedeschisă încă. Armaşu încuviinţă şi el, fără cuvinte. Mircea Moraru aprobă satisfăcut decizia. Era plăcut, cald şi mai intim ca niciodată, deşi localul părea prea mare şi prea intens luminat.

*

În seara aceea, când Alec şi Mircea erau împreună la restaurant, avea însă să se întâmple un fapt pe cât de hazliu – vorba vine – pe tot atât de dramatic, dacă nu se lămureau la timp lucrurile. întâmplarea vru ca totul să ia o turnură... Dar mai bine să vedem ce s-a întâmplat. Cetăţeanul Haralambie H. Postelnicu, venit la munte din motive absolut întemeiate – avea insomnii şi credea naivul că muntele vindecă aşa ceva, neştiind încă tratamentul elementar: răbdarea – ieşise în noaptea aceea

la plimbare. Era senin, cald, plăcut şi liniştit. Brazii din jur păreau a oferi o siguranţă aproape desăvârşită. Credea el, Haralambie... Până şi umbra o credea fără pericole. Drept care, profitând de fantezia unui arhitect neglijent şi generos care construise balcoane până şi la parter, se strecură afară din vilă prin această nedorită anexă a parterului. Preferase balconul, e drept şi din comoditate – ieşea drept afară, fără a mai ocoli, apoi dintr-un motiv de bun simţ: de ce să mai deranjeze portarul, sau cum i se mai zice celui care păzea intrarea (trebuia să-l deranjeze şi a doua oară, la întoarcere).

Aşa că, escaladând balconul, se trezi în parcul vilei, iar de aici pe alee. Liniştitul funcţionar, fără nici cea mai mică abatere în viaţa lui – abia acum venea pentru prima dată singur într-o staţiune, fără nevastă – se simţea nemaipomenit de bine, ca şi cum ar fi făcut prima şotie din viaţa lui (nici măcar pe vremea când era licean, la internat, nu făcuse aşa ceva). Şi Doamne, ce noapte era! Şi ce lună, ca niciodată. Respiră adânc fericit.

Cumsecadele funcţionar la starea civilă habar n-avea ce furtună stârnise! Câte nelinişti, câte spaime chiar. Dar el nu avea cum să-şi dea seama de asta. După ce făcu vreo câţiva paşi, aerul curat şi rece de munte îi spori şi mai mult buna dispoziţie. Înaintă pe alee. Nu-l deranjă nici faptul că în spatele său trosni un vreasc uscat din boschetul învecinat. Tresări puţin; îşi zise că e vreun mic animal, nocturn, apoi înaintă vesel mai departe.

Dar aşa cum spuneam, provocase, fără să ştie, o adevărată stare de alarmă. Paşi tăcuţi, nevăzuţi chiar, îi urmau paşii cumsecadelui om care nici în visele sale cele mai eroice n-ar fi sperat să fie atât de important pentru cineva. Mai auzi Haralambie un mic zgomot, şi iar nu-i dădu nicio atenţie. Îşi zise din nou: „Asta-i pădurea noaptea, la munte!“

Urmăritorul – sau urmăritorii – însă, nu luau lucrurile chiar așa de simplu. Drept care...

Dar în aceeași clipă, în sfârșit, Haralambie realiză că ceva nu e în regulă. Pe urmele sale părea a fi mereu cineva. Se întoarse... nimic. Ba parcă era cineva, o umbră, în spatele lui. Îngheță! Porni înainte, iar foșnea ceva. Insistent. Și abia atunci, când zări a doua umbră, se sperie și luă o hotărâre de bun simț: făcu stânga împrejur și fără cea mai mică ezitare, alergând chiar – ceea ce în mod normal lui, un om respectabil, nu-i era în fire – se întoarse până în dreptul balconului camerei sale, pe care îl escaladă cu o ușurință ce nu și-o bănuise niciodată. Apoi, la fel de repede pătrunse în camera sa, închise hotărât ușa de la balcon, se strecură în pijama și de aici în pat, unde oricum ai întotdeauna o mai mare siguranță, decât, să zicem, într-un parc noaptea.

După un timp, probabil și adormise. Normal, după ce inima își mai revenise. Spaima nu-i trecu prea ușor, dar se liniști până la urmă.

Însă habar n-avea – și nici n-avea cum – că între timp sergentul-major care-și făcea rondul obișnuit prin partea locului raporta: văzut om singur dând târcoale în jurul vilei – știți care vilă – urmărit acest om; dar a dispărut în mod ciudat, misterios chiar, parcă nici n-ar fi fost. Ca o vedenie!

Haralambie C. Postelnicu dormea deja, visând cele mai palpitante aventuri ca într-un western la televizor, neștiind că între timp niște oameni își băteau capul să afle de unde ieșise omul care dădea târcoale unei vile în care abia cu câteva zile înainte fuseseră găsiți otrăviți doi oameni și unde dispăruse așa de misterios. Și mai ales se străduiau să înțeleagă cum poate un om care se plimbă pe o alee, noaptea, să se topească deodată în întuneric. Cum?

Sergentul reţinuse cu aproximaţie totuşi locul unde-l văzuse pentru ultima dată pe necunoscut.

Alec Armaşu află toată povestea şi nu putea deocamdată trage nici el vreo concluzie utilă anchetei, întrebă sergentul care văzuse şi raportase toată scena, dacă totuşi a mai observat ceva în plus, ciudat, ceva ce ar fi putut aduce vreo lumină în această întâmplare. Dar era prea mare întunericul în seara aceea ca să apară vreo rază... Sergentul dădu din umeri neputincios. Nu aveau cum să ştie că şi un om paşnic, aflat în pericol, devine subit îndemânatic şi suplu.

Dar tot în aceeaşi noapte – când Alec şi Mircea petreceau o admirabilă seară împreună, când paşnicul funcţionar provocase fără voia lui o încurcătură, se mai petrecuse ceva.

În timp ce Haralambie C. Postelnicu îşi făcea plimbarea lui solitară – credea el – altcineva, o altă umbră dădea într-adevăr târcoale vilei, căutând parcă cu atenţie ceva, mai ales în spatele clădirii, înalt, elegant îmbrăcat, avea un aer de turist de lux, care nici în vacanţă nu renunţă la ţinuta sa obişnuită, oarecum festivă. Se apropie de câteva ori de geamurile şi balcoanele de la parter, apoi se îndepărtă prudent. De câteva ori era gata să fie observat, şi atunci lua un aer de om care se plimbă fără griji, ca un turist cumsecade. Dar totuşi fu văzut în slaba lumină a unui geam de unul din oamenii puşi de Armaşu să supravegheze vila în cursul nopţii. Pentru orice eventualitate. Şi poate că ar fi fost văzut şi mai bine dacă paşnicul Haralambie C. Postelnicu nu ar fi încurcat fără voia sa lucrurile, ducând paşii omului de pază pe urmele sale, iar acesta îl scăpase astfel din vedere pe elegantul necunoscut care profitase de încurcătură şi dispăruse. Abia târziu omul realiză confuzia ce o făcuse.

Armaşu obţinu până la urmă informaţia trebuitoare de la ofiţerul de serviciu în staţiune: locul ultim unde îl văzuse pe

Haralambie C. Postelnicu şi, cu oarecare trudă întrebând pe cei care locuiau la parter în partea aceea a vilei, află cine dintre ei ieşise noaptea aceea afară. Paşnicul funcţionar recunoscu. Da, el fusese, şi povesti toată păţania lui. Omul era însă în afara oricărei bănuieli. Dimpotrivă, îi ajută, amintindu-şi că văzuse nu una, ci două umbre mişunând prin parc. Da, da, una era foarte înaltă. Armaşu îl ascultă cu atenţie. Chemă la el pe cel care observase turistul elegant, cam suspect după părerea lui. Aceasta confirmă că mărunţelul Haralambie C. Postelnicu nu putea nicidecum fi cel pe care îl zărise el prima dată. Necunoscutul era incomparabil mai înalt.

Alec înţelese totul. Adevăratul suspect se topise în noapte, iar lor le căzuse în mână acest om nevinovat, care provocase fără voia lui încurcătura, derutând oamenii puşi de pază. Acum nu se mai putea face nimic. Oricum, de reţinut vagile semnalmente: înalt, elegant. Cam puţin, dar tot era ceva. Probabil că... dar nu îndrăzni să gândească mai departe. Criminalul se întoarce deci la locul crimei? Risca mult, pentru că putea presupune că ei se mai aflau încă acolo pentru cercetări. Dar dacă riscase, însemna că avea motive serioase, chiar grave ca s-o facă. Trebuie lăsată în continuare la vilă o pază discretă, dar sigură. Aici se mai putea întâmpla oricând ceva. Nu ştia nici el ce, dar nu era exclus să se petreacă ceva. Deşi lui la Bucureşti i se părea că trebuie continuate cercetările. Apoi va fi nevoie probabil să revină aici.

CAPITOLUL VIII

Alec reveni la Bucureşti a doua zi spre prânz. Trecu întâi pe acasă. Făcu un duş, se schimbă, apoi îşi prepară o cafea. Îl tentă să lenevească puţin în chilia sa, ascunsă undeva la o „margine de

Bucureşti", cum spune romanţa aceea desuetă şi totuşi atât de plăcută, caldă ca o mângâiere de om bătrân. Căsuţa, pentru că era doar atât, se ascundea bine după un gard înalt de scânduri, acoperit cu verdeaţă. Şi după cei câţiva copaci, era marea descoperire a vieţii sale. Trebuise să se mute de nenumărate ori, pentru că nu-i plăcuse niciuna din locuinţele pe care le avusese până atunci. Dar, în sfârşit, găsise ceea ce căuta. Acolo singurătatea căpăta alt preţ, sau poate – cine ştie, i se părea lui – se înnobila. În mica grădiniţă din spatele clădirii îşi amenajase şi un refugiu din crengi, pe care le îndoise el într-un anume fel, obligându-le să se unească undeva, deasupra, în acelaşi loc. Micii arbuşti crescuseră între timp, coroanele li se îmbogăţiseră, se întrepătrunseră unele cu altele, ţesând o umbră deasă. Doar jos, dedesubt, mai rămăsese un loc foarte mic, atât cât să încapă o măsuţă joasă şi un scaun. Ei bine, acolo se putea sta vara la cea mai bună cafea din lume. Pentru că Alec ştia să facă într-adevăr o cafea ca pe vremuri – cum ar spune un bătrân armean, într-adevăr, stând ascuns sub ramurile unite ale arbuştilor ce crescuseră, se făcuseră şi ei mari, se şi putea bea acea cafea în cea mai tihnită ambianţă posibilă. Cu un bun prieten, cu un vechi prieten. Pentru că locul umbros, deşi strâmt, mai îngăduia şi al doilea scaun, e drept la fel de mic, tot un taburet, de bucătărie. Dar nu şi pe al treilea. Sigur, trebuia să stai puţin aplecat, ca să nu te loveşti de crengile care se răsfirau peste tot. Dar poate abia aşa, fiind obligate să stea puţin aplecate, capetele şi gândurile – ale lui şi ale prietenului acela rar, pe care îl aştepţi întotdeauna cu plăcere – se puteau apropia mai mult. A, doar pentru a nu se lovi de crengi, nu pentru că s-ar fi vrut prea aproape. Deşi un prieten nu e niciodată prea aproape de tine. Este exact acolo unde trebuie. Ca să-i simţi căldura. Nu. Un asemenea prieten este foarte rar şi vine şi mai rar. Decât ai voi.

Alec își bea, însă, acum singur cafeaua și doar se gândea la toate acestea, ca la ceva care ai vrea să fie, să se întâmple, dar nu se întâmplă, sau nu chiar în fiecare zi. Era desigur trist, cum putea fi altfel? Mai ales când știa că vânătoarea de abia acum începea. Și vânătoarea aceasta nu poate fi niciodată veselă. Asta înțelese și ăla care scrisese despre el în „Fără suspecți“, că meseria asta a lui nu e o goană senină de ogari la sfințitul soarelui. Că atunci când moare cineva pe nedrept, frânt, răpus de altcineva, ceea ce trebuie să faci tu ca polițist nu e o distracție de sportiv aflat în cursă spre victorie. E o moarte la mijloc și când e așa ceva la mijloc sau înainte, unde o fi, îți vine să urli la câtă nedreptate și bestialitate poate ajunge uneori omul – unii oameni – care se laudă, s-a lăudat mereu că e om, indiferent de dimensiunea literelor cu care scrii acest cuvânt.

Și apoi... apoi cum să mai zâmbești fotogenic când știi că făptașul trebuie mirosit, hăituit, încolțit și prins. Iar toate acestea nu se fac nici ele cu bezele trimise prin gări, în vacanțe, ci cel mai adesea scrâșnind, ba chiar urlând. Pentru că noblețea meseriei lui e pentru... e față de ceilalți... oameni într-adevăr, pe care el, Alec Armașu, îi apără, încearcă mereu s-o facă, neizbutind însă întotdeauna. Pentru că și lui i se întâmplă să vină prea târziu.

*

Își mai aprinse o țigară. La umbra adăpostului său, a „umbralului“, cum îi spunea el, Alec mai sorbi o dată din cafea. La coniac trebuise de mult să renunțe – deși, uneori... (atâta așteaptă autorul să-l prindă cu un coniac). Deschise iar carnetul său de însemnări, vechiul său prieten, singurul acum, și citi, reciti totul. Faptele erau clare, limpezi, reci ca un... Aici el se opri, ferindu-se să facă vreo comparație. Nu poți compara cu nimic

moartea unui nevinovat. Şi chiar a oricărui om, indiferent cât ar fi de vinovat, tot moarte de om se cheamă. Încercă să deslușească ceva în biografia primei victime: Aristide Petrovici. Recapitulă: viaţa normală până la un punct – şcoală – facultate – repartiţie – contabil evidenţa materialelor, puţin şef, şef contabil. Dar nu de la început, ci după destulă vreme, aşa deodată, pe nepregătite venise avansarea. Linia ce mergea calmă, orizontal, se ridica brusc. Poate prietenia cu fiica lui Miltiade Popescu, influentul personaj al vremii aceleia.

Se hotărî s-o caute. Miltiade nu mai trăia. Aflase că murise cu vreo doi ani înainte. Dar poate ea ştia ceva. Totul era să şi vrea să spună ce știe. Deocamdată trebuia să vadă locuinţa holteiului bătrân care fusese Aristide Petrovici. Îi părea rău că e nevoit să plece. Se simţea aşa de bine în răcoarea refugiului său. Se dezlipi cu greu de locul atât de drag lui...

Trecu în fugă pe la serviciu. Află ultimele noutăţi. Băieţii lucraseră iar bine. Îl salută în fugă pe maiorul Dinu (despre care scriitorul acela nu scrisese prea favorabil, făcându-l mai puţin inteligent, decât era în realitate, şi decât merita el să fie prezentat, fiind pe deasupra şi un om bun, cumsecade).

Se îndreptă în fugă spre locuinţa lui Petrovici. Acolo îl aştepta deja cineva, un tânăr sergent-major, cu formele legale, care îi deschise garsoniera. De fapt era mai mult decât o garsonieră, era un apartament în toată puterea cuvântului. Mobilată foarte elegant, cu un gust neşovăitor, încăperea în care intrase îl impresionă foarte plăcut, dar îl şi îndureră. Când vezi că un om reuşeşte în sfârşit să-şi creeze acea ambianţă pe care şi-o doreşte, şi-o visează de ani de zile şi vine cineva care brusc îl îndepărtează definitiv de toate aceste lucruri dragi, trimiţându-l în neant, nu poţi fi vesel, nu poţi fi nici măcar indiferent.

Armaşu îl întrebă pe sergentul-major dacă se găsise ceva interesant. I se răspunse că nimic deosebit. Doar dacă vrea să se uite prin nişte hârtii. Poate că o să-i spună câte ceva. Da, o să le cerceteze mai târziu. Deocamdată încăperea asta trebuia examinată cu atenţie. Totul arăta în jur că aici locuise un om cu „posibilităţi". Lucruri fine, costisitoare, îmbrăcăminte, veselă, toate de cea mai bună calitate. Examină mai atent garderoba lui Petrovici şi deodată tresări violent. Ceva nu se potrivea aici! Ceva nu era în regulă. Luă un costum elegant. Îl privi. Îşi aminti apoi că omul avusese cam un metru optzeci înălţime, era lat în umeri. Se potrivea costumul pentru asemenea înălţime? Se pare că da. Atunci ce nu era în ordine? Mai examină o dată celelalte costume şi, în sfârşit, înţelese. Nu erau toate de aceeaşi dimensiune!! Luă altul mult mai mic şi mult mai puţin elegant. Era clar! Aparţinea şau – aparţinuse – altei persoane, evident mai scunde. Dar Petrovici locuise singur aici! Al cui era costumul? Mai răscoli prin dulap. Şi descoperi un sacou şi el mai mic decât celelalte vestoane ale costumelor. Diferenţa era uşor sesizabilă, la urma urmelor. Era năucit. Ce se ascundea aici? Ce puteau căuta în dulapul lui Petrovici nişte haine care, hotărât lucru, nu-l putuseră încăpea? Cineva totuşi le îmbrăca, le îmbrăcase, pentru că se vedea clar că erau purtate. Deci aici mai venea sau poate chiar locuia, o a doua persoană. Cine putea fi aceasta?

Locatarii spuneau că locuise singur.

Armaşu se aşeză pe un fotoliu şi-şi aprinse o ţigară. Sergentul-major rămase respectuos în picioare, aşteptând parcă un ordin ce întârzia să vină.

— S-a vorbit cu vecinii? întrebă Alec, mai mult ca să verifice.

Sergentul-major tresări, îşi drese vocea şi răspunse sigur pe el!

— S-a vorbit.

— Ce s-a vorbit?

Aici sergentul nu mai avu niciun răspuns. Totuşi spuse puţin derutat:

— A fost cineva înaintea mea care s-a ocupat de acest caz.

Alec dădu din cap afirmativ, apoi îşi scoase portmoneul şi extrase din el o fotografie.

— Îl vezi?

— Da.

— E locatarul acestei garsoniere, Aristide Petrovici, fostul locatar, pentru că, mă înţelegi, aici nu se va mai putea întoarce niciodată. Du-te şi sună pe la vreo doi vecini şi arată-le poza. Atât să-i întrebi: el este locatarul acestei locuinţe? Atât şi nimic mai mult. De restul mă ocup eu.

Sergentul-major ieşi. Alec stătu un moment descumpănit: de ce îi spusese omului să facă treaba asta? Ceea ce bănuia el părea imposibil de imaginat. Îi veni să zâmbească, să se autoironizeze. Ar fi fost prea de tot ca presupunerea lui fantezistă să se confirme.

Se îndreptă spre o uşă scundă pe care o vedea în hol. O deschise. Era debaraua. Văzu mai multe perechi de pantofi. Îi scoase şi îi aşeză în linie, cu tocurile perfect lipite de stinghia de la perete. I se opri respiraţia: pantofii nu erau toţi la fel de mari. Majoritatea perechilor trebuie să fi avut cel puţin numărul patruzeci şi doi. Dar erau vreo două perechi mult mai mici, probabil numărul treizeci şi nouă. Deci asta era! Aici locuia, neştiută de nimeni, o a doua persoană, în afara gazdei, că gazdă fusese Aristide Petrovici din moment ce ţinea tăinuit pe cineva. Alec îşi trecu mâna prin păr, nedumerit de toată povestea asta care complica în mod neprevăzut lucrurile. Nu ajungeau câte necunoscute erau deja? Mai trebuiau altele?

Fumă gânditor, muşcându-şi ca de obicei buza de sus. Simţea că lucrurile se încurcau din nou, exact când lui i se păruse că ar putea ajunge în sfârşit pe un drum mai bun, de soluţie neputând încă fi în niciun caz vorba.

În încăpere năvăli, pur şi simplu, sergentul-major. Armaşu îl privi plictisit, pregătindu-se să-l mustre blajin, .pentru a-i atrage atenţia că cea mai bună modalitate de a închide bine o uşă este de a nu o trânti. Dar când îi văzu figura răvăşită înţelese că s-a întâmplat ceva neobişnuit, ce-l scuza pentru întoarcerea sa furtunoasă.

— Fotografia...

— Ce-i cu fotografia?

— Nu-i a celui care a locuit aici!

Armaşu îl privi uluit pe sergentul-major.

— Cum adică? deşi înţelesese, dar tot nu-i venea să creadă.

— Niciunul din vecini nu-l recunoaşte.

— Cum nu-l recunoaşte nimeni? E doar fotografia lui Aristide Petrovici, locatarul, fostul locatar al acestei garsoniere.

— O fi, dar vecinii nu-l cunosc.

— Şi ce spun?

— Că vecinul lor era altfel. Mai slab, cu părul blond. Altul adică. Nu seamănă deloc cu fotografia.

Armaşu smulse fotografia şi ieşi val-vârtej .pe uşă; era prea de tot ceea ce auzise.

În câteva minute se edifică. Vecinii vorbeau de un cu totul altul Aristide Petrovici: mai scund, mai slab, mai blond, mai altfel. Semnalmentele duceau la... dar şi asta părea imposibil. Cum adică, aici stătea altcineva? Dar numele era totuşi acelaşi: Aristide Petrovici. Bine, dar omul, omul din fotografie unde locuia de fapt, pentru că aici nu fusese văzut de nimeni niciodată? Alec simţea că-i crapă capul. Deci costumele acelea

mai mici, pantofii mai mici aparţineau unuia care se dădea aici drept Aristide Petrovici. Şi cel adevărat unde putuse locui din moment ce pe aici nu fusese văzut?

Sergentul-major rămase şi el buimăcit, privindu-l pe Armaşu, sperând că acesta va dezlega misterul şi-i va spune şi lui cum stau lucrurile. Dar el nu avea chef de explicaţii. Începea să bănuiască mistificarea şi tot nu-i venea să creadă. Cum se poate, realiza aşa ceva fără ca nimeni să bage de seamă? Ştia că Aristide Petrovici locuia de cel puţin un an aici. Sau, mă rog, cel care se dădea drept el. Şi cum, nimeni, chiar nimeni nu-şi dăduse seama că aici venise altul în locul lui? Aflase în treacăt că omul apărea des cu geamantanul aici, ori pleca cu un geamantan sau o sacoşă mare. Asta ce putea să însemne?

CAPITOLUL IX

Alec Armaşu plecă fără ezitări la adresa celei de a doua victime. Începea să intuiască ceva, dar nu putea crede să aibă dreptate. Şimţea însă că şi la fosta locuinţă a lui Stelian Mărculescu îl aşteaptă o surpriză. Ardea de nerăbdare să ajungă cât mai grabnic.

Găsi repede casa. Dealtfel nici nu era departe de locuinţa lui Petrovici. De data aceasta nu era vorba de o garsonieră, ci de o biată cameră, mansardă mai curând, aflată într-un bloc vechi, prost întreţinut, igrasios. Pentru a ajunge, Armaşu trebui să urce nişte scări sufocant de înclinate. Era şi aici aşteptat de cineva. Intră şi nu-şi putu ascunde decepţia. Alt nivel de trai aici! Încăperea umedă şi întunecoasă abia dacă putea cuprinde un pat, un dulap şi o măsuţă înghesuită într-un colţ. Totul de proastă calitate. Pereţii se cereau demult zugrăviţi, în cameră

plutea un miros stătut, de mucegai nevăzut. Alec deschise ușa micului dulap. Știa deja lecția: luă costumele la rând. Bineînțeles, era așa cum se aștepta. Cele câteva costume erau diferite ca dimensiune și calitate. Unul dintr-o stofă foarte fină, îi atrase atenția lui Alec. Era mult mai mare ca celelalte două. Pantofii, zâmbi el, trebuie și ei să difere ca mărime. Și chiar difereau.

Acum urma treaba cu fotografia. Se duse pe la vecini cu poza lui Stelian Mărculescu și bineînțeles nu-l recunoscu nimeni. Dar acum știa ce se întâmplase. Le arătă și fotografia celuilalt, a lui Aristide Petrovici care, vezi Doamne, nu locuia aici, ci dincolo. Pe aceasta o recunoscuseră toți. Știa că dincolo poza lui Mărculescu care locuia, vorba vine, aici, va fi recunoscută de vecinii așa-zisului Petrovici.

Deci, cei doi, victimele, schimbaseră între ei locuințele, fără să se bage de seamă și fără niciun act. Doar se substituiseră unul pe celălalt. Rămâneau totuși de explicat două lucruri: de ce o făcuseră și, mai ales, cum? Pentru că vecinii ambilor știau, credeau că îl salută, unii pe Petrovici și nu-l salutau pe el, ci pe Mărculescu, iar alții credeau că-l au ca vecin pe Mărculescu și-l aveau de fapt pe Petrovici. Ei aveau dreptate, scriptic vorbind. În realitate însă... de fapt ce se ascundea aici, în toată rocada asta foarte discretă?

Alec își mai făcu de lucru prin încăpere, căutând peste tot. În fundul dulapului, ascunse bine, descoperi niște scrisori legate cu o sfoară. Le trecu în procesul verbal, apoi le luă cu el și se îndreptă spre sediu.

Bunul și vechiul său camarad, maiorul Dinu, îl aștepta nerăbdător să afle vești.

— Am auzit niște lucruri foarte interesante.

— Oarecum, răspunse destul de morocănos Armașu.

— Mie mi se pare extraordinar de ciudată înlocuirea asta de persoane.

— Şi mie, numai că un lucru tot nu pot înţelege. Cum le-a izbutit lor treaba asta fără să bage nimeni de seamă? Adică vecinii. Nici de la un imobil, nici de la celălalt. Pare de-a dreptul incredibil.

— Am încercat să te ajut eu cu ceva, zâmbi şiret maiorul Dinu.

Alec îl privi surprins.

— Da. Nu te mira. Tu ştii că am metodele mele, nu spectaculoase, nu originale, dar sigure. Am luat de la evidenţa populaţiei toate domiciliile avute până acum de cei doi, împreună cu datele la care s-au mutat fiecare. Iată-le. Cred că au să te intereseze.

— Într-adevăr o lectură instructivă, zâmbi admirativ Armaşu.

— Să urmărim puţin cele două fişe.

Câteva minute nu-şi mai spuseseră nimic, fiecare citind ca pentru sine înşiruirea de date şi adrese, aparent terne, nespectaculoase.

Brusc, chipul lui Alec Armaşu se lumină:

— Încep să înţeleg câte ceva.

— Şi eu, răspunse Dinu.

— Din 1959, destinele acestor doi oameni par a se lega misterios, ceva necunoscut îi înlănţuieşte, chiar şi atunci când unul urcă, iar celălalt coboară, Din acest an lui Aristide Petrovici începe să-i meargă din ce în ce mai bine, iar lui Stelian Mărculescu, tocmai pe dos; ajunge, aşa cum ştiam deja, să fie dat şi afară. Dar, curios, tot din această perioadă încep să se mute cam în acelaşi timp amândoi şi, ceea ce este şi mai interesant, din ce în ce mai aproape unul de celălalt. Uite: acum doi ani au stat chiar pe aceeaşi stradă şi – ei, asta-i culmea – în acelaşi imobil! Ce zici de treaba asta?

— Cred că se fereau de ceva, fugeau amândoi de cineva şi căutau să se salveze împreună.

— Şi atunci luptau, retrăgându-se grupat din faţa unui inamic invizibil, pentru noi, desigur.

— Poate nici ei nu-şi cunoşteau prea bine duşmanul sau duşmanii, mai ştii?

— Şi eu am aceeaşi impresie. Mai curând îl simţeau. Ştii ce mă face să cred asta? Tocmai hotărârea lor de a se substitui reciproc. Aş merge chiar mai departe cu presupunerile: nici acel duşman nu-i cunoştea prea bine!

Dinu făcu ochii mari!

— Asta ar fi prea de tot!

— Să-ţi spun de ce: dacă acel nevăzut şi periculos adversar – sau advesari – i-ar fi cunoscut foarte bine, le-ar fi ştiut chipurile, toată înscenarea cu substituirea devenea perfect inutilă. El, duşmanul, ar fi sesizat pe loc înlocuirea de persoană – inversarea – şi l-ar fi recunoscut... pe celălalt. Nu? Şi tot ar fi lovit. Deşi aici m-am încurcat şi eu, oricât de inteligent mă vedea autorul acela. Ceva îmi scapă încă.

— Raţionamentul e totuşi destul de exact, îl încurajă maiorul Dinu.

— Nu chiar. Şi uite de ce. Noi am introdus mereu în ecuaţie doar un singur duşman pentru ambele victime. Dar s-ar putea ca fiecare să aibă adversarul său, deci în calcul trebuie introduşi doi necunoscuţi, fiecare acţionând pe cont propriu. Şi atunci iese cu totul alt rezultat. Căci abia aşa substituirea devine o operaţie de-a dreptul inteligentă şi foarte utilă, chiar dacă fiecare din cei doi urmăritori, îşi cunoştea victima sa. Dar n-o cunoştea pe cealaltă. De exemplu, unul îl pândeşte pe Petrovici. Vine, îl aşteaptă la ieşirea din casă, dar constată că insul care apare e altul şi-l lasă în pace. Simplu. La fel şi celălalt. Când au făcut

substituirea, au profitat de faptul că, mutându-se în acelaşi timp, Petrovici s-a dus la noua locuinţă a lui Mărculescu, unde acesta nu avea cum să fie cunoscut, iar acesta din urmă s-a mutat la locuinţa prietenului şi tovarăşului său de hăituială. Şi aşa fiecare devenea celălalt. Probabil seara îşi mai duceau unul altuia câte ceva din lucruri. Au şi fost văzuţi ieşind cu geamantane şi sacoşe. Ceva s-a întâmplat, însă, ceva ce i-a determinat de vreo câteva ori să fie împreună, deşi voiau să lase impresia că nu se cunosc.

— Aici îţi pot furniza eu nişte informaţii. Un vecin i-a recunoscut astă vară la Mamaia. Erau împreună. Când i-am arătat cele două fotografii, omul n-a avut nicio ezitare.

— Deci e aşa cum bănuiam: ceva îi unea o vreme pentru ca apoi iar să stea fiecare izolat, la locul lui sau... al celuilalt.

— Propun să examinăm scrisorile găsite la Mărculescu.

— Şi hârtiile lui Petrovici promit ceva interesant

Scrisorile găsite la Mărculescu, destinate acestuia confirmau o parte din presupunerile lui Armaşu, dar şi încurcau puţin lucrurile. Expeditorii păreau să fie trei la număr şi vorbeau cam toţi despre acelaşi lucru: nişte afaceri încurcate la care luaseră parte împreună cu victima, şi-şi cereau partea lor. Din păcate, oamenii nu pomeneau despre nimic concret. Ceva în afara legii învârtiseră ei, dar deocamdată nu se putea şti ce. Le citiră aproape pe toate cu atenţie, când dintre plicuri se ivi un bileţel împăturit. Textul era .scurt:

„Pleacă imediat. Caută-ţi altă casă. Ţi s-a dat de urmă“.

P.

Armaşu îl privi pe Dinu:

— De ăsta ce zici?

— Vreun prieten cumsecade...

— Ar putea fi chiar Petrovici. Aceeaşi iniţiala.

Dinu, fu de astă dată el mai sceptic.

— Ştii, sunt numai Popeşti vreo trei mii în cartea de telefon.

— Dar dintre toţi corespondenţii lui Mărculescu s-o găsi vreunul mai imprudent să-i scrie şi adresa la expeditor. Dacă descoperim o recomandată, suntem salvaţi. E obligatorie adresa pe plic.

Şi găsiră! De necrezut, dar o aveau în faţa lor: Constantin Plopeanu. Str. Mărculeşti, bloc 5, scara 2, ap. 13.

— Ia să vedem ce scrie Plopeanu. Tot bani se pare că vrea şi ăsta. Partea lui de pradă.

— Vezi că şi ăsta e tot cu P.

— Am observat, doar că e cu totul alt scris. Dar mai văd că tipul trece şi la ameninţări. Tare mai sunt curios ce afaceri învârtea Mărculescu. Deşi despre morţi numai bine, de data aceasta va trebui şi de rău.

— Să-l aducem pe Plopeanu, bănuiesc că omul ăsta ştie destul de multe lucruri.

Alec rămase pe gânduri. Dinu îl lăsă aşa o vreme, fără a-l întrerupe; îl ştia doar de atâţia ani. Nu trebuia să-l mai întrebe nimic. Când va crede de cuviinţă, îi va spune el totul fără a fi întrebat.

Într-un târziu, Alec vorbi:

— Dragul meu, cred că aşa păcăleală ca cea care ni se trage nouă acum cu scrisorile, nu ni s-a tras niciodată.

Maiorul Dinu făcu ochii mari, neştiind dacă – auzise bine sau nu.

Dar auzise şi înţelesese bine.

CAPITOLUL X

Şi apoi căzu „bomba“, cum avea să povestească Dinu mai târziu, la pensie, prietenilor săi, la un pahar de vin. Îl căutară pe Constantin Plopeanu. Ei bine, acest ins nici nu locuia în blocul 5, scara 2 apartament 13 şi nici nu figura în vreo evidenţă a miliţiei. Plopeanu nu exista şi nu existase niciodată, el era doar o frumoasă invenţie menită să păcălească pe cineva. Pe cine? Poate în primul rând pe anchetatori. Sau pe victimă urmărea s-o sperie, s-o deruteze.

Dar flerul îi spunea lui Alec că acele scrisori fuseseră puse acolo tocmai ca să fie găsite şi citite de altcineva. Poate chiar de el. Nici nu ştia dacă şi celelalte „texte“ găsite nu erau decât nişte compuneri abile pentru a-i păcăli. Examină toate scrisorile şi înţelese un lucru pe care trebuia să-l observe de la început: hârtia şi plicurile erau prea noi, deşi parcă se făcuse efortul de a fi învechite. Cineva le introdusese acolo, probabil chiar după plecarea lui Mărculescu în staţiune, deci cu câteva zile în urmă, ştiind că locuinţa va fi percheziţionată. Deci cineva lucrează, în continuare, abil şi inteligent. Urmăreşte ceva şi – Armaşu se înfioră – n-ar fi exclus să urmeze o nouă victimă. Şi apoi de unde să ştii cine va fi acesta, din moment ce nu aflase nici măcar mobilul celor două crime?

Îi pierise tot cheful pentru afacerea asta încurcată. Nu, nu pentru că era dificilă. Lui nici nu-i plăceau anchetele uşoare. Dar de data aceasta avea mereu impresia că nici nu are cu cine lupta. Criminalul pur şi simplu dispăruse, se dăduse la fund. A, chestia cu scrisorile o făcuse probabil încă înainte de a comite crimele. De obicei el simţea când avea adversarul în faţă, chiar nevăzut, dar oricum, cinstit – vorba vine – bărbăteşte. Pe când acum nu ştia cu cine să lupte şi mai ales încotro s-o ia. Aflase câte ceva, dar nimic din toate acestea nu făceau ca ancheta să progreseze, să-l apropie de rezolvarea cazului.

Începu să examineze hârtiile rămase în locuința lui Aristide Petrovici, de fapt unde locuise celălalt, Stelian Mărculescu. Pe neașteptate îi veni un gând: aceste hârtii cui aparținuseră de fapt: unuia sau altuia? Era și asta o întrebare importantă, deși răspunsul nu părea să rezolve mare lucru. Era și ușor de dat: chiar dacă cei doi își schimbaseră locuințele sau tocmai de aceea, important rămânea ce scria pe plic: cui fuseseră adresate scrisorile? Dar hârtiile neadresate, sau scrisorile fără plic? Atunci când schimbase cu prietenul său – oare chiar or fi fost prieteni? – Petrovici și-a lăsat hârtiile aici, chiar dacă el nu mai locuia în garsonieră? De ce le-ar fi lăsat?

Examină cu răbdare, dar, e drept, plictisit toate hârtiile: note de plată pentru chirie, gaze, căldură etc., o listă de cumpărături, un bilețel de dragoste – semnat însă doar cu „iubita ta", o chitanță de la o cooperativă și alte fleacuri. Alec zâmbi acru: măcar astea de aici să fie autentice, chiar așa, neînsemnate cum sunt, nu ca cele din locuința lui Mărculescu. Era și o scrisoare care însă nu spunea nimic important. Cineva – semna indescifrabil – îi comunica lui Petrovici că vine la București în ziua de... anul 1959. Încolo doar amabilități, informații despre timp. O scrisoare banală, așa cum își scriu rudele, pentru că trebuie s-o facă, probabil ca să nu se uite între ele. Anul însă, da, îi atrase iar atenția. Iar acel an 1959 în care se schimbau atâtea lucruri în viața celor două victime. Și apoi de ce ținuse Petrovici această scrisoare aproape zece ani și de ce numai pe aceasta? Nu cumva... Alec se opri, spunându-și în sinea sa, pentru a câta oară, că prea multă imaginație strică sau, în orice caz, nu ajută la nimic.

Oricum, se hotărî să trimită hârtiile la analiza grafoscopică. Tot, până și falsurile acelea găsite la Mărculescu. De fapt, nu falsuri, că o mână tot le scrisese, nu? Deci de văzut totuși ce se

poate obţine. Măcar să se constate dacă nu sunt nişte asemănări între un scris şi altul. Să reducă câteva din necunoscute. Deşi nici el nu mai spera mare lucru. Cam astea erau însă toate probele. Ceva – ceva poate se va stoarce. Să fim totuşi optimişti!

Îşi aduse aminte că la orele 11, o convocase la el pe Despina Popescu, fiica acelui mare şi puternic pe vremuri Miltiade Popescu. Despina fusese prietenă cu Aristide Petrovici. Şi încă foarte buni. Începând totul, bineînţeles, din acel ciudat an 1959.

Femeia apăru, punctuală, sobră şi rezervată. Era foarte cochet îmbrăcată, chiar cu o oarecare pedanterie. Se ţinea destul de bine pentru cei peste patruzeci de ani pe care îi avea. Era ceea ce bărbaţii numesc cu răutatea lor binecunoscută o femeie încă frumoasă.

Armaşu o examină scurt, rapid şi o invită să ia loc. Părea un om tare, cu o mare putere de a se stăpâni. Impunea o anume distanţă, respect chiar. Făcea parte probabil din acea categorie de femei pe care nici cel mai impertinent bărbat n-ar fi cutezat să le acosteze pe stradă. Fură aduse cafelele, încercă s-o facă să se simtă bine. De asta depindeau foarte mult rezultatele conversaţiei pe care urmau s-o aibă. Schimbară câteva replici de acomodare. (Armaşu se gândi fără voie la repriza primă, de studiu, de la box, când adversarii vor să se cunoască fără a risca încă nimic).

Până la urmă Alec fu nevoit – cum era şi firesc – să atace primul:

— Bănuiţi de ce v-am chemat?

— Să vă spun sincer, nu. Sunt chiar intrigată.

El rămase puţin descumpănit. Chiar să nu ştie nimic? Părea sinceră, deşi era de o răceală care aproape intimida.

— Atunci voi fi nevoit să vă dau o veste foarte... cum să vă spun... tristă. Prietenul dumneavoastră Aristide Petrovici nu mai este... a murit.

Femeia din faţa lui tresări, nici prea tare, prea evident, dar suficient ca să pară sinceră surpriza.

— Prietenul meu, se reculese ea, e poate prea mult spus. Sau, în orice caz, ar fi mai bine „fostul meu prieten".

— Nu v-aţi văzut demult?

— Nu. Prin anul 1959 (iar anul acela, îşi zise în gând Armaşu) ne împrietenisem într-adevăr, dar n-a durat mult... femeia ezită căutând cuvântul... relaţia noastră.

El sesiză ezitarea la pronunţarea cuvântului „relaţia".

— Scuzaţi-mi indiscreţia, despre ce relaţie e vorba? Sau, cum să zic, care era natura legăturilor dumneavoastră cu Petrovici?

— Prieteni, nimic mai mult. Frecventam acelaşi cerc. Atât. Uneori, pentru că aveam acelaşi drum, mă conducea până acasă. O dată sau de două ori, dacă-mi amintesc bine, a şi intrat la noi. Însă pentru scurtă vreme. Tata nu suporta să vină bărbaţi la mine. Avea principiile lui, mai austere decât ale generaţiei noastre.

— Dar îl cunoşteaţi totuşi destul de bine pe Petrovici, ca om vreau să spun.

— Oarecum.

— Aţi putea să-mi faceţi o descriere a felului său de a fi, de a se comporta?

— Să încerc, deşi nu ne prea făceam confidenţe, nu eram atât de apropiaţi. Părea un tip relativ sociabil, dar numai între cei care-l cunoşteau şi-i cunoştea el bine. Altfel era destul de rezervat. Între cei foarte apropiaţi, devenea simpatic, se copilărea chiar. Era destul de agreat în cercul nostru. Bun camarad, făcuse adeseori servicii celorlalţi. Dar uneori... Despina

Popescu ezită de data aceasta mai multă vreme. Alec nu interveni la început, dar apoi, văzând că tăcerea se prelungește, își îngădui s-o întrebe:

— Ce se întâmpla uneori?

— Nu știu cum să vă explic. Devenea morocănos, necomunicativ, chiar cu noi, cei apropiați lui. Parcă îl rodea ceva, o nemulțumire mai veche. Nu ne dădea nicio explicație în asemenea clipe. Îl lăsam așa, pentru ca a doua zi știam că va reveni la normal, de parcă nu se petrecuse nimic. Ne făceam și noi că uitasem incidentul.

— Se întâmpla des asta?

— Destul de rar, poate la câteva săptămâni o dată. Pe la sfârșitujl anului 1959 (Iar anul acesta!) aceste crize ale sale deveniseră însă mai frecvente și indispuneau pe toată lumea. Odată ne-am certat din cauza asta. Deși, repet, nu eram atât de intimă cu el încât să-i cer socoteală pentru modul de a se comporta.

— Dar poate vreți totuși să aflați cum a murit Aristide Petrovici?

— Sigur că da, nici nu mi-ați spus încă.

Alec i-ar fi răspuns: „dar nici nu m-ați întrebat, se pare că nu vă interesează sau poate știți deja“, dar se abținu.

— A fost otrăvit cu cianură de potasiu strecurată în tabletele medicamentelor pe care le lua de obicei împotriva reumatismului.

Despina Popescu rămase țintuită în scaun, cu ochii măriți de groază. Părea sincer zguduită... Apoi, după o pauză:

— Cum a fost posibil așa ceva?

— Nu știu cum a fost posibil, dar știu că noi trebuie să descoperim cu orice preț criminalul. Așa că vă dați seama de importanța discuției pe care o avem noi acum.

— Da, desigur, dar nu văd cu ce v-aş putea fi eu de folos. V-am spus parcă, noi de prin 1960, poate din 1961 nu ne-am prea văzut. Au trecut deja vreo zece ani de atunci.

— Nu v-aţi prea văzut sau nu v-aţi văzut de loc în acest interval?

Femeia păru că se gândeşte intens, căutând să-şi amintească exact dacă s-au mai văzut sau nu.

— Uneori, întâmplător pe stradă. Dar foarte rar. Schimbam doar câteva cuvinte.

— Când a fost ultima oară?

— Acum cinci ani.

— Cum arăta Aristide Popovici?

— Puţin îmbătrânit.

— E şi normal. Trecuseră doar nişte ani. Dar eu mă refer la înfăţişarea lui generală. Era tot omul pe care-l ştiaţi?

— Cred că da. Puţin dus pe gânduri.

— Preocupat cumva de ceva?

(Aici Alec Armaşu greşise evident. Anchetatorul nu trebuie să sugereze niciodată răspunsul celui interogat. Corect se spune „audiat”. Despina nu este un infractor, ci eventual un martor, şi martorii se audiază. Deci în primul caz a greşit Armaşu; iar în al doilea, autorul. Aşa că – după cum era şi firesc – ea se agăţă de răspunsul sugerat de Armaşu).

— Da, chiar aşa mi s-a părut şi mie. Era. preocupat de ceva.

Alec mormăi nemulţumit. înţelesese şi el că a greşit, dar acum nu mai avea ce face. Fusese prea nerăbdător să-şi vadă confirmată presupunerea.-

— Aş vrea, să vă rog ceva.

— Poftiţi!

— Din informaţiile dumneavoastră, din zvonuri chiar, nu aţi reţinut nimic ciudat, nelalocul lui, la Aristide Petrovici?

— N-aş putea să vă spun aşa ceva. De fapt, nici nu mi-e prea clar ce vă interesează.

— Vreau să spun că m-ar interesa, de pildă, dacă nu se ocupa de afaceri necurate.

Despina Popescu îl privi atent pe Armaşu. Abia apoi răspunse calm.

— Nu, nu cred. Şi apoi nu avea niciun motiv să-mi spună mie ceva despre asemenea afaceri, chiar dacă s-ar fi ocupat de ele.

— ...dacă nu avea relaţii cu persoane dubioase...

— După câte ştiu, nu.

— ...şi în general-dacă n-aţi observat ceva la el care să vă pună pe gânduri, să vă intrige.

— Nu. Părea un om cu un comportament normal. Cu relaţii normale. Niciodată nu am observat ceva ciudat la Aristide.

Armaşu tresări. Femeia îl numise, involuntar desigur, Aristide, deci intim, ca între prieteni care se văd des, nu Petrovici, cum ar fi fost firesc. Ce mai putea s-o întrebe? Nu prea mai avea ce. Femeia dădea impresia că nu ştia nimic ieşit din comun. Iar părerea lui era că, chiar de-ar fi ştiut, tot n-ar fi spus-o. Era prudentă şi foarte atentă la tot ce vorbea. Avea desigur multă stăpânire de sine.

O rugă să facă o scurtă declaraţie scrisă. Avea nevoie de scrisul ei. Pentru analiza grafoscopică. Bănuia că aceasta va duce la noutăţi importante. În sfârşit. Şi totuşi, după ce ea plecă, Alec avu senzaţia neplăcută că discuţia lor rămăsese neterminată sau că n-o întrebase el ceea ce trebuia...

CAPITOLUL XI

Peste vreo două zile Mircea Moraru, vechiul său amic de pe vremuri, îl căută la telefon, pentru a-l invita să petreacă o seară împreună. Chiar insistă când văzu că Armaşu se codeşte, motivând că nu prea are timp – ceea ce era adevărat. Până la urmă, însă, Alec se hotărî: merita şi el o seară plăcută, intimă, cu un prieten. Stabiliră să se vadă la ora opt seara. Asupra locului avură o dispută amicală. Fiecare susţinea că el trebuie să fie gazdă şi celălalt invitat. Armaşu cedă. Mircea îi dădu adresa, apoi se răzgândi, spunându-i că va veni el să-l ia cu maşina de la serviciu, deoarece Alec îi informase că va zăbovi aici până seara.

Pe la opt fără un sfert fu anunţat de la poartă că este aşteptat jos. Coborî gânditor, preocupat. încă nu primise analizele grafoscopice, dar o bănuială tot se contura. Sau i se părea lui. începuse să creadă că nu doar o mână lucrase în ambele cazuri. Poate un singur creier. Dar mai mulţi autori. Şi femeia asta cu aer de doamnă respectabilă, sigură pe ea, ştia ceva. Două lucruri îl intrigaseră la ea, în primul rând că nu întrebase sau n-o interesa, ştiind deja, cum murise Petrovici şi în al doilea rând că îl numise spontan „Aristide“ ca pe un bun prieten cu care te-ai văzut până mai ieri şi nu cum l-ai evoca pe cineva cu care nu te-ai întâlnit de zece ani.

Dar, în sfârşit, să lăsăm grijile acum, îşi zise tot el. În seara asta trebuie să uite totul, măcar pentru câteva ore. Ore în care va sta de vorbă cu bunul său prieten căruia îi datora viaţa. Gata, pentru câteva ore, pauză. Uităm de serviciu, de necazurile care ne otrăvesc viaţa.

A fost o seară admirabilă, aşa cum de mult nu mai petrecuse el, singuraticul Alec Armaşu, omul care ieşea atât de rar undeva, cu cineva. Căci aşa se spune când mergi la un restaurant, într-o vizită, că „ieşi“, treabă burgheză, dar Doamne, cât de plăcută, mai ales când te simţi bine pentru că te afli lângă un bun prieten.

Şi când poţi-să te rupi puţin de nişte necazuri cotidiene. Da, chiar să te „rupi“, deşi e foarte greu să te despaţi de toate ale tale, chiar neplăcute fiind ele, aceste lucruri care te macină cu grijă, cu dragoste, în fiecare zi. Pentru că noi şi avem nevoie de unele mici necazuri, de câteva griji care să ne condimenteze existenţa, să ne menţină în stare de funcţionare. Altfel, dacă nu ni s-ar întâmpla nimic – la serviciu, sau în viaţă, cum se zice, – de ce am mai trăi, sau cu ce ne-am mai ocupa la ce ne-am gândi şi despre ce am discuta. Că, desigur, când stai la un pahar de vin, trebuie făcut ceva, şi atunci vorbeşti, vorbeşti despre toate şi în primul rând ce faci tu însuţi. E o secretă plăcere de a-ţi comenta singur necazurile, sau măcar micile neplăceri şi griji cotidiene. E ca şi cum, comentându-le, ţi-ai spune singur, admirativ: „Vezi, am şi eu ale mele!“

Dar mai ales celălalt ai vrea să observe că ai şi tu „probleme“, cum se spune azi curent. Le ai, desigur, şi câte mai sunt! Şi ce greu sunt de rezolvat. Câtă energie trebuie să consumi! Apoi, dacă le-ai rezolvat, e păcat să nu le mai trăieşti o dată, să nu le digeri, savurându-ţi victoria asupra propriilor greutăţi. Doamne, ce plăcere ai când poţi să spui prietenului din faţa ta: „Vai, ştii ce greu a fost, dar acuma, gata, le-am dat de capăt”. Şi-i mai pomeneşti o dată omului cum a fost, el te ascultă cu acelaşi interes ca prima dată, sau se preface, dar asta nici nu are măcar importanţă. Dacă cei doi se simt bine, totul e în regulă, e foarte în regulă.

Seara se desfăşurase conform celor mai bune obiceiuri statornicite între prieteni. Poate că Mircea Moraru povestea cu o enormă satisfacţie ce pătimise de-a lungul anilor, poate că – de, oameni suntem – exagera puţin pe alocuri, ca să-l impresioneze pe Alec Armaşu şi, poate, cine ştie, lucrurile chiar aşa fuseseră, cu multe greutăţi, opintiri, chiar lovituri date nu întotdeauna

cinstit, din faţă, deşi o lovitură dată cuiva tot aceleaşi urmări are, indiferent din ce poziţie ai da-o.

Moraru trăise într-adevăr lucruri despre care la un moment dat spuneam că „nu se poate“, desigur, dacă se întâmplă altuia. Întotdeauna ni se pare că „se poate” numai ceea ce ni se întâmplă nouă. Dacă altcineva ne povesteşte aceleaşi întâmplări, suntem înclinaţi să credem că intervine imaginaţia, că se exagerează doar aşa, pentru a impresiona.

Alec îşi cunoştea însă bine prietenul. Întotdeauna disponibil pentru acte generoase, uneori mergând până la gesturi eroice, altora părându-li-se necugetate, Mircea făcea parte din acea categorie de oameni care gândesc că nimic, absolut nimic nu trebuie precupeţit când e vorba de a face ceva pentru un om. Avea ceva în el care îl făcea capabil de cel mai desperat act atunci când era convins că trebuie procedat aşa pentru a face un lucru bun, folositor.

Alec îl examină acum, când trecuseră atâţia ani de când nu se văzuseră – şi anii se vedeau că trecuseră, nu alături de ei, ci chiar peste chipurile lor, brăzdând adânc şanţurile vremii ce se scursese. Trebuie să fii trist, nici nu se poate altfel, la vederea timpului dus pe chipul unui om pe care nu l-ai mai. întâlnit din tinereţe, când arăta altfel. Abia atunci îţi dai seama că şi pe chipul tău trebuie să se fi întâmplat acelaşi lucru. Doar că văzându-ţi-l în oglindă în fiecare zi, n-ai avut cum să observi ravagiile lente, dar sigure, implacabile, ale timpului.

Trecuseră şi în seara aceea câteva ore din viaţa lor. Doar că acum petrecute fericit, împreună. Programul pe care îl stabiliseră iniţial suferise importante modificări la intervenţia lui Moraru. Nu se duseseră direct acasă la acesta, ci se opriseră să ia masa la un mic şi discret restaurant unde se putea mânca cu totul altfel de bunătăţi decât în altă parte. Cât despre vinuri,

ce să mai vorbim! Localul se afla într-un demisol şi se pătrundea în el printr-o uşiţă aproape dosnică, pe o străduţă pe care nu aveai cum s-o ştii, decât doar dacă ţi-o arăta cineva. Înăuntru te întâmpina un plăcut semiîntuneric şi, mai ales, o râvnită, îndelung râvnită linişte... „Făcea toţi banii“ – cum şi spusese de altfel Mircea. Mâncară ceea ce Armaşu nici nu putea crede că se poate găsi în plin centrul Bucureştiului, străduţa aflându-se totuşi foarte aproape de inima Capitalei, perimetrul în care ne învârtim toţi de obicei. Cel mai mult îl impresionă pescăria. De unde dracu' păstrăvi? Dar, mă rog, erau şi încă ce gustos gătiţi, nu în ulei, ci în unt sau gata afumaţi, aşezaţi într-un cochet coşuleţ de nuiele, bine garnisit cu verdeaţă. Sau somn la grătar. Imposibil!

Apoi, fripturi de viţel – da, viţel, – sacrificat la vârsta când încă nu apucase să ajungă bou. Ştia ceva Moraru când îl invitase aici. Alec, obişnuit să manânce orice, fără pretenţii de mare şi rafinat gurmand – probabil de aceea era atât de uscăţiv, încercă el o explicaţie – nu putea crede că se poate mânca ceva aşa de bun şi mai ales atât de mult. Vinul se schimba mereu, în funcţie de ce se găsea în farfurie, încât la un moment dat ceaţa ce li se lăsă în privire era întru totul justificată. Conversaţia însă, nu avea nimic de suferit. Mircea povestea cu şarmul său dintotdeauna – era absolut, dar absolut neschimbat – întâmplări din tinereţea lor. Da, avuseseră şi ei o tinereţe. De necrezut, dar o avuseseră. Frumoasă desigur, însă şi grea în acelaşi timp. Ei, anii aceia eroici şi romantici, şi avântaţi, când fuseseră umăr la umăr în atâtea situaţii dramatice, primejdioase... Moraru evită cu tact împrejurarea în care el, Armaşu, era cât pe ce să... dacă nu ar fi fost el... Trecu mai departe, la o altă întâmplare când Alec la rândul lui, intervenise, scoţându-l pe el Mircea dintr-o

încurcătură poate la fel de primejdioasă. Şi asta se întâmplase tot demult, cu mulţi ani în urmă.

Armaşu îl întrebă totuşi ce făcuse între timp. Auzise de la un prieten comun că Mircea fusese un timp şi prin Moldova, pe la Iaşi, se pare, apoi îi pierduse urma şi mi mai ştiuse nimic despre el.

— Ei, greutăţi, multe şi nu oarecare. A trebuit să lupt. Vezi, dragă Alec, nu întotdeauna oamenii cărora le-am făcut bine ne răspund cu bine. Ba, dimpotrivă, din partea cui nici nu te aştepţi poţi primi o lovitură decisivă, mortală chiar. Şi atunci să te ţii! Cum să răspunzi când cel care te-a lovit e chiar fostul tău prieten pe care cândva l-ai ajutat? Dar să lăsăm astea. Important este că am răzbit, cu greu, dar am răzbit. Tristeţea este că mai şi obosim după asemenea turniruri cam nedrepte. Eu mi-am făcut cinstit meseria. Nu am vrut să abdic niciodată de la comandamentele eticii profesionale. Şi, să ştii, a fi jurist în anumite momente ale istoriei nu e uşor. Şi mai ales e foarte greu în astfel de momente să rămâi jurist cinstit. Chiar dacă tu erai perfect cinstit până într-o anume zi. Eu n-am vrut să renunţ... Dar de ce îţi povestesc toate astea? E prea frumoasă întâlnirea noastră ca s-o umbrim cu amintiri neplăcute. Propun să ne retragem, în sfârşit, la mine. Vom continua acolo discuţia. Dar sper că pe teme mai plăcute.

Alec protestă: ajunge cât băuseră şi mâncaseră, era deja târziu, el a doua zi trebuia să fie...

Mircea Moraru îl întrerupse, neîngăduind nicio replică. Plăti de unul singur toată comanda, ignorând ferm opoziţia lui Alec.

La ieşire, Moraru făcu semn unui taxi care tocmai trecea. Maşina urcă pe strada Uranus şi apoi coti, oprind imediat după un colţ, la o intersecţie, pe o alee ascunsă după verdeaţa unor castani cu coroană bogată. Coborâră. Mircea o luă puţin înainte. Pătrunseseră într-o curte apărată de un gard scund de piatră,

având deasupra un simulacru de grilaj, peste care se putea sări foarte uşor.

Din faţă, abia ghicindu-se prin umbra copacilor, era o vilă cu un singur etaj, probabil. Moraru urcă cele două sau trei trepte şi deschise uşa cu o cheie pe care o avea la el.

După ce pătrunseseră într-un hol spaţios, Mircea îi spuse bine dispus:

— Fă-te comod. Lasă-ţi balonseidul aici. Hai să intrăm în salon.

Intrară. Armaşu rămase plăcut impresionat. Lumina aprinsă pe neaşteptate de prietenul său oferea privirii un salon foarte plăcut, intim, în care era imposibil să nu te simţi bine. Şi chiar se simţea bine, ceea ce nu i se întâmpla lui prea des într-o casă străină. Mobila – un amestec de „stil“ cu modern, aranjată cu un gust sigur, sporea impresia că te afli într-o casă aparţinând unui om fin, cu o deosebită ştiinţă în aranjarea unui interior. Însă impresia dominantă rămânea atmosfera intimă, nemaipomenit de plăcută.

— Probabil te surprinde ce vezi.

— Oarecum... răspunse Alec. Mi-ar plăcea să locuiesc aici.

— Vila îmi aparţine doar... parţial, ba aş zice chiar deloc. Este, de fapt, a fostei mele soţii. Deocamdată locuiesc eu aici. Dar o să mă mut. E prea scumpă întreţinerea. Şi nici n-am nevoie de atâta spaţiu. E un lux inutil. Şi nu de cel mai bun gust, adăugă el modest.

Pe Alec îl tentă să spună că gustul nu e poate, din cele mai proaste cu putinţă, dar că ar dori să ştie ce i se întâmplase lui Mircea, de ce divorţase. Dar parcă el însuşi, Alec, de ce... era singur? Bineînţeles, nu întrebă nimic. Ar fi fost lipsit de tact, de discreţie. Oamenii au necazurile, tristeţile lor.

Mircea scoase de la bar o sticlă de whisky „Johnnie Walker“ şi una de coniac „Courvoisier“, pentru ca Alec să-şi poată alege ce-i place.

—Mă copleşeşti. Prea scump pentru mine. Eu nu prea am ocazia să beau în fiecare zi aşa ceva. Deşi trebuie să recunosc că nu-mi displace întru totul.

Moraru râse complice:

— Ce crezi că eu beau în fiecare zi whisky, sau coniac franţuzesc? Sticlele astea le ţin doar pentru prieteni. Când sunt singur, nici nu mă ating de ele. Să-ţi vând un secret: nişte prieteni mi le-au adus de ziua mea şi de atunci – a trecut aproape un an – doar o dată sau de două ori am băut din ele. Tot cu ocazia unor vizite. Îmi face plăcere să-mi amintesc de ziua aceea, de prietenii care mi le-au adus.

Gazda turnă în pahare. Armaşu preferă whisky. Ciocniră. Alec îşi aminti cum cândva ţinuse şi el în casă o sticlă de „Hennessy“ aproape trei ani fără să se atingă de ea. Fusese primită în dar de la... dar mai bine era să nu-şi amintească.

Mircea pusese în surdină o bandă de magnetofon. Probabil Nat King Cole. Dispăru pentru o vreme şi apoi se înfiinţă cu două cafele aburinde. Ardea doar un lampadar.

Era teribil de plăcut, de intim, ca acasă.

Începură iar să-şi povestească amintiri din tinereţe, de mai târziu, când nu se mai văzuseră atâta amar de vreme.

Timpul trecea pe nesimţite. Şi ca întotdeauna când te simţi foarte bine, nu se poate să nu te sâcâie ceva, să nu se strecoare o undă de tinereţe, de amărăciune chiar. Şi pe el îl chinuia povestea aceea cu sticla pe care o primise acum câţiva ani şi o ţinuse atâta vreme, neatinsă. Nu, nu pentru că era vorba de o băutură scumpă şi rară, ci pentru că ea îi amintea de cineva, ... de cei mai frumoşi ani ai vieţii sale. Era tânăr încă, chiar foarte

tânăr, şi era firesc să fie şi el... dar nu trebuia să-şi amintească. Îl întrista prea mult, pentru că îşi dădea seama că anii aceia nu se vor mai întoarce niciodată, anii când suntem puri, curaţi, drepţi, capabili de cele mai nebuneşti şi mai sublime gesturi. Ea îi făcuse acest cadou şi... dispăruse nu mult după aceea... rămăsese doar acel semn că trecuse pe acolo, prin dreptul lui, pentru o clipă, albă străfulgerare care-i luminase dintr-o dată toată tinereţea şi pe care avea s-o aibă în faţa ochilor pentru toată viaţa. Da, o simplă sticlă cu o etichetă frumoasă, cu nume străin, ţinută ca o dovadă pentru sine însuşi că cea care o adusese existase într-adevăr... din moment ce o adusese trebuie să fi existat, nu? Alec privi sticlele din faţa sa care îi chemaseră acea amintire dureros de... dar să nu fim sentimentali, se autocenzură el, ironizându-se, pentru a scăpa, pentru a fugi de...

CAPITOLUL XII

Alec se întoarse acasă târziu, în miez de noapte. La bătrâna sa căsuţă. Chiar, câţi ani o fi având? Dar ce importanţă avea din moment ce se ţinea bine? Lui îi plăcea foarte mult aici, pentru că ani de zile căutase o asemenea căsuţă liniştită, retrasă, cu o curte mică, cu câţiva pomi. Intră în biblioteca îngustă, dar suficient de spaţioasă, ca să încapă câteva mii de volume, se opri în mijlocul încăperii, apoi se aşeză la masa de lucru. Rămase vreme îndelungată cu capul în mâini, fără să se gândească la nimic. Târziu, târziu de tot, în miez de noapte, se ridică şi vru să-şi ia carneţelul său cu însemnări referitoare la anchetă, pentru a le mai consulta o dată. Dar renunţă.

A doua zi de dimineaţă când se apropie de masa de lucru pentru a-şi lua mapa, avu o senzaţie ciudată. Nici nu-şi dădea seama ce îi provocase o anume nelinişte, nesiguranţă chiar.

Deodată tresări violent. Ce se întâmplase aici în ilipsa sa? Cineva îi cotrobăise prin hârtii, cu fineţe, e drept, dar în mod sigur o făcuse. Cine? Alec era stupefiat. Locuia singur de un amar de ani, de când fusese nevoit să renunţe la orice companie. Examină cu grijă poziţia hârtiilor, apoi carneţelul de care nu se despărţea niciodată. Da, fără îndoială se simţea o mână străină care umblase peste tot. Problema ce se punea mai întâi era cum pătrunsese insul în casă, lucru foarte greu de făcut, despre care el crezuse până atunci că e chiar, sau aproape, imposibil. Îşi confecţionase singur un sistem de broaşte la cele două uşi, care nu puteau fi deschise decât cu o cheie extrem de complicată, şi aceea făcută tot de el. Apoi geamurile erau toate cu gratii. Deci cum se strecurase insul în casă? Chiar cu chei potrivite, dar chei asemenea celor meşterite de el, Alec, cu talentul lui de vechi pasionat al ceasornicăriei (aşa cum îl prezentase şi autorul în romanul acela „Fără suspecţi"), erau foarte greu de confecţionat. Trebuia să ai broasca pentru a le putea face, or broasca, cele două broaşte ale sale erau un unicat fiecare, o capodoperă de fineţe şi precizie, credea el. Le examină minuţios. Nu fuseseră forţate. Era clar asta şi nici nu era dificil de constatat. Cercetă toate încăperile, în afară de hârtiile sale de pe birou – şi acelea foarte puţin mişcate – totul părea a fi la locul său. Dar lucrurile nu stăteau chiar aşa. Oaspetele său neinvitat cotrobăise şi prin sertare. Unul dintre ele rămăsese puţin întredeschis, or el nu le lăsa niciodată aşa. Deşi în sertare toate păreau la locul lor, Alec observă că în unul hârtiile erau într-o ordine în orice caz alta decât le ţinea el. Vizitatorul, după ce le cercetase, le aşezase altfel, nereţinând ordinea lor iniţială. Trecu la geamuri. Toate

erau intacte şi bine închise pe dinăuntru. Gratiile nemişcate. Le luă la rând, pe fiecare. Urcă scara şi controlă trapa, chepengul prin care se pătrundea în pod. Era închis cu lacătul pe dinăuntru. Deci nici pe aici. Mai rămânea baia. Intră şi-şi îndreptă privirea spre gemuleţul aflat sus, aproape de tavan. Era închis. Dădu să se întoarcă, dar ceva îi reţinu atenţia: poziţia foraibărului. Mânerul era vertical! Dar asta era poziţia pentru deschis! La închis el trebuia să fie orizontal. Îşi aduse repede un scaun şi se urcă pe el. Trase binişor de mâner şi geamul se deschise fără nicio greutate. Pe rama ferăstruicii zări o mică pană de lemn. Asta era deci! Intrusul pe acolo pătrunsese, dar ca geamul să rămână bine lipit în ramă —. pentru a da impresia că e închis – fusese strecurată mica bucăţică de lemn. Fără aceasta, datorită unei mici şi nedorite înclinaţii, geamul se deschidea singur, dându-se la perete, bineînţeles când nu era închis cu foraibărul. Toate bune şi frumoase, îşi spuse el încurcat, dar ca să intre pe acolo omul trebuia să găsească gemuleţul deschis – numai pe dinăuntru se putea face asta – or el întotdeauna când pleca de acasă îl închidea cu mânerul (una din ciudăţeniile sale de om singur şi singuratic). Asta însemna că cineva îl lăsase dinadins doar lipit, fixat în pana de lemn. Cine putuse s-o facă? Nu-şi amintea să fi fost nimeni pe la el de destulă vreme. Şi apoi, şi cei puţini care trecuseră pe acolo erau colegi de-ai lui, maiorul Dinu şi încă vreo doi. Inexplicabil totul. Părea o farsă pusă la cale de scriitorul ăla isteţ oare se ocupa de el de vreo câţiva ani. Doar ştim că – nu-i aşa? – scriitorii sunt omniprezenţi şi omnipotenţi. Ei pot pătrunde oriunde, în cele mai ferecate locuri, până şi în creierul oamenilor. Dar o dezleagă el şi pe asta. Ieşi afară în curte, ocoli casa şi ajunse în dreptul geamului de la baie. Iarba era proaspăt bătătorită, iar puţin mai încolo văzu scara pe care se urca pentru a-şi îngriji cei câţiva pomi fructiferi din grădină.

De ea se folosise şi omul care îi pătrunsese în casă pentru a ajunge la geam. Pe zid zări cele două urme ale capetelor scării, unde fusese rezemată de perete. Lucrurile deveniseră clare până la un punct. Ştia cum intrase necunoscutul. Rămânea de văzut cine îi făcuse cale liberă, lăsându-i deschis geamul de la baie.

Alec se întoarse în birou, îşi mai privi o dată hârtiile şi rămase dus pe gânduri. începu să recapituleze pe toţi cei care fuseseră la el în ultimele săptămâni. Nu, nu putea fi niciunul din aceştia. Şi totuşi. Cine, cine? Deodată îşi aminti: acum vreo două zile chemase un instalator. Instalaţiile sanitare ale vechii sale case se şubreziseră rău de tot şi apa curgea prin mai multe locuri. Ar fi reparat-o el, dar nu avea nici timp şi nici toate cele necesare pentru astfel de treburi. Telefonase la întreprinderea de prestări servicii şi i se trimisese un om. El îl legitimase atunci. Acum nu-şi mai amintea cum îl chema, dar asta era uşor de aflat.

Ştia ce are de făcut. Se urcă în bătrâna lui maşină – „hârbul" cum o poreclise prietenul său, maiorul Dinu, – un hârb pe care îl adaptase el ca să poată atinge chiar o sută douăzeci la oră. Şi avea el grijă destul de des să-i verifice posibilităţile.

Când ajunse, îl întâmpină chiar maiorul. Alec era furios, iar celălalt – care îl cunoştea demult – observă asta şi nu-l întrebă nimic. Ştia că abia întrebându-l, îl enervează şi mai mult. O să-i spună el singur când va avea chef. Intrară în biroul lui Alec. Acesta îşi scoase carnetul din mapă şi-l trânti pe masă.

— Îl vezi?

— Cred că da, încercă să glumească Dinu. – N-am chef de spirite azi, fie ele şi bune! – Dar ce s-a întâmplat, Alec?

— Un tip al naibii de curios a vrut să ştie ce aş fi putut scrie eu acolo. Şi nu numai acolo.

— Cum?

— Foarte simplu: mi-a făcut o vizită acasă, neinvitat şi în absenţa mea, pentru o lectură tihnită, ca să nu-l deranjez eu cumva.

— A reuşit să intre în cetatea ta inexpugnabilă, ea fiind închisă, desigur, dacă tu erai plecat!?

— Uite că da. Asta mă roade pe mine în primul rând: că a putut intra în ciuda talentelor mele în mecanică fină, de lăcătuş cu înaltă calificare şi precizie.

— Pe mine m-ar supăra şi faptul că mi-ar umbla cineva în hârtii, sau mai întâi asta.

Alec îl privi într-un fel nu prea amical şi Dinu înţelese că făcuse o gafă.

— Dacă am înţeles bine, aceasta e o observaţie de serviciu, că-mi ţin anumite hârtii acasă?

— Nu, ferească Domnul, răspunse maiorul, parcă apărându-se de ceva nevăzut, dar primejdios. N-am vrut să spun aşa ceva.

— Să ştii că actele dosarului la care lucrez le ţin aici închise în seif. Pot să ţi le arăt chiar în clipa asta. Nici n-aş fi avut timp să le strecor în dulap, dacă le aveam la mine în mapă.

— Eram convins.

— Păi atunci?...

— Să nu ne certăm, Alec. Eu n-am vrut să spun... că... cine ştie cum...

— Las-o cum a căzut. Să ştii totuşi că ceea ce am acasă sunt notele mele personale, însemnările mele intime, chiar dacă unele privesc indirect şi afacerile de care mă ocup. Ce, eu n-am voie să-mi scriu memoriile la bătrâneţe? Pentru că trebuie să-mi iau din timp notiţe ca să nu uit toate întâmplările astea. Doar toată lumea îşi scrie azi memoriile, şi cine trebuie şi cine nu trebuie. Şi dacă are de spus ceva şi dacă nu. Şi dacă are talent şi invers.

Pe ale mele poate să le vadă oricine, să le citească de zeci de ori, că tot nu pricepe nimic, indiferent de cât o fi de isteţ. L-ar descuraja rapid prescurtările mele mai încurcate ca semnele de la stenografie. Ar ajunge şi numai scrisul meu imposibil, ca omul să se lase păgubaş.

Alec era pornit şi nu trebuia zgândărit mai tare, iar Dinu înţelese asta:

— Bine, bine. Gata, pace.

— Uite ce mă intrigă pe mine, reluă Armaşu – ceva mai calm, părându-i deja rău că-l cam repezise pe Dinu – după ce îi relatase amănuntele tehnice ale pătrunderii necunoscutului în casă: cel care m-a vizitat crede, sau poate e convins, că eu deţin o probă – un obiect, o hârtie, ceva – foarte primejdioasă pentru el. Probabil a venit s-o ia, ca s-o facă pierdută, distrugând-o. Altfel nu văd de ce ar fi făcut-o. Numai aşa se justifică riscul gestului său. Pentru că trebuie să recunoşti că e un mare risc să pătrunzi prin efracţie în locuinţa unui om cu meseria mea.

— E doar o presupunere.

— Da, dar n-am alta mai bună, deocamdată cel puţin. Mai târziu vom vedea.

— S-ar putea, cine ştie...

— Cred că-l duce atâta mintea să nu-şi închipuie că ţin hârtii oficiale, de serviciu, acasă, pe biroul de lucru, aşezate la vedere pentru primul nepoftit.

Maiorul Dinu înghiţi în sec. Simţise atacul, dar prefera, ca de obicei, să nu riposteze la micile răutăţi ale lui Alec. Ştia că Armaşu îl preţuieşte de fapt foarte mult, că îi este chiar bun prieten în ciuda comportamentului său ciudat, nu o dată incomod. Iar el, Dinu, ce să mai vorbim...

— Culmea este că eu habar n-am că aş deţine o astfel de probă. Nici nu-mi trece prin cap ce lucru important am în casă,

legat de povestea asta nenorocită cu otrăvirile. Îmi bat capul tot timpul şi nu găsesc nimic.

— Poate că necunoscutul s-a înşelat.

— N-aş crede. E un tip prea inteligent – se vede cum a lucrat până acum, pentru a risca gratuit sau fără motive serioase să-mi intre în casă neinvitat.

— O să vedem noi până la urmă, cât e de inteligent. Şi acum ce facem?

— Te rog ceva, Dinule. Trimite un om să mi-l aducă pe instalatorul care a fost la mine pentru reparaţii. Firul trebuie apucat de aici. E simplu de aflat cine e omul. Pe registrul întreprinderii figurează desigur numele şi adresa mea, precum şi numele meseriaşului care a venit să-mi repare instalaţia. A fost acum vreo două zile la mine.

Înainte de a ieşi, Dinu se întoarse din uşă, parcă aducându-şi aminte de ceva:

— M-ai luat repede cu întâmplarea asta a ta şi-am uitat să-ţi spun şi eu ceva interesant. Tot astă noapte s-a mai întâmplat ceva.

— Cum tot astă noapte? Toate lucrurile importante să se întâmple în acelaşi timp? Dar spune.

— Da. A fost văzut pe la miezul nopţii dând târcoale casei lui Petrovici un individ înalt, bine îmbrăcat. Se pare că îl interesa mult un anume geam. Băiatul lăsat de noi acolo pentru... mă înţelegi... l-a sesizat, dar l-a lăsat să mai facă o tură. Când s-a convins că tipul e într-adevăr suspect, s-a decis să-l oprească. Doar că tipul n-a mai revenit. L-a căutat el, dar dispăruse. A văzut apoi o maşină dispărând după colţ, tocmai în capătul opus al străzii. Dar era prea departe şi prea întuneric ca să poată măcar distinge marca maşinii.

— Interesant. Semnalmentele insului seamănă nemaipomenit cu ale celui ce se învârtea în jurul vilei de la Cumpăta. Doar că şi de astă dată tipul a dispărut cu aceeaşi repeziciune, fără a mai apuca noi să-l întrebăm măcar cum îl cheamă. Şi zici că tot aseară s-a petrecut asta?

— Da.

— Ca să vezi câte se pot întâmpla într-o singură seară când îmi permit şi eu o dată la doi ani să petrec o oră-două la restaurant cu un prieten. Dacă eram acasă, nu mă putea vizita individul şi, cine ştie, poate era nevoit să-şi schimbe planurile, renunţând să se plimbe prin faţa casei unde locuise Petrovici. S-ar putea deci să fie aceeaşi persoană. Că noaptea e lungă şi a avut destul timp să le facă pe amândouă.

Dinu ieşi şi după o bună bucată de vreme se întoarse cu o faţă uluită.

— Ce s-a întâmplat?

— Instalatorul a dispărut!

— Cum a dispărut?

— Uite aşa, cum auzi. Am trimis un sergent-major la întreprindere, aşa cum m-ai rugat. Omul nu a mai dat pe la serviciu de trei zile.

— Şi acasă nu l-a găsit?

— Nu. Stă la un cămin de nefamilişti într-o cameră, cu încă doi. Nici pe acolo n-a mai dat tot din ziua în care a fost văzut ultima dată la slujbă.

— Ca-n romanele poliţiste, domnule. Aţi căutat bine? (întrebarea nu era prea inteligentă, dar Alec se consolă, spunându-şi că şi Napoleon, de pildă, în momentele de mare surpriză putuse pune câte o întrebare stupidă).

— Şi acum ce facem, Alec? Ce urmă să mai luăm?

— Îţi spun cinstit: habar n-am. Lasă-mă să mă gândesc puţin. Să-mi revin. Excludem de la început ideea că m-a călcat un borfaş oarecare. Dealtfel nici nu-mi lipseşte nimic din casă. Am verificat. Unul ca ăsta nici n-avea cum să ştie că eu aseară voi întârzia mai mult, la o întâlnire cu un prieten. Pentru asta ar trebui să mă cunoască, să mă urmărească pas cu pas.

— N-ar fi exclus să fie chiar instalatorul. ·

— Eu elimin deocamdată şi ipoteza asta. Oricum verifică dacă tipul n-are cazier, ce referinţe a primit la serviciu şi celelalte.

— Alec trebuie să-ţi spun că deja am verificat toate astea. Omul e curat ca lacrima, cinstit, corect, harnic, cuminte etc.

Fu rândul lui Alec să rămână perplex. Îl privi admirativ pe colegul şi prietenul său:

— Întotdeauna m-ai uluit cu promptitudinea şi iuţeala ta, cu modul tău de a acţiona precis şi eficace, dar de data asta ai depăşit orice închipuire. Când ai apucat să faci toate astea?

— Micul meu secret.

— Mă rog.

— E foarte simplu. O să-ţi spun altă dată. Acum nu ăsta e lucrul cel mai important.

— Ai dreptate. Trebuie cât mai repede cu putinţă să dăm de urma instalatorului nostru.

— Motreanu îl cheamă. Ionel Motreanu.

— Am vaga impresie că omul s-a băgat într-o încurcătură oare o să-l coste scump. Dacă nu cumva... Alec ezită.

— Ce vrei să spui?

— Le poate deveni incomod celor care l-au convins să-mi lase deschis geamul de la baie. Cum, el pare a fi un om de treabă, s-ar putea să aibă remuşcări şi mai ales nesăbuinţa de a le spune şi ălora că îi pare rău. Nu-i exclus să încerce să vină încoace pentru a mărturisi tot. Ca să scape de necazuri. În fond, nici n-a făcut

mare lucru. N-ar păţi cine ştie ce dacă vine singur să spună tot. Şi atunci tipii care l-au montat s-ar putea să ajungă la concluzia că Motreanu ar cam trebui făcut inofensiv, poate chiar lichidat. Depinde câte lucruri ştie el despre toată afacerea asta. Dacă ştie multe, e un om pierdut.

— Nu mergi prea departe cu supoziţiile tale? Chiar să-l lichideze?

— O să vedem. Deocamdată trimite oameni să-l caute. Dă semnalmentele şi tot ce trebuie. Omul e probabil de la ţară, dacă stă într-un cămin de nefamilişti. Căutaţi-l şi acolo. S-o fi retras la părinţi pentru o scurtă vacanţă luată, aşa, cu de la sine putere, ca să scape de necazuri.

— Bună idee, Alec. Gata, am plecat.

CAPITOLUL XIII

Alec rămase singur. După toate cele întâmplate, însemna că devenise primejdios celui sau celor care comiseseră crimele. Este extrem de neplăcut să-ţi dai seama că posezi ceva compromiţător despre cineva şi tu să nu ştii nici ce deţii şi nici cine e persoana căreia i-ai devenit periculos. Toată treaba asta îi dă o senzaţie de nesiguranţă. A, nu teamă. Aşa ceva nu simţise demult de când era gata-gata să fie ucis, pentru că atunci îi fusese într-adevăr frică.

Sună să i se aducă înscrisurile litigioase. Specialistul intră bine dispus, dar când îi văzu figura posomorită, deveni subit sobru şi profesional.

Să vedem întâi scrisorile găsite la Aristide Petrovici, sau unde stătea el de fapt, dar trimise lui Stelian Mărculescu.

— Le aveţi aici.

— Ei, şi ce părere ai?

— Lucrurile îmi par foarte clare: sunt scrise de aceeaşi mână.

— N-ai nicio îndoială?

— Nu.

— Dar sunt semnate de trei inşi, deci fiecare de altcineva, care-şi cer partea lor de pradă. Căci despre o pradă pare a fi vorba.

— Contrafacere grosolană. Acelaşi ins şi-a modificat scrisul de câteva ori. Comparaţi doar câteva litere şi o să vedeţi că nu ţine păcăleala. Am mai văzut eu din astea.

Armaşu examină şi el scrisul. Specialistul avea fără îndoială dreptate. Una din scrisori părea scrisă cu mâna stângă. Îl întrebă pe tânărul ofiţer dacă nu i se pare şi lui la fel. Acesta încuviinţă:

— Şi eu am aceeaşi impresie. Deşi să ştiţi că dacă avem de-a face cu un bun ambidestru e foarte dificil de deosebit dintre două texte scrise fiecare cu altă mână, care este cel scris cu stânga. Oricum, există în majoritatea cazurilor un plus de îndemânare la mâna dreaptă. Cu excepţia desigur a stângacilor şi a ambideştrilor aproape perfecţi.

— Şi dacă avem de-a face cu o excepţie...

— N-aş înclina să cred. În scrisoarea scrisă cu mâna stângă se pot vedea unele ezitări, nesiguranţe... stângăcii, ca să le spun aşa.

— Dar de ce a scris-o pe asta cu stânga?

— Cred că pentru a face să se deosebească de celelalte două scrisori. De obicei ne putem preface scrisul în două, cel mult trei feluri. La al patrulea fel de a încerca o schimbare a scrisului revenim fără să vrem la scrisul nostru obişnuit sau la unul din cele trei... false.

— Nu m-ai convins cu totul. Dar, mă rog, dumneata eşti specialistul, nu eu. Şi bileţelul ăsta prin care Mărculescu este avertizat că i s-a dat de urmă şi sfătuit să plece cât mai grabnic?

— Aici, evident, este altă mână. Scris nervos, dar sigur, fineţe, dar şi tărie de caracter, ar distinge un „specialist” din afara branşei noastre. Şi aş zice că o femeie l-a scris.

— Hai, lasă-mă cu astea. Te apuci acuma de ghicit în scrisori! Ştiu că unii fac bani frumoşi cu asta. „Dă-mi câteva rânduri şi-ţi spun totul despre trecutul, prezentul şi viitorul dumitale!“ Ce să zic? Treabă ştiinţifică, nu glumă.

Tânărul se înroşi ca o fată mare. Vru să mai zică ceva, dar se bâlbâi şi renunţă.

— Ei, hai, spune.

— Ştiţi, am făcut o constatare care sper că vă interesa. Scrisul de pe bileţelul adresat lui Mărculescu este identic cu cel de pe scrisoarea de dragoste primită de Petrovici. Cea semnată cu „iubita ta“.

— Ei da, asta e altceva. Clar deci că şi primul e semnat tot de o femeie. Aveai dreptate. Te-am ironizat degeaba. Deşi puteai să ajungi la concluzia asta prin simplul fapt că e acelaşi scris cu cel al „iubitei”.

— Nu, să ştiţi. De cum l-am văzut, mi-am dat seama, fără nicio comparaţie, că e o mână de femeie.

— Mă rog, asta nici nu are importanţă din punctul meu de vedere. Important este faptul că avem de-a face cu aceeaşi persoană, care pe Mărculescu îl avertizează că-l pândeşte un pericol, iar lui Petrovici îi scrie că-l iubeşte. Mda! Încep să se lege lucrurile. Roagă să-mi aducă declaraţia Despinei Popescu. S-ar putea să avem parte de o surpriză. Îşi amintise că ea fusese cândva prietenă, sau poate mai mult, cu Petrovici.

După ce primi hârtia cerută, începură să compare scrisul de pe aceasta cu cel de pe cele două scrisori. Nici nu era o operaţie prea dificlă. Scrisurile erau perfect identice!

— Deci asta era. Distinsa doamnă Despina Popescu îi cunoscuse destul de bine pe cei doi oameni care muriseră otrăviţi, din moment ce pe unul vrea să-l salveze, iar pe altul îl iubeşte, îl iubea vreau să zic.

— Şi ce concluzie se poate trage?

— Deocamdată una singură: că trebuie adusă urgent aici. E singura martoră de care dispunem acum. Dar repede trebuie chemată, că altfel, cine ştie, poate dispărea şi ea ca instalatorul meu.

Între timp intrase şi maiorul Dinu, care ascultase ultima parte a discuţiei:

— Ce zici de toată povestea?

— Deocamdată nu mă hazardez cu nicio părere, răspunse Alec. Mă tem să nu păţim iar ceva care să ne ţină pe loc. Pentru că fără cei doi – Despina şi instalatorul – nu prea avem nimic de făcut. Putem chiar să ne luăm o scurtă vacanţă ca să ne refacem forţele vlăguite de atâta efort intelectual. Apropos, instalatorul n-a apărut încă?

— Nu. Nici la servici, nici la căminul de nefamilişti. De la el, de la ţară, n-am primit încă nicio veste utilă .pentru noi. Până în prezent n-a apărut pe acolo.

— S-o chemăm atunci cât mai repede pe Despina Popescu, până nu se duce şi ea undeva la ţară. Şi să vezi ce pătimim până o să dăm de ea.

*

Lucrurile luară totuşi o întorsătură nedorită şi, aşa cum îi stă bine unei povestiri poliţiste, cu totul neprevăzută. Deşi Alec Armaşu ca orice detectiv – personaj de roman, inteligent şi perspicace – o întrevăzuse sau măcar o avusese în calcul, ori în una din variante. Instalatorul dispăruse şi nu fusese găsit nici la

ţară. Despina Popescu, în schimb, nu dispăruse. Făcuse ceva şi mai rău: se accidentase grav cu maşina şi acum era într-o stare care făcea imposibilă vreo discuţie cu ea.

Nenorocirea se întâmplase cu o zi înainte. Armaşu se interesă de amănunte. Află astfel că Despina plecase după amiază cu automobilul ei personal, pe la orele şaptesprezece, cu intenţia de a se duce la Sinaia, mai exact la Cumpătu. După ce ieşise din Câmpina şi se angajase pe o curbă, „Fiatul" ei 125 părăsise brusc firul şoselei şi se prăbuşise într-o prăpastie. Numai un mare noroc o salvase. Avea însă răni serioase, grave chiar, şi trei coaste, rupte. Pericolul nu trecuse încă şi medicii erau destul de prudenţi în declaraţiile lor. Se putea foarte bine şi să scape, dar nu era exclus să apară urmări grave de pe urma puternicei comoţii pe care o suferise. Băieţii de la circulaţie o sesizaseră pe şosea cu puţin timp înainte de accident. Circula cu o viteză destul de mare faţă de cea admisă şi fuseseră nevoiţi s-o tempereze puţin. Alte amănunte nu se ştiau deocamdată. Armaşu le ceru, totuşi, cu insistenţă şi cât mai grabnic. Trebuia făcut şi un minuţios control tehnic al maşinii. Se dădură toate dispoziţiile necesare. În aşteptarea rezultatului, stătură în continuare de vorbă.

— Ceva mi se pare aici a nu fi în regulă.

— Ce anume? îl întrebă Dinu.

— N-aş putea să-ţi spun deocamdată ce. Poate măcar simplul fapt că avem şi noi nevoie de doi oameni şi tocmai cu aceia nu putem vorbi: unul dispare, iar celălalt se accidentează grav. Dă-mi voie să cred că e ceva ciudat la mijloc. Cineva îi împiedică să vorbească cu noi. Şi ce mă intrigă mai mult e faptul că omul acesta e destul de bine informat asupra intenţiilor noastre. Nu m-aş mira să-mi urmărească acel cineva toate mişcările. Vezi povestea cu vizita la mine a necunoscutului. De obicei eu seara

sunt întotdeauna acasă devreme. Rareori ies. Prefer să rămân acasă, să citesc o carte, să mai meşteresc ceva la ceasurile mele, poate chiar să şi scriu ceva – asta i se poate întâmpla şi unui om cumsecade ca mine, nu numai scriitorilor. Ei bine, mă hotărăsc şi eu, o dată la doi ani, să „ies“, cum se zice, la un restaurant, hop şi vizitatorul află imediat că eu sunt plecat şi-mi intră în casă. Şi când te gândeşti că nici eu nu ştiam decât cu câteva ore înainte că nu voi fi la domiciliu. Ce să mai cred despre toată povestea asta? Ca să nu mai vorbesc de cele întâmplate Despinei Popescu. Ieri sau alaltăieri, vine la noi, azi tocmai mă hotărâsem s-o chem din nou pentru a o întreba ce e cu scrisorile ei, de avertizare şi de dragoste, şi exact în acest interval ea are un accident grav de maşină.

— Nu cumva crezi că accidentul a fost...

— ...da, s-ar putea să fi fost pus la cale de aceeaşi mână care i-a trimis în lumea drepţilor pe Mărculescu şi Petrovici. Toată povestea seamănă cu jocul de-a eliminarea martorilor primejdioşi. Tare m-aş mira să fie altfel.

— Nu ţi se pare că mergi prea departe cu imaginaţia?

— Bineînţeles că eu pot greşi. Dar în meseria noastră sunt situaţii – mai ales la începutul anchetelor, iar uneori şi mai târziu – când trebuie să lucrăm doar cu un singur material concret: mintea noastră, despre care se spune adesea că e atât de abstractă. Dar ea e singura care totuşi există la un moment dat când nu ştii nimic, nu ai vreo probă palpabilă, vreo urmă, ceva acolo pe care să te bizui. Atunci mintea, ea singură, poate furniza materialul provizoriu cu care lucrezi ipotezele. Şi pentru asta trebuie să ai imaginaţie, or asta tot creierul, săracul, ţi-o dă. Dacă o are, bineînţeles, că dacă nu, nu şi basta. Te apuci de altă meserie, care nu are nevoie de aşa ceva.

— Spune-mi, Alec, nu cumva deja ţi-ai construit o ipoteză asupra întregii afaceri?

— Da, am încercat, deşi am foarte puţine elemente concrete, doar cele despre care îţi vorbeam înainte. Lucrurile ar sta cam aşa: cei doi – Petrovici şi Mărculescu – au lucrat cândva împreună într-o afacere necinstită. Dar tot necinstit au împărţit şi prada. Cineva ne-a aruncat o nadă. Dar trebuie să le folosim aşa false, cum par a fi, cel puţin deocamdată. Mă refer la scrisorile trimise lui Mărculescu prin care i se cere partea de pradă de către cei trei – de fapt unul – pentru că am văzut că aparţin aceleiaşi persoane. Cei doi se fereau de complicii lor, am văzut şi asta. Despina îi avertizează pe unul, probabil că şi pe celălalt, deşi noi n-am găsit nimic. Dar avea motive şi mai serioase, din moment ce îl iubea. Cei doi şi-au dat întâlnire la Cumpătu, cred eu. Acolo fuseseră convocaţi, cred tot eu.

— Stai! Pentru treaba asta n-ai nicio dovadă.

— Dovada e chiar moartea lor acolo, în acelaşi fel.

— E doar o simplă speculaţie.

— Poate, dar cu altceva nu pot lucra deocamdată, pentru că n-am cu ce. Cred că au fost chemaţi pentru a se împărţi în sfârşit ceva. „Creierul” pusese la cale totul. Le dăduse, între timp, de urmă. Şi... şi nu mai ştiu ce a intervenit, poate că moartea lor a fost grăbită de ceva. Dacă tot se hotărâseră să împartă, de ce au fost suprimaţi? Nu pot răspunde încă. Să nu uit: apare de două ori un misterios domn, bine îmbrăcat, înalt; o dată la Cumpătu, o dată aici. Ăsta, cred eu, e capul. Dar cine o fi el? Şi va fi destul de greu de găsit, pentru că dispare întotdeauna la timp. Tipul cumulează două calităţi, care îl fac extrem de primejdios: îndrăzneala cu inteligenţa.

— Deci acesta ar fi scenariul, în mare. Rămân cam multe puncte albe.

— Le ştiu. Primul: ce rol are Despina în toată afacerea aceasta. Al doilea: de ce aceeaşi persoană a scris trei scrisori, ca, vezi Doamne, noi să credem că provin de la trei persoane care-şi cereau drepturile. Şi-al treilea: de ce primesc eu vizite acasă în lipsa mea.

— Ar mai fi şi altele, Alec.

— Se poate. Pe unele le bănuiesc şi eu. Dar hai să vedem ce rol ar putea avea Despina Popescu în toată povestea asta.

În momentul acela sună telefonul. Armaşu ridică receptorul, ascultă câteva minute, apoi zise: „Da. Aştept raportul tehnic detaliat" şi închise.

— La maşina Despinei Popescu s-a „umblat" la bara de direcţie. Câteva şuruburi, pinioane erau slăbite mai mult decât ar fi normal din cauza unei revizii tehnice nefăcute la timp. E clar că cineva i-a pregătit maşina pentru o cursă spre moarte. Nu există nicio îndoială. Deci am avut dreptate să bănuiesc că nu e un simplu accident de circulaţie. Vezi, imaginaţia mea e bună şi ea la ceva, deşi tu mă critici mereu că o folosesc prea mult.

Peste numai câteva ore avea să vadă şi maşina grav avariată a Despinei Popescu. Fusese, între timp, adusă la Bucureşti cu o camionetă a miliţiei. Arăta jalnic „Fiatul" şi era aproape imposibil să-ţi imaginezi că se mai putea scoate din grămada turtită de fiare ceea ce fusese înainte, adică o maşină. într-adevăr, avusese un mare, de necrezut noroc femeia aceea.

— În nouăzeci la sută din cazuri, astfel de accidente se soldează cu moartea celui de la volan, uneori chiar şi a pasagerilor, observă un ofiţer de la circulaţie.

— După câte am aflat, Despina Popescu şofa bine, chiar dacă îi plăcea viteza, interveni maiorul Dinu.

Armaşu n-avea chef de conversaţie. Vru doar să ştie dacă s-a găsit ceva important în maşină. Nu se găsise nimic ce ar fi putut

interesa ancheta. Deci tot întuneric. Deodată el îşi aminti ceva: aflase că Despina voia să ajungă la Cumpătu cu maşina. La Cumpătu! Înainte de a pleca de la serviciu fusese întrebată de un coleg ce proiecte are pentru după amiază şi îi spusese că se duce acolo. Or, la Cumpătu se petrecuse toată grozăvia aceea, acolo fuseseră doar găsiţi otrăviţi cei doi, Petrovici şi Mărculescu.

— Dragă Dinule, cred că va trebui să ne reîntoarcem la locul crimei, în frumoasa staţiune unde eu mă simţeam cândva foarte bine. Cred că acolo trebuie să se mai întâmple ceva. Încă nu s-au terminat surprizele pentru noi.

CAPITOLUL XIV

Dar nu mai apucară să ajungă ei la Cumpătu, pentru că le fu adus lor de acolo Ionel Motreanu, instalatorul mult căutat, într-o cumplită stare de beţie, total inabordabil pentru vreo discuţie utilă.

— Ăsta trebuie întâi trimis la dezalcoolizare şi după cura de rigoare, peste câteva luni poate, vom reuşi să-i luăm un interviu, glumi sec Armaşu, privindu-l pe omul din faţa lui.

Arăta jalnic. Nici nu putea fi vorba de vreo discuţie cu el din moment ce nu putea să stea cât de cât în picioare; chiar şi din fotoliu unde fusese depus, se prelingea parcă cu întreg trupul spre duşumea. Nimic nu era drept la el, se încovoiase cu totul. Nici măcar ochii nu şi-i putea ţine deschişi. Cât despre vorbit, nici poveste. Încercă maiorul Dinu să smulgă ceva de la el, dar nu fu chip. În afară de câteva sunete dezarticulate, nişte interjecţii, nu obţinu nimic.

— Ce facem cu el?

— Poate nişte duşuri ar fi eficiente. Reci, cât mai reci. O să-şi revină treptat, sugeră Dinu.

— Să mai facă şi o pneumonie, nenorocitul, că asta ne mai trebuie, să-i plătim şi spitalizarea, se înfurie Armaşu. Ne ajunge că o avem pe Despina în spital.

— Ai vreo altă soluţie pentru moment? Că eu nu văd niciuna, decât să-l lăsăm să doarmă până şi-o reveni în simţiri.

— Nici eu. încearc-o pe a ta. însă vezi, nu-l băga chiar în frigider. Ia-l uşor, de la cald, la mai rece, dar opreşte-te la timp. Fii blând, te rog.

Instalatorul fu transportat la baie şi se începu tratamentul. Între timp Armaşu dădu şi primi mai multe telefoane. După o oră rezultatele erau foarte firave: omul îşi revenise puţin, dar stătea încă prost cu vorbirea.

— Pe mine mă interesează memoria lui. Îl pun să scrie, dacă nu poate vorbi. Doar să-şi aducă aminte ce i s-a întâmplat în zilele astea.

— Să fim serioşi, Alec! Dacă nici nu poate vorbi, cum o să scrie?

— Ştiu, ştiu. Am zis şi eu aşa. Trebuie să zic ceva, nu, când văd toate astea, că altfel înnebunesc. Eu sunt sigur că pe ăsta l-au îmbătat zdravăn ca să nu poată vorbi nimic câteva zile, pentru ca în acest timp ei să-şi facă treaba. El fiind un martor mărunt care nu ştie prea multe şi importante lucruri, nu trebuia suprimat, ci doar întârziat să vorbească. Cu Despina, da, lucrurile stau altfel. Ea este, se pare, plasată chiar în centrul afacerii, ştie lucruri incomparabil mai grave şi trebuia făcută să dispară pentru totdeauna.

— Iar începi, Alec, cu supoziţiile astea fără nicio probă?

— Ce probe mai ale dracului vrei decât că un martor era să moară într-un accident de automobil provocat cu o diabolică

îndemânare, iar celuilalt i se dă să bea vreo trei zile în demenţă, până se face neom.

— De unde ştii că i s-a dat să bea? Omul putea s-o facă şi din pură plăcere.

— Hai să reconstituim: omul vine la mine să-mi repare instalaţia. Montat de cineva, îmi lasă deschis geamul la baie, proptit cu o pană de lemn. Apoi când eu îl caut ca să-mi satisfac o legitimă curiozitate de proprietar de imobil lăsat cu portiţa deschisă ca să-mi intre cineva care l-a plătit pentru ca să facă asta, el, domnul Ionel Motreanu, dispare subit şi de acasă şi de la serviciu şi-l găsim peste câteva zile beat mort la Cumpătu, exact, – notează asta – unde au fost găsiţi morţi Petrovici şi Mărculescu, exact – notează şi asta – unde se îndrepta un martor preţios care este pe punctul de a fi suprimat tocmai când se pregătea să ajungă tot acolo, la locul crimei. Şi acum să-ţi spun ce am mai aflat. Am rugat telefonic pe băieţii din Sinaia să-mi dea toate amănuntele despre şederea lui Motreanu acolo, tot, dar absolut tot, chiar şi cele mai infime amănunte. Ascultă o istorie extrem de hazlie, dar instructivă pentru tine care nu crezi în speculaţiile, în fantezia mea. Adu-ţi aminte că am avut de la început unele bănuieli în legătură cu instalatorul ăsta. Fii atent ce am aflat. Acum trei zile instalatorul s-a... instalat, iartă-mi jocul involuntar de cuvinte, la una din cele mai elegante şi costisitoare vile din staţiune – un adevărat hotel de lux. Preţul unei camere acolo ţi-ar crea şi ţie oarecari ezitări, ca să zic aşa. Şi şi-o permite tânărul nostru instalator, cu un salariu oricum ceva mai mic decât al tău? Nu ştiu de ce, dar mă îndoiesc. Ei, culmea este însă alta. Ce crezi tu că îşi îngăduia să consume prietenul nostru? Nu, nu te pripi. Vrei să spui că bea ţuică de prune şi vin alb „superior” de 12? Te înşeli! Ca aperitiv, unul sau mai multe pahare de whisky, la primul fel, vin de Murfatlar –

vechi, nu din ăsta încă nelimpezit, pe care-l mai schimba pentru variaţie cu unul mai sec. Iar la cafea ce crezi că bea ca mine „Tomis“ – trei stele (cum zice-se că aş fi băut eu în celălalt roman, în „Fără suspecţi“?) Nu, iar te înşeli. Coniac „Hennessy“, iubitule. Ai avut vreodată curiozitatea intelectuală să te interesezi cât costă o sticlă dintr-o asemenea licoare, la oare trebuie să adaugi taxa de restaurant, plus remiza zece la sută? Bine că nu te-ai interesat, că te indispuneai degeaba. Poate trebuie să-ţi mai spun că i se aducea masa în cameră – ca unui bos – de la cel mai elegant restaurant al staţiunii. Şi ce masă! Despre cât costa, iar e bine să nu discutăm. Şi stai că nu mi s-au dat încă toate amănuntele. Unele ni le vor spune colegii noştri din Sinaia, iar pe altele ni le va furniza selectul şi preţiosul nostru gurmand, aflat acum la duş.

Dinu rămase fără glas, pironit pe scaun. Într-un târziu îşi reveni cu greu:

— De necrezut!

— Ceea ce am reuşit deja să aflu, acum cinci minute la telefon este că cineva, un necunoscut, a rezervat cu câteva ore înainte camera pentru Motreanu, în schimbul unui substanţial bacşiş oferit băiatului de la recepţie, care fără prea multă sfială şi l-a însuşit, obţinând o cameră cu două paturi când desigur tăbliţa cu „Nu mai avem camere” se lăfăia de mult în holul vilei, aşezată la vedere pe o măsuţă, lângă intrare. Cu funcţionarul ăsta amabil de la recepţie va trebui să avem grabnic o conversaţie de cum vom ajunge la Cumpătu. Poate ne va oferi nişte informaţii preţioase despre omul care a reţinut camera pentru Motreanu. Nu ştiu de ce, dar bănuiesc că este tot elegantul şi distinsul domn care dispare mereu, exact când cineva ar dori foarte mult să-i zică două vorbe. Spune-mi acum, are sau nu are haz povestea asta? Are un haz că-ţi vine să te urci pe pereţi. Prea

sunt potrivite toate. Şi să ştii că am greşit uitând de frumoasa noastră staţiune montană, lăsând-o aşa sub o supraveghere aproximativă. Mă refer la vila „Laura“ unde s-au petrecut cele două asasinate. Acolo va trebui să mergem imediat după ce Motreanu îşi va lua duşul şi va binevoi să ne spună cum şi cu cine şi-a petrecut week-end-ul.

*

Spre seară, după mai multe duşuri succesive, după patru ore de somn, după câteva pastile, întreg tratamentul fiind încheiat bineînţeles tot cu un duş, Ionel Motreanu devenise, în sfârşit, abordabil. E drept, traumele scurtei sale existenţe pe picior mare lăsaseră încă unele sechele, dar, oricum, se putea face tentativa unui dialog.

Aşezaţi în fotoliile aflate în jurul măsuţei din faţa biroului lui Armaşu, începură interogatoriul. Era de faţă şi maiorul Dinu.

— Îmi pare rău că nu-ţi pot oferi un coniac, fie el chiar şi „Tomis“. Ştii, cui pe cui se scoate. Dar vezi, regulamentul nu permite aşa ceva aici. Deşi eu personal cred că în anumite cazuri ar fi indicat. Am să propun asta.

Motreanu, care părea să nu fi împlinit nici douăzeci şi cinci de ani, stătea cu capul în pământ, vizibil ruşinat de toată întâmplarea, aşa că nu putu gusta gluma.

— Dar o cafea îţi putem oferi.

Tocmai fuseseră aduse de femeia de serviciu, care apoi se retrase discret.

— Eu zic să începem cu... începutul, reluă Alec. Spune-mi întâi ce a fost cu geamul de la mine de acasă?

Motreanu tresări violent. Lovitura fusese aplicată scurt şi precis. Îşi dădu imediat seama că cel din faţa lui ştia totul, chiar mai mult decât ştia el însuşi. Abia acum recunoscu în omul care

îi punea întrebări pe cel care îi deschisese în seara când venise să-i repare instalaţia.

În semiîntunericul din hol nu-i putuse distinge bine figura.

— Da, pentru că la mine ai venit în seara aceea să repari instalaţia.

— Nu ştiam că... mormăi tânărul.

— Că lucrez tocmai aici la... şi sunt ceea ce sunt; dacă ai fi ştiut, nu te-ai fi băgat în toată povestea asta urâtă, nu-i aşa?

— Ferească Domnul. Dar cum era să ştiu?

— Uite ce e. Indiferent cine era cel la care trebuia să laşi deschis geamul la baie, fapta rămâne faptă şi nu e în niciun caz corectă.

— Da, e drept, dar...

— Niciun dar. Te rog să-mi povesteşti tot. Dar absolut tot ce ştii. E spre binele dumitale. Clar, nu?

— Clar.

— Atunci spune-mi calm, fără frică, tot ce s-a întâmplat, de la început.

Motreanu şovăi câteva clipe, apoi începu să povestească cu vocea întretăiată:

— Mergeam spre dumneavoastră, ca să vă repar instalaţia. Am nimerit cu greu strada. Dar nu găseam numărul pe care-l căutam.

— E adevărat. Aici eu sunt vinovat. De nu ştiu câtă vreme îmi tot spun că o să aşez la loc numărul căzut de la poartă, adeveri Armaşu.

— Şi cum nu este prin apropiere nicio casă, nu vedeam vreun număr apropiat ca să-mi pot da seama pe unde ar veni al dumneavoastră. Mă uitam în stângă şi-n dreapta, poate oi întâlni pe cineva care să mă scoată din încurcătură. Atunci am văzut un individ apropiindu-se de mine fără grabă, parcă se plimba. L-am

întrebat dacă nu ştie pe unde ar veni numărul care-l căutam. Atunci m-a întrebat el pe cine caut. I-am spus, iar el mi-a arătat poarta dumneavoastră. Am dat să plec, dar omul m-a oprit puţin şi mi-a oferit o ţigară.

— Kent, desigur?

— Da. De unde ştiţi?

— Era doar un mic avans pentru zilele frumoase ce aveau să vie la Cumpătu.

Motreanu plecă iar capul în jos.

— Mai bea puţină cafea şi ia un „Amiral”, că e bună şi asta. Spune-mi cum arăta omul?

— Înalt, bine îmbrăcat, cu un trenci alb, descheiat. (Aici şi Alec şi Dinu tresăriră: iar apărea tipul elegant). Purta ochelari de soare, foarte închişi la culoare. Avea aproape cincizeci de ani. Purta mustăcioară neagră.

— Vocea?

— Cum să vă spun... Normală. Parcă , vorbea puţin pe nas.

— Şi acum relatează cuvânt cu cuvânt discuţia. Te rog să nu uiţi nimic.

— După ce mi-a oferit ţigara, m-a întrebat de ce vă caut. I-am spus. A mai stat puţin, parcă gândindu-se la ceva, apoi m-a privit, aşa, nu ştiu cum, după care mi-a zis că e de la miliţie.

— Asta-i bună, exclamară Armaşu şi Dinu aproape în acelaşi timp.

— Da. Mi-a arătat şi o legitimaţie. Cum era spre seară, n-am văzut mare lucru. Dar m-am cam speriat, vă daţi seama.

— N-ai putut desluşi nimic pe legitimaţie? întrebă maiorul Dinu nerăbdător.

— Mai nimic. Nişte iniţiale.

— Dar bine, omule, şi l-ai crezut aşa fără să verifici?

— Cum era să verific eu un ofiţer de miliţie?

— Lasă-l, Dinule, interveni Alec. Măcar pentru replica asta să-i îngăduim să mai soarbă din ceaşca de cafea.

— După aceea mi-a spus că e în misiune, că trebuie să supravegheze casa dumneavoastră, unde eu trebuia să intru. M-a rugat ca după ce termin reparaţia, să las geamul la baie doar lipit de ramă, în aşa fel încât să nu se observe că nu e închis cu foraibărul. Şi dacă nu stă aşa, să-l proptesc eu cu ceva. Nu prea voiam şi el a văzut că mă codeam. Mi-a explicat că e foarte important să fac asta, că nu era nimic rău dacă îl ascultam. Eu tot şovăiam. Şi atunci a trecut la ameninţări, spunându-mi că s-ar putea s-o păţesc dacă îl refuz. La sfârşit mi-a promis că voi fi recompensat pentru treaba asta. Am acceptat, ce era să fac? înainte de a intra pe poartă, m-a luat de guler şi mi-a şoptit că dacă vă spun ceva despre toată povestea asta, va fi rău pentru mine şi că oricum mă aşteaptă afară să vadă ce-am făcut. Când am intrat la dumneavoastră, am vrut să vă spun, dar n-am apucat. Mi-aţi arătat unde e baia, mi-aţi comunicat ce am de făcut şi aţi intrat într-o încăpere. V-am văzut din nou abia la plecare şi nu ştiu cum să vă spun... mi-a fost frică. Mă gândeam că afară mă aşteaptă omul acela şi-mi era teamă că dacă nu făceam ce-mi ceruse el sau îl divulgam, n-am să-l pot minţi că am procedat exact cum îmi spusese. Când am ieşit în stradă, nu mă aştepta nimeni. Am răsuflat uşurat şi am pornit grăbit. Dar nu după mulţi paşi am simţit pe cineva în spatele meu. M-am întors. Era tot omul acela. Stătuse probabil ascuns undeva, după vreun copac, de nu-l observasem. M-a întrebat dacă am făcut exact ce mi-a cerut el. Am încuviinţat. A mai vrut să ştie dacă nu v-am spus nimic. După aceea şi-a notat adresa şi telefonul meu, promiţându-mi că o să mă caute. Apoi s-a urcat într-o maşină parcată la capătul străzii pe care ne aflam, pentru că nu mai eram pe strada dumneavoastră.

— Ai văzut maşina?

— Destul de bine.

— Te pricepi la mărcile de automobil?

— Da.

— Şi ce crezi că era?

— Poate că un Fiat.

— Culoarea?

— Închisă. Cred că neagră.

— Numărul nu l-ai putut distinge? Sau măcar o cifră, o literă, ceva acolo.

— Nu pentru că se înnoptase şi apoi era şi prea departe maşina.

— Şi când l-ai mai văzut?

— În aceeaşi seară m-a căutat la telefonul de la cămin. Mi-a dat întâlnire în oraş. M-am dus. Am intrat la restaurantul „Moldova“, unde mi-a oferit o masă, după care m-a invitat la „Athenee Palace“.

— Bine, măi omule, dar nu ţi s-a părut suspectă toată povestea asta? Un necunoscut te roagă să faci o faptă cel puţin ciudată, apoi te invită la un restaurant de lux. Asta nu te punea pe gânduri?

— E adevărat. Însă s-a mai întâmplat ceva. După ce mi-a spus iarăşi să nu suflu o vorbă cumva despre tot ce făcusem la dumneavoastră, s-a interesat dacă sunt mulţumit de slujba pe care o am. I-am răspuns că „aşa şi aşa“. Atunci mi-a promis că-mi face el rost de o slujbă de mecanic instalaţii la un mare hotel bucureştean, unde se câştigă bine; ciubucuri, băuturi şi ţigări străine, plus că se mănâncă pe gratis la restaurantul hotelului. Vă daţi seama că m-a tentat.

— Dar nu ţi-ai pus problema nicio clipă că s-ar putea să-ţi ceară să faci altceva şi mai grav?

— Ba da. Dar tipul îmi repeta că nu mai vrea nimic de la mine, ci doar îmi mulţumeşte că l-am ajutat.

— Şi apoi despre ce aţi mai discutat?

— Despre toate: fotbal, călătorii... femei...

Aici Motreanu ezită puţin ruşinat:

— Mi-a promis că-mi face el cunoştinţă cu nişte fete drăguţe care nu fac nazuri.

— Şi cum s-a terminat seara asta superbă? întrebă Alec.

— Nu ştiu.

— Asta-i bună! Cum nu ştii?

— Pentru că mă cam pilisem.

— Cam imprecis formulat. Dacă nu mai ţii minte cum s-a terminat seara, înseamnă că nu erai pilit, ci beat. Beat zdravăn.

— Asta cam aşa este.

— Totuşi poate ceva îţi mai aminteşti.

— Da. Parcă am ieşit de la „Athenee Palace“ şi am urcat într-o maşină. Atât. De aici nu mai ţin minte nimic.

— Şi unde te-ai trezit?

— M-am pomenit într-o cameră ca de hotel. Era aproape întuneric. Se vedea printre perdelele trase că se înnoptase.

— Erai singur?

— Nu. Pe celălalt pat era întins îmbrăcat un individ.

— Altul?

— Da.

— Îl poţi descrie?

— Destul de vag. Întâi pentru că era întuneric. Apoi, pentru că eram mahmur după beţia din ajun.

— Încearcă totuşi.

— Era parcă gras, mic de statură şi cu o voce piţigăiată. Mi s-a părut foarte nervos.

— A vorbit ceva cu dumneata?

— Foarte puţin. Mi-a dat să beau dintr-o sticlă o băutură străină. Ca să-mi revin, a zis el. Şi m-a tot îmbiat până m-am îmbătat din nou. Ni s-a adus de mâncare. Apoi iar am adormit. Când m-am trezit, era din nou seară...

— Şi povestea s-a repetat. Iar te-ai dres şi tot dregându-te aşa mereu, te îmbătai din nou. Dar. tipul nu bea?

— Din câte mai ţin minte, foarte puţin. Gusta doar din băutură. Mie îmi umplea mereu paharul.

— Şi nu ţi-a explicat ce căutai dumneata acolo, cu el împreună?

— Nu-mi amintesc. Dar nu cred. Doar se plimba nervos dintr-un colţ în altul al camerei.

— Parcă aştepta pe cineva, nu?

— Cam aşa ceva.

— N-a plecat deloc din încăpere?

— Atunci când mai eram cât de cât treaz, nu l-am văzut nici măcar îndreptându-se spre uşă. Doar când bătea chelnerul să ne aducă masa. Apoi nu mai ştiu.

— A sunat telefonul vreodată?

— Da, de mai multe ori.

— Ai înţeles câte ceva din convorbiri?

— Aproape nimic. Individul care era cu mine răspundea doar cu da sau nu, bine, de acord. Nimic mai mult. La sfârşitul convorbirilor mai spunea „am înţeles".

— Şi cum ai putut să bei atâta?

— La început, din curiozitate. Erau băuturi din care gustam pentru prima oară. Apoi au început să-mi placă, până n-am mai ştiut de mine.

— Uşa camerei era închisă cu cheia pe dinăuntru?

— Da. Pentru că atunci când ni se aducea mâncarea îl vedeam cum răsuceşte cheia.

— Şi acum gândeşte-te bine. Nu-mi răspunde pripit. În afară de ceea ce te-am întrebat, ce mi-ai povestit singur, mai ai ceva important să adaugi? Ceva, de exemplu, care ţi-a atras atenţia, un lucru deosebit. Nu te grăbi să-mi răspunzi.

Motreanu se concentră; tăcu vreme îndelungată. Într-un târziu spuse:

— Nu ştiu, nu cred. Şi apoi nu ştiu ce v-ar interesa.

— De pildă, dacă nu l-ai văzut pe tipul de la Bucureşti stând de vorbă cu o femeie înaltă, frumoasă, încă tânără, brunetă. Măcar aşa, în treacăt.

Tânărul din faţa sa făcu ochii mari şi exclamă:

— Extraordinar! Aveţi dreptate. Când am intrat în holul restaurantului „Athenee Palace", mi s-a părut că salută printr-o înclinare a capului o doamnă înaltă care stătea acolo. Cred că şi ea l-a salutat tot aşa, fără niciun cuvânt. Atunci n-am dat nicio importanţă faptului, acum însă, când m-aţi întrebat dumneavoastră...

— Dacă-ţi arăt fotografia ei, ai putea-o recunoaşte?

— Cred că da.

Peste numai câteva minute fu pregătit un set de fotografii, fiecare reprezentând altă femeie, care fură arătate tânărului instalator. După ce le privi cu atenţie, el se opri la una din ele.

— Cred că asta este.

— Crezi sau eşti sigur?

Mai privi o dată fotografia şi spuse hotărât.

— Sunt sigur.

Alec se întoarse spre Dinu.

— Vechea noastră cunoştinţă. Apoi spre Motreanu: foarte bine. Îţi mulţumesc.

— Şi cu mine ce aveţi de gând? întrebă el temător, privindu-l pe Alec.

— Încă nu ştiu. Personal, nu te cred vinovat. Dar asta n-ajunge. Să te cred eu, numai eu. Am însă un plan cu dumneata. Va fi foarte greu să. ascunzi că n-ai fost la noi. Şi eu sunt convins că vei fi întrebat despre ce ai discutat aici. N-ar avea niciun sens să negi faptul că ţi-am luat un interogatoriu. Dar două lucruri va trebui să le ascunzi cu străşnicie: că tocmai cu mine ai discutat, cu cel căruia i-ai lăsat deschis geamul la ordinul lor, şi al doilea, lucru, că ai discutat despre asta cu noi, despre geam. Spune-le că ai fost întrebat ce căutai beat mort într-o vilă la Cumpătu, cu o superbă colecţie de sticle cu etichete străine. Şi, eventual, că am dorit foarte mult să ştim unde ai dispărut vreo două zile de la serviciu şi de la cămin. Eram îngrijoraţi de soarta dumitale. Atât şi. nimic mai mult. Şi ţine minte: nu m-ai văzut decât o singură dată în viaţa dumitale: când ai venit să-mi repari instalaţia la baie. Reţine aceste două numere de telefon. Acesta este de aici, celălalt de acasă. Sună-mă la orice oră, dacă se întâmplă ceva.

— Mi se poate întâmpla ceva rău?

— Nu. Dar cu o singură condiţie: să respecţi întru totul indicaţiile mele. Dacă te conformezi, nu ţi se poate întâmpla absolut nimic. Să nu te sperii dacă ei or să te caute. Spune-le exact ce te-am învăţat şi vei fi lăsat în pace. Eventual vei mai petrece o seară pe la vreun restaurant de lux, poate chiar pe la vreo vilă de la munte. Mâncare bună, băuturi de lux şi, ştii dumneata...

Alec îi zâmbi, iar tânărul îi răspunse şi el la fel. Părea că-şi mai revenise. Acum abia se putea observa că avea o figură simpatică, deschisă...

— Credeţi că sunt nişte oameni răi?

— Mă tem că da. Doar dumitale nu ţi se va întâmpla nimic rău. Îţi promit eu. Pe cuvântul meu de om.

— Vă mulţumesc. Pot pleca?

— Eşti liber. Aştept telefoanele dumitale. Chiar dacă nu se întâmplă nimic, să mă cauţi peste două zile. Şi fii liniştit. Am eu grijă de dumneata.

Alec îl bătu pe umăr şi apoi dădu mâna cu el. Tânărul ieşi zâmbind, parcă cu mai puţină teamă ca înainte.

Armaşu îl urmări cu privirea până la uşă, apoi se întoarse gânditor la biroul său. Îşi lăsă capul în mâini şi rămase aşa multă vreme, uitând cu totul de Dinu.

Într-un târziu, acesta îndrăzni să-l tulbure:

— Spune-mi Alec, crezi că vei reuşi ceva cu Motreanu?

— Nu ştiu. Şi, la urma urmei, nici nu e cel mai important lucru dacă vor muşca sau nu din momeală. Totul este acuma să-l apărăm pe acest tânăr, să nu i se întâmple ceva rău. Eu răspund cu capul de viaţa lui.

— Atunci trebuie pus cineva să-l păzească.

— Omul e deja pregătit şi-l va urma pas cu pas tot timpul.

— Când l-ai pregătit?

— Ştiam înainte de a vorbi cu Motreanu că el nu e vinovat, că e victima unei maşinaţii murdare de care el habar n-avea.

— Alec, eşti un sentimental acum.

— Ce, n-am voie să fiu şi eu din când în când sentimental? Sau te pomeneşti că nu se mai poartă, cum citeam mai deunăzi într-un interviu luat unui june scriitor.

— Nu te preface că nu înţelegi. Băiatul acesta e totuşi vinovat, nu grav, dar este. Vine în casa ta şi lasă cale liberă unor bandiţi să-ţi intre înăuntru. Putea foarte bine să-ţi spună ce i-a cerut omul din stradă, când a ajuns în casă.

— Sigur că putea. Dar era speriat. I-o ceruse doar un ofiţer de miliţie! Şi vorba lui, „cum să legitimez un ofiţer de miliţie!“ Sigur a fost naiv, chiar fleţ. Sigur că l-a ispitit pe moment un trai mai uşor. Dar câte nu ne ispitesc şi pe noi ăştia mai bătrânii, cu

experienţă. Dacă ne-ar citi cineva în suflet şi în creier, Doamne, ce grozăvii, ar descoperi. Noroc că nu s-a inventat încă maşina asta, deşi mult nu mai este până atunci.

CAPITOLUL XV

Dacă cineva ar fi avut în vara aceea curiozitatea să treacă în fiecare dimineaţă pe la ora opt şi jumătate prin faţa vilei „Laura" din Cumpătu – şi s-a găsit desigur măcar un curios care s-o facă, – ar fi văzut un distins şi grav domn plimbându-se demn şi preocupat pe aleile parcului care înconjoară vila. Imperturbabil, cu o morgă de om cu munci de mare răspundere undeva pe la o instituţie centrală din Capitală, el impunea tuturor. Întâlnindu-l, vilegiaturiştii din vilă şi de prin împrejurimi se dădeau respectuoşi la o parte pentru a-i face loc domnului acesta tăcut şi profund respectabil. Rareori intra în vorbă cu cineva, doar atunci când acest lucru era absolut inevitabil. Răspundea ceremonios cu o politeţe ireproşabilă, dar rece, distant şi mai ales laconic. Strictul necesar de vorbe, nimic în plus. Dar şi aceasta se întâmpla extrem de rar. Poate o dată sau de două ori pe zi. Chiar când venea la recepţia vilei pentru a se interesa dacă a primit sau nu vreo corespondenţă, întrebarea sa conţinea invariabil trei cuvinte:

— Am vreo scrisoare?

Şi nu prea avea, sau, ca să fim mai exacţi, nu avea niciodată nimic. Poate că domnul acesta aştepta totuşi vreuna. Funcţionarul de la recepţie era destul de intrigat de persoana acestui domn care figura în registrul vilei sub numele perfect banal „Constantin C. Ionescu", din Bucureşti, desigur. Ştia doar că îi fusese reţinută camera de cineva, de sus, printr-un telefon

foarte eficient, ca orice telefon care vine foarte de sus. Dar funcţionarului i se părea că ştie prea puţin despre acest om şi curiozitatea îl rodea mereu, fără a putea afla însă mai mult. Încercase de câteva ori să-l provoace la vreo discuţie oarecare, dar rezultatul era întotdeauna acelaşi: un răspuns scurt, ironic, descurajant. Deşi recepţionerul se pricepea la oameni, credea el şi nu se înşela, acest domn, fără a fi un ins rău, nu te lăsa să te apropii cu niciun chip de el. Omul venise să se odihnească şi probabil singurătatea îi făcea bine, îl liniştea după un an de muncă.

Rareori, mai rar decât ne-am putea închipui, domnul Constantin C. Ionescu se abătea de la modul său de a fi, şi asta doar atunci când intervenea vreun incident mărunt care provoca o minimă perturbaţie în programul său de obicei acelaşi. De pildă, să spunem că ploua, aşa cum se mai întâmplă vara la munte, ceea ce însemna că plimbarea sa de la opt şi jumătate dimineaţa, fix – puteai să-ţi pui ceasul ca după radio – trebuia contramandată. Atunci, Constantin C. Ionescu cobora în holul vilei – bineînţeles tot la ora opt şi jumătate fix – lua loc la o măsuţă din micul bar de lângă recepţie şi comanda o cafea şi – aţi ghicit! – un coniac. Asta era deci, veţi spune dumneavoastră, un coniac! Aşa că v-aţi dat seama cine era personajul distins despre care am vorbit până acum. Tabieturile l-au trădat, pentru că i le cunoaşteţi dintr-o altă carte. Ei bine, omul acesta distins, cu o notă de uşoară, aproape invizibilă ironie maliţioasă, l-aţi întâlnit deja în paginile pe care le-aţi citit până acum. Ba chiar l-aţi avut mereu în faţa dumneavoastră, când preocupat şi gânditor, când ironic până la sarcasm – dar foarte rar asta – când trist, chiar amărât la vederea atâtor mizerii umane cu care era nevoit să se întâlnească în profesiunea sa dificilă despre care foarte multă lume continuă să creadă că e sportivă, ca o cursă de

semifond ce se termină întotdeauna cu premierea învingătorilor.

Dar să ne reîntoarcem acolo unde l-am lăsat pe personajul nostru, adică în faţa ceştii de cafea şi a paharului de coniac, a nelipsitului pahar de coniac, datorită căruia, aşa cum presupuneam, l-aţi şi recunoscut. Fac însă precizarea că era ceea ce numim în mod familiar un coniac „mic“. A, nu ca altădată, demult, în alt roman, când acesta era oricum mai mare şi mai mult. De, ce să-i faci, anii trecuseră, doctorii deveniseră din ce în ce mai puţin concilianţi, mai intratabili şi trebuia să li te supui. Vârsta aduce o apropiere inevitabilă de profesioniştii în halate albe. Nu oameni răi dealtfel, ci vrându-ţi în felul lor binele. Dar, din când în când, măcar în concediu, le tragi chilul şi mai uiţi nişte indicaţii preţioase. Şi domnul care se numea, aici la Cumpătu, Constantin C. Ionescu, era doar în concediu, ce naiba! Aşa că îşi putea permite să uite din când în când dieta severă ce i se impusese la Bucureşti.

Fiind în concediu, trebuie să te simţi bine şi ca să te simţi bine, trebuie, nu-i aşa, să-ţi mai îngădui şi ceea ce-ţi face ţie plăcere, chiar dacă acest lucru este – cum se zice – contraindicat.

Îşi sorbi tacticos cafeaua, inperturbabil, aşa cum se obişnuise lumea să-l vadă în fiecare zi, chiar dacă acum afară ploua şi plimbarea de dimineaţă trebuise contramandată. Desfăcu ziarul şi citi în linişte, aproape nemişcat, aşezat comod, cât mai comod cu putinţă, în fotoliu. Doar din când în când, făcea o mişcare, extrem de economicoasă însă, pentru a-şi mai aprinde o ţigară. Apoi întorcea pagina ziarului.

Barmanul îl mai privi o dată admirativ. Da, ăsta domn! Ştie să se poarte. Are stil, cum auzise el cândva un consumator zicând despre cineva. Şi-i plăcuse expresia. Auzi: „Are stil!“ Al naibii de frumos spus! Trebuie să însemne „are stofă”, sau aşa ceva. Totul

e să ştii cum să te mişti, aşa, cu eleganţă, nici să nu mergi prea repede, însă nici prea încet; fără grabă, dar nici lenevindu-te în ochii tuturor cum fac alea... Tânărul l-ar fi întrebat dacă mai vrea un coniac, dar ştia că domnul doar atâta bea, „unul mic", şi asta numai când plouă. Ar fi încercat să intre în vorbă cu el, dar o mai făcuse şi altădată şi tot fără niciun rezultat. Aşa că, înţelept, renunţă, cu părere de rău, însă.

Constantin C. Ionescu era tot la locul lui, cu faţa ascunsă în spatele ziarului, total absent la ce se petrecea în jur. Câţiva inşi intrară în hol, alţii ieşiră, dar el nu le dădu absolut niciun fel de importanţă. Nu-l interesa nimic din tot ce se petrecea în jur. El era în vacanţă, venise să se odihnească şi uneori cea mai bună modalitate de odihnă este absenţa. Dacă tot nu putuse ieşi la plimbare din cauza ploii, măcar să se simtă bine aici, în băruleţul vilei. Era atât de tihnit şi de plăcut în semiobscuritatea odihnitoare a barului! Puteai să şi dormitezi puţin, aşa ascuns în spatele ziarului, fără să te bage în seamă nimeni. E grozav să nu ai ce face, să nu te preocupe nimic, dar chiar nimic, părea a spune toată înfăţişarea acestui om fără ocupaţie. Rămase încă multă vreme acolo, în aceeaşi poziţie, încât dădea la un moment dat impresia să face parte din decor.

*

Atât barmanul, cât şi funcţionarul de la recepţia vilei ar fi rămas însă foarte surprinşi dacă l-ar fi văzut seara, sau mai ales noaptea pe distinsul şi liniştitul lor oaspete. Probabil că imaginea pe care şi-o făcuseră amândoi despre Constantin C. Ionescu s-ar fi răsturnat total. Pentru că, abia ajuns în camera sa, el devenea alt om, parcă şi fizic se schimba. Figura sa destinsă şi distinsă se înăsprea, iar ochii exprimau încordarea şi pânda; rece şi neprietenos era chipul său şi afară, dar acum părea mai

mult decât atât. Deschidea doar puţin uşa de la balcon şi când se întuneca de-a binelea, se strecura afară, privind prudent în dreapta şi în stânga. Balconul în care se afla era încadrat de o parte şi de cealaltă de alte două, ale camerelor învecinate. Era extrem de uşor să escaladezi unul din ele pentru a pătrunde în cel de alături, ceea ce sobrul şi calmul domn şi făcu, absolut fără niciun efort. Un privitor discret – şi poate era unul prin preajmă – ar fi putut desigur observa uşor că umbra care executa această gimnastică n-o făcea pentru prima dată. Mişcarea sigură şi dezinvoltă dovedea că ea fusese repetată de mai multe ori în aceleaşi condiţiuni, pe întuneric.

Omul rămase puţin în balconul din dreapta, ca pentru a pândi ceva, probabil pentru a se asigura că nu-l văzuse şi nu-l simţise nimeni. Apoi cu un gest uşor împinse uşa ce da în cameră şi dispăru în interior ca o umbră, de parcă nici n-ar fi fost. Camera era bineînţeles cufundată în întuneric. Şi aşa şi rămase. Mult mai târziu, dacă ţi-ai fi lipit fruntea de geam, ai fi zărit o fâşie îngustă de lumină oare pornea dintr-o lanternă. Apoi lumina se stingea şi omul rămânea în întuneric, vreme îndelungată, ceasuri întregi chiar. După care revenea afară, trecea fără zgomot în balconul camerei sale, iar de aici în încăpere. Dar nu se culca; rămânea în fotoliul tras chiar lângă uşă şi aştepta. Arareori îşi aprindea câte o ţigară, ferind flacăra brichetei cu palma, deşi în timp ce făcea asta se apleca jos, sub geam, ca să nu se vadă nimic de afară. Cel mai adesea îl găseau zorii zilei în fotoliu, aşteptând încordat, dar calm, cu o răbdare aproape de necrezut. Şi asta nu doar într-o singură noapte.

Venea apoi dimineaţa, făcea un duş, se îmbrăca şi când ieşea pe culoar pentru a coborî la micul dejun, redevenea celălalt, domnul distins şi respectabil ce se numea pentru toată lumea Constantin C. Ionescu. Urma apoi precisa sa plimbare pe aleile

din parcul ce înconjura vila, iar dacă ploua, aşa cum v-am mai spus, cafeaua şi... coniacul după care l-aţi şi recunoscut pe Alec Armaşu.

Cred că a venit vremea să vă spun şi cum este plasată camera în care el locuieşte: este exact între cele în care au locuit Aristide Petrovici şi Stelian Mărculescu. Şi nu întâmplător, desigur, se instalase el acolo. Bineînţeles, precis nu ştia ce avea să se întâmple şi nici dacă în cele două camere se mai găsea ceva ce ar fi interesat ancheta. Era şi greu de anticipat în faza în care se găseau cercetările. Dar flerul lui, plus câteva fapte îl determinau să creadă că aici mai sunt multe de făcut.

În primul rând, aici se petrecuseră crimele, apoi nu fusese încă găsită scrisoarea pe care Petrovici o scrisese, înainte de a muri, lui Mărculescu – sau poate, cine ştie, şi altele. Aici dorea să ajungă şi Despina Popescu când se accidentase cu maşina. Şi tot aici, prin apropiere, fusese adus tânărul Motreanu, beat, fără să ştie unde se află. Şi mai erau câteva indicii. Nu cumva se căuta la el acasă, la Armaşu, ceva ce nu se găsea în altă parte decât tot aici? Desigur cele două camere fuseseră bine scormonite. Dar poate nu se căutase peste tot. Poate că şi adversarul, sau adversarii lui din umbră îşi închipuiau că ceea ce nu găsiseră nicăieri se află aici. Şi presupuneau că nu descoperise nici Armaşu nimic, pentru că dacă ar fi găsit acel lucru foarte important pentru ei, ar fi fost deja arestaţi. Şi cine ştie câte motive îi mai puteau aduce aici. Deocamdată se puteau face numai presupuneri.

Înainte de a sosi el aici, terenul fusese bine pregătit. Se reţinuseră toate trei camerele – aflate în linie dreaptă – cele două ale victimelor şi, în mijloc cea în care urma să locuiască... domnul Constantin C. Ionescu. Abia a doua şi apoi a treia zi urmau să fie declarate libere camerele în care locuiseră cei doi.

Între timp, noaptea, Armaşu le pândea de la geamul său ce da spre balcon, după ce în timpul zilei le cercetase cu deamănuntul. Din păcate, tot fără niciun rezultat. Nu găsise absolut nimic. Cercetă centimetru cu centimetru zidurile, duşumeaua, faianţa din baie. Nu fusese ascuns nimic, nicăieri. Nu-şi pierdu însă speranţa. Poate că nici ceilalţi... şi aici era salvarea. Poate că ei vor avea mai mult noroc. Pentru asta însă trebuia să fie cu ochii în patru, ziua şi noaptea ca să-i surprindă tocmai când găseau ei ceva. Noaptea mai ales. Cât timp camerele fură declarate „ocupate”, problema era de a le păzi noaptea în nădejdea că va apărea vreun „turist” ilegal care să intre pentru cercetări. După ce recepţia primi dispoziţia că poate să le închirieze – deci după ce Armaşu le mai vizitase o dată —, paza trebuia să fie vigilentă tot timpul, zi şi noapte. De văzut apoi şi cine va locui în cele două camere. Armaşu mai primi un ajutor în persoana unui tânăr, aparent chefliu, mereu bine dispus şi glumeţ nevoie mare, care ocupă, absolut întâmplător, precum bănuiţi, camera învecinată cu cea în care locuise Mărculescu. Pentru că această cameră îl interesa în mod deosebit pe Armaşu. Petrovici îi scrisese probabil lui Mărculescu, acesta apucase să ia imediat scrisoarea după ce prietenul său fusese descoperit mort. Or, scrisoarea nu fusese găsită nicăieri. Urme de scrum nu se descoperiseră, deci era puţin probabil să fi fost distrusă. Desigur totul era o supoziţie, ar fi spus maiorul Dinu, dar deocamdată cu ea trebuia lucrat. Se mai punea întrebarea: de ce ar fi păstrat – şi ascuns – scrisoarea Mărculescu? Nu era exclus ca ea să fi conţinut salvarea sa, în faţa justiţiei, dacă nu era omorât între timp. Deci trebuia aşteptat să se întâmple ceva. Ce? Urma de văzut. Deocamdată trebuiau păzite straşnic ambele camere pe tot timpul zilei şi nopţii.

Tânărul chefliu, purtând numele de Stamate Petrică, nu se cunoștea deloc, dar absolut deloc, cu Armașu. Când din întâmplare, dinamurile li se intersectau, nu-și aruncau nici măcar o privire. Pentru cei din jur totul era firesc: cum oare să-ți fi imaginat că s-ar fi putut împrieteni un domn atât de distins și serios cu acest tinerel cam zănatec și parcă mereu puțin afumat, deși era simpatic, nimic de zis.

Zilele treceau fără să se întâmple nimic deosebit, calme, liniștite. Armașu începuse fără voia lui să se simtă și el ca un pensionar al acestei atât de tihnite stațiuni. Dar asta doar pentru câteva clipe. Pentru că îl apucau furiile tocmai pentru că nu se întâmpla nimic. Nici veștile de la București nu erau mai bune. Despina Popescu își revenise, dar nu se putea sta de vorbă cu ea. Șocul fusese prea puternic, vorbea încă incoerent, mai mult dormita, iar doctorii se opuneau categoric oricărei forțări a situației. Riscul era prea mare și nu și-l putea asuma nimeni. Se pusese o pază strașnică la locuințele lui Petrovici și Mărculescu. De prisos să mai adăugăm că niciuna dintre cunoștințele și rudele celor doi nu putuseră declara ceva util pentru anchetă. Ambii, oameni destul de retrași, cu o viață normală – cel puțin pentru ceilalți – nu atrăseseră atenția nimănui prin ceva deosebit. Vecinii nici ei nu puteau spune mare lucru. Și, totuși, undeva – Armașu simțea asta – îi scăpase ceva foarte important. Un gest mărunt, o întâmplare nesemnificativă, o coincidență... neîntâmplătoare desigur. Când, unde?

Cum să descoperi în noianul de fapte banale ce înconjoară de obicei faptul extraordinar – crima! – tocmai acel ceva, acel element care luminează subit o întreagă succesiune de evenimente. Uneori tocmai cel mai insignifiant amănunt ascunde cheia mult dorită a dosarului pe care îl anchetezi. Și

cum să desluşeşti dintre atâtea amănunte tocmai pe acela care te poate duce la ţintă?

Alec spera într-o greşeală a adversarului, o aştepta, o pândea. Dar dacă ea se produsese deja şi el nici măcar n-o observase, n-o băgase în seamă, chiar dacă faptul îi era cunoscut, însă nu-i dăduse importanţa cuvenită? Ce era de făcut? Să ai răbdare. Să aştepţi. Însă, cât şi până când oare trebuia să mai aştepte? Simţea că se apropie de capătul răbdării. Într-o seară, târziu, i se telefonă de la Bucureşti şi fu întrebat dacă s-a întâmplat ceva, dacă s-a dat de vreo urmă. Trebui să recunoască cu ciudă că deocamdată nu găsise nimic. Se simţi teribil de prost când fu nevoit să recunoască la telefon că aşa stau lucrurile. Mai ales că el fusese cu ideea să vină aici, el ceruse asta, argumentând că la Cumpătu trebuie căutată soluţia cazului. Mai ceru o amânare de câteva zile, argumentând că nici la Bucureşti nu se întâmplase nimic deosebit, nu se găsise ceva nou.

Lăsă receptorul în furcă, cu un gust amar. Oare chiar degeaba să fi venit aici? Tot mai spera că, nu departe de el, poate chiar dincolo de perete, se află ceea ce căuta demult.

CAPITOLUL XVI

Şi aşteptarea nu fu zadarnică. Într-o bună zi – toate zilele încep prin a fi bune, dar mai spre amiază, vedem noi, iar spre seară, ce să mai vorbim! – în cocheta vilă „Laura“' apăru un ins mic, rotofei, cu un uşor început de calviţie. Până aici nimic deosebit, la urma urmei fiecare cetăţean are dreptul să fie mic, grăsuţ şi chiar să-şi lase chelie. Doar că individul în chestiune întrebă amabil recepţionerul dacă i s-ar putea da camera „14“. De ce tocmai camera paisprezece? Pentru că el locuise mai

demult în această vilă, chiar în acea cameră, şi-i plăcuse foarte mult. Neînchipuit de mult! Vedeai un peisaj când deschideai geamul! Era ocupată? Dacă era ocupată nu-l deranja nici camera „16“. A! în ea stătuse un foarte bun prieten al său care îi spusese că şi de acolo se vede acelaşi peisaj superb. Se eliberează deseară „14“? Atunci, desigur e de preferat „14“. Pe aceasta o cunoştea mai bine, deoarece stătuse chiar el acolo. Îi mulţumeşte foarte mult recepţionerului, e foarte amabil (şi-i strecură abil o bancnotă de douăzeci şi cinci de lei). Bietul om trebui s-o ia, ce era să facă? Să-şi jignească clientul aşa de simpatic şi de îndatoritor? Nu putea comite un gest atât de nedelicat. Clientul s-ar fi simţit prost. Şi primi hârtia foşnitoare, pitind-o discret sub registrul de primiri de unde urma s-o extragă într-un moment prielnic. Nu putea s-o introducă direct în buzunar. I-ar fi ieşit vorbe pe degeaba. Sau poate pentru că de la masa cea mai apropiată de recepţie, tânărul chefliu – Stamate ăla, sau cum îi zice, urmărea distrat toată scena, aşa că s-ar fi putut să observe ceva şi n-avea chef de „interpretări” nelalocul lor. Atât de distrat privea Stamate, încât auzise până şi ce se discutase. Dar tot, absolut tot. Bineînţeles că nu-l interesă deloc această convorbire care se terminase atât de fericit pentru ambele părţi. Clientul obţinuse exact ceea ce dorise, iar recepţionerul măcar o parte din ceea ce dorea mereu, de când era el aşa ceva, adică recepţioner.

Nu ştiu cum se întâmplă, dar nu peste mult timp, aş zice peste extrem de puţin timp, Alec Armaşu află pe căi aproape oculte toată întâmplarea.

Şi apoi e inutil să vă spun că mult râvnita cameră „14“ nu era alta decât cea în care locuise – şi murise – Mărculescu, da, Stelian Mărculescu, omul otrăvit nu cu multă vreme în urmă. Şi tot precum bănuiţi, camera avea deja toaleta necesară pentru a

primi un oaspete atât de aşteptat. A, nu, nimic grav în asta. Doar trebuie să avem mereu grijă de semenii noştri, să nu li se întâmple ceva neplăcut, chiar grav. Cine ştie? Pentru că oricând putem cădea victima unei neînţelegeri. Drept care măsurile luate le putem aprecia ca absolut normale, fireşti, dacă nu cumva chiar necesare. Pentru că în camera „14" se mută acum acţiunea acestui roman doar aparent poliţist.

Aflând despre instalarea lui Anghel Demetru în vilă – aşa se numea omul acela scund, grăsuţ şi cu un început de chelie – Alec, vreau să spun Constantin C. Ionescu, nu mai fu văzut ziua aceea făcându-şi obişnuitul rond prin parcul ce înconjura vila.

Lumea chiar se miră puţin că nu e văzut nici a doua zi de dimineaţă la ora opt şi jumătate fix, dar totul fu pus pe seama – nu? – unei indigestii şi oamenii uitară de absenţa distinsului vilegiaturist.

Armaşu era în camera lui. Toată noaptea stătuse la pândă. Din camera vecină – putea doar auzi foarte bine – nu răzbătea niciun zgomot. Era intrigat. Se părea că omul venise foarte obosit şi se culcase imediat.

În tot cursul nopţii, Stamate, tânărul chefliu, aflat în camera lui, se instalase cu fotoliul chiar în dreptul uşii, lăsată atât de puţin întredeschisă, încât nici nu se observa că nu e închisă. Dar suficient că să poată urmări orice zgomot, orice mişcare de pe culoar.

Doar că nu se întâmplă nimic în prima noapte. Amândoi, şi Stamate şi Armaşu, erau frânţi de oboseală după o noapte întreagă .de veghe încordată. Omul pe care îl pândiseră se sculă dimineaţa, coborî şi luă micul dejun, bine dispus, chiar vesel, câştigând rapid simpatia tuturor. Obţinu chiar şi un coniac mare la acea oră încă destul de matinală. Ceea ce-l scoase de-a dreptul din minţi pe Armaşu, care ar fi băut şi el unul, contrar

interdicţiei medicilor; dar acum nu era vreme de aşa ceva. Alec observă totul, aflându-se la o masă învecinată, de unde îi urmărea cu atenţie orice mişcare.

Oare nu cumva era o simplă coincidenţă şi nu acesta era omul pe care-l aştepta de atâta vreme? Dar de ce ceruse tocmai camera „14“ şi dacă aceasta nu era liberă, „16“? În prima stătuse Mărculescu, în a doua Petrovici. O obţinuse pe prima, exact cea care-l interesa şi pe el mai mult. Nu, nu putea fi o simplă coincidenţă. Ar fi fost prea de tot.

Ziua se scurse fără nimic neobişnuit. Tânărul chefliu descoperi subit că îi plac excursiile prin pădure, inspirat desigur de noul venit, un mare îndrăgostit de turismul silvic. Îl urmă întâmplător pe acelaşi traseu, e drept, la o oarecare distanţă, ca să nu-l deranjeze. Nu se întâmplă însă nimic. Odată lui Stamate i se păru că Anghel Demetru zăbovise nejustificat de mult într-un anumit punct unde se intersectau nişte cărări în dreptul unui izvor, amenajat cu o ţeavă găurită. Dacă puneai palma la capătul ţevii, apa ţâşnea pe gaură şi puteai bea o apă rece ca gheaţa. Ceea ce şi făcu Stamate, pândind între timp direcţia în care intenţiona s-o ia omul din faţa sa. Dar nu se întâmplă nimic. Seara veni tot fără a marca un eveniment deosebit. Masa de seară, iar o scurtă plimbare în aerul curat şi răcoros al munţilor şi apoi retragerea firească în camere, după o scurtă pauză în faţa televizorului din hol.

Şi veni noaptea. În sfârşit, acea noapte pe care o aştepta Armaşu de atâta vreme.

La început nu se petrecu nimic. Se părea că Anghel Demetru, obosit de astă dată de îndelungile plimbări făcute în cursul zilei, adormise iar, imediat după ce intrase în cameră. Trecuseră deja vreo două ore. Armaşu îşi privi ceasul: unsprezece! Era timpul să se întâmple totuşi ceva. Şi deodată se auzi, la început foarte

slab, apoi din ce în ce mai puternic, un zgomot, un hârşâit, parcă cineva rădea cu o daltă peretele.

Alec aşteptă. În linişte de afară se auzea totul parcă multiplicat de mai multe ori. Doar că acum iar nu se mai auzea nimic. Era o linişte cum numai în munţi se poate asculta. Ce era de făcut? Nu se mai întâmpla nimic dincolo. Mai aşteptă nemişcat în întuneric.

În timpul acesta, din camera sa, Stamate, tânărul chefliu, care acum nu mai părea astfel, urmărea şi el cu încordare tot ce se întâmpla la Anghel Demetru, camera lui aflându-se şi ea lângă a acestuia, doar că în partea opusă celei a lui Armaşu.

Apoi începu din nou să se audă ceva. Nişte ciocănituri scurte, uşoare, aproape imperceptibile. Cei doi ascultară atenţi ce se auzea din camera care se găsea între ei. Aceleaşi zgomote. Tensiunea ajunsese la maximum. Acum trebuia acţionat. Repede şi fără greş.

În asemenea împrejurări nu era permisă nicio eroare. Alec îi comunică scurt lui Stamate prin micul aparat de emisie-recepţie ce-l avea în cameră:

— Urmează ieşirea.

— O.K.

— Stai spre culoar şi peste 10 secunde ieşi.

— Am înţeles.

— Dacă e închis, baţi.

Închise aparatul. îşi pipăi revolverul, era la locul lui. Deschise uşurel, cu grijă, uşa ce da spre balcon şi se strecură afară. Era un întuneric, beznă. Trebui să pipăie cu mâinile ca să-şi poată da seama unde era balustrada balconului. Erau la etajul doi al vilei. Ştia că orice mişcare greşită îl poate proiecta în gol. Respiră adânc. Repetase figura de atâtea ori. Cu o săritură scurtă, precisă, se aruncă în întuneric. Ateriză în balconul de alături,

amortizând cu grijă căzătura. Înăuntru nu se vedea nicio lumină. Se apleca mult ca să nu i se ghicească totuşi silueta în dreptul geamului. Ridică prudent capul. Abia acum zări o fâşie îngustă şi lungă de lumină ce venea de undeva din încăpere. Înţelese: prin uşa puţin întredeschisă de la baie se vedea lumina. Acolo lucra individul şi tot din baie se auziseră probabil zgomotele de adineauri.

Aşteptă puţin, apoi încercă uşor uşa. Era închisă. Geamul la fel. Se cerea încercată altă variantă. Omul trebuia surprins asupra faptului. Asta era şansa. Poate Stamate are mai mult noroc. Dar secundele treceau fără să se întâmple nimic. Din baie se vedea în continuare fâşia de lumină. Anghel Demetru trebăluia ceva acolo, fără să simtă vreo primejdie.

Şi, fără veste, începu totul. Aşa cum încep toate lucrurile decisive în viaţa noastră, şi rele şi bune.

Stamate, care în tot acest timp îşi fuma calm o ţigară pe culoar, ca şi cum aştepta pe cineva – numai el ştia cât de calm – se decise. Apropiindu-se de uşa camerei lui Anghel Demetru, apăsă uşor clanţa. Era închisă, probabil şi cheia era răsucită în broască pe dinăuntru. Deci omul era perfect blocat. Pentru că bănuia că insul avusese prudenţa de a-şi închide şi uşa de la balcon. Operaţiunea pe care o întreprindea el era prea importantă, prea riscantă pentru a comite vreo imprudenţă.

Urma să se pătrundă într-un fel înăuntru, dar nu prea avea cum. Şi desigur ar fi fost mai bine dacă omul era prins asupra faptului. Doar că nu se putea. Tocmai se pregătea să bată pentru că altceva nu se putea face, decât dacă ar fi spart uşa, ceea ce nu se făcea; însemna să fi deranjat toată vila la o oră aşa de târzie. Deci exact când se pregătea să bată politicos la uşa lui Anghel Demetru, se întâmplă ceva despre care Stamate nu putu povesti după aceea cu exactitate cum s-a petrecut.

Pe culoar își făcu apariția un individ înalt, foarte distins, îmbrăcat elegant – asta, da, își amintea perfect – care îl rugă, cât mai amabil cu putință, să se retragă grabnic în camera lui. Stamate nu putu rezista invitației atât de politicoase dintr-un motiv cit se poate de omenesc: omul îi arătă, la vedere, un obiect lunguieț care se termina cu o țeavă, îndreptată chiar în direcția lui. Nu putea face altceva decât ceea ce îi cerea necunoscutul. Dar, înainte de a duce la îndeplinire porunca celuilalt, cum tot fusese surprins cu mâna îndreptată spre ușa camerei lui Anghel Demetru, întrebă nedumerit, făcând gestul că ar vrea să bată – și chiar apucă să bată o dată în ușă:

— Cum, chiar nu-mi îngăduiți să-i fac o vizită domnului acesta?

Individul sări imediat și-i puse revolverul în piept:

— Încă o mișcare, și ești pe lumea cealaltă.

Dar acea singură mișcare fusese de ajuns. Din cameră Anghel Demetru auzise bătaia în ușă și se și repezise spre ea. Aprinse în același timp lumina, în mână ținea un ciocan pentru orice eventualitate, întredeschise puțin ușa și privi pe culoar.

Alec urmărea din balcon ce se întâmpla în cameră și văzu tot ce făcuse Anghel Demetru.

Dar Armașu nu avea cum să vadă că, pe culoar, Stamate încearcă, în timp ce se retrăgea sub amenințarea revolverului necunoscutului, una din acele utile figuri pe care le învățase în orele de antrenament. Doar că necunoscutul nu era nici el un începător. Pară scurt, eficient. Primi și el o lovitură, dar a sa fu mult mai puternică, izbutind să-l amețească pe Stamate. Necunoscutul vru apoi să se apropie de ușa lui Demetru. Dar în momentul acela îl văzu pe Anghel Demetru privind speriat prin deschizătura ușii. Între timp tânărul din fața sa părea să-și fi

revenit aproape, iar omul din ușă dădea semne că ar vrea să folosească ciocanul pe care îl avea în mână.

Necunoscutul înțelese că e total imprudent să lupte cu doi adversari pe un culoar de vilă, bineînțeles locuită, și dispăru așa cum și apăruse, într-una din încăperile învecinate.

Armașu, deși nu avea cum să vadă ce se petrece pe culoar, simți că ceva nu e în regulă – prea fusese lungă pauza – și dintr-un salt fu în balconul celălalt, intră în camera lui și de acolo pătrunse pe culoar cu revolverul în mână. Tocmai când locotenentul Stamate își revenise complet, iar Demetru se pregătea să închidă la loc ușa, speriat de ce i s-ar putea întâmpla.

Dar nu mai avu cum s-o închidă. Alec își strecură rapid un pantof în ușă, împiedicându-l s-o tragă după el. Înainte de a pătrunde în camera acestuia, il văzu pe Stamate cum se aruncă spre ușa pe care dispăruse necunoscutul. Era închisă pe dinăuntru. Tânărul locotenent înțelese imediat că tipul va încerca cu orice risc să sară pe geam, sau să coboare din balcon în balcon, până jos. Apucă să-i spună în fugă lui Alec că mai fusese cineva acolo care însă dispăruse și se prăvăli pe scări, pentru a-l mai prinde pe necunoscut afară, în spatele vilei. Apoi Armașu se întoarse spre Anghel Demetru, care îl privea îngrozit. Se dăduse cu spatele la perete, așteptându-și parcă sentința. Îi dispăruse zâmbetul său de ziuă cu care fermecase tot personalul vilei.

Alec deschise discuția:

— Fii calm. Nu ți se întâmplă nimic. Propun să luăm loc în aceste două fotolii confortabile și să-l așteptăm pe prietenul meu care mai are puțină treabă. Nu știu încă despre ce e vorba, dar poate îmi spui dumneata.

Celălalt îl privea cu ochi holbați, neîndrăznind să zică ceva.

Până la urmă luară loc la insistențele repetate ale lui Armașu.

O bună bucată de timp nu-şi spuseseră nimic. Demetru îl privea ca o fiară hăituită. Crezu la un moment dat că poate profita de aerul destins, relaxat chiar, al lui Armaşu, dar se înşelă cumplit. Când se repezi la el prin surprindere – Anghel Demetru crezu asta – Alec îl primi cu o directă aplicată cu precizie unde trebuia, adică sub bărbie, şi omul căzu fulgerat la pământ. Încercă cu greu să se ridice şi până la urmă chiar izbuti. Dar se vedea că nu mai este capabil să continue lupta.

— Nu mai fă gesturi imprudente, că mă indispui. Şi aşa am destule necazuri pe cap.

Celălalt era încă nehotărât asupra a ce trebuia făcut în continuare.

— În situaţii din acestea e foarte bine să stai liniştit; prezintă oricum mai multă securitate. Ascultă-mă pe mine, tinere, că-s mai bătrân ca dumneata.

Demetru se decise în sfârşit şi se aşeză la loc supărat.

— Aşa, vezi că se poate.

Pe uşă intră gâfâind Stamate, care îi explică pe scurt ce se întâmplase.

— Şi unde e tipul?

— Nişte băieţi de-ai noştri sunt pe urmele lui. Când am ajuns eu jos, el deja se urcase într-o maşină şi pornea în mare viteză.

— Să sperăm că-l şi ajung, apoi întorcându-se spre Anghel Demetru:

— Uite ce nerecunoscător eşti. Noi te-am scăpat dintr-o mare primejdie şi dumneata devii violent, aşa, fără niciun motiv. Ai văzut, era probabil un prieten de-al dumitale care ţinea teribil de mult să te întâlnească. Cred că voia să-ţi spună ceva important. Dar bănuiesc că nu spre binele şi sănătatea dumitale.

Celălalt continua să tacă cu încăpăţânare.

— Poate ne spui cu ce treburi pe aici.

Din nou niciun răspuns.

— Văd că cu dumneata nu se poate face conversaţie. Ai devenit, se pare, un tip extrem de tăcut. Deşi în cursul zilei numai vocea dumitale se auzea prin vilă.

Tipul se foi în fotoliu, apoi, în sfârşit, se hotărî şi spuse morocănos:

— Nu ştiu ce vreţi de la mine!

Armaşu izbucni în râs, mai mult amuzat, decât furios:

— Asta-i bună! Adineauri se pare că ştiai ce vrem din moment ce te-ai repezit – vai – cu atâta brutalitate la mine. Noroc că te-am liniştit la timp. Credeai că unde sunt aşa, mai firav, mă dai gata repede.

— Dacă aţi năvălit cu forţa în camera mea, ce era să fac?

— Săracul!

— Am să reclam!

— Domnule, ai un umor pe care nu ţi-l bănuiam nici măcar în timpul zilei când erai intr-adevăr nemaipomenit de vesel. O să vii acum cu noi. Ia-l, Stamate, pentru a avea cu dumnealui o discuţie mai târziu. Eu am treabă aici. Să vedem ce meşterea dânsul prin baie. Şi vezi ce se întâmplă cu celălalt. Dacă l-au găsit sau nu. Dar fii atent cu prietenul nostru, că e cam nervos. A sărit şi la mine.

CAPITOLUL XVII

După plecarea lui Demetru escortat de Stamate, Armaşu intră nerăbdător în baie. Se vedea clar cu ce se îndeletnicise locatarul camerei. Erau desprinse mai multe plăci de faianţă. Acolo deci căuta omul acele mult râvnite scrisori sau ce-or fi fost ele. Se părea însă că fusese conturbat de la treburile lui şi nu apucase

să termine ce-şi propusese şi, după câte observă Alec, nici nu găsise încă nimic.

Doar dacă nu le-o fi dosit undeva în grabă când a auzit zgomot la uşă. Căută peste tot. Nu era nimic. Reveni în baie. Ciocăni uşor cu degetul câteva plăci. Se ţineau bine şi nu sunau a gol. Dar ce-ar fi să mai încerce câteva? Îşi dădu jos haina şi se apucă serios de treabă. Le luă la rând. Se folosi de mânerul ciocanului lăsat de Demetru. După aproape o oră de lucru tot nu descoperise nimic. începu să creadă că se lăsase păcălit. Probabil că celălalt avusese o proastă inspiraţie să caute acolo, în baie.

Îşi aprinse o ţigară enervat. Şi totuşi omul acela nu riscase de pomană să locuiască în camera unde fusese ucis Mărculescu. Ştia el ceva. Se aplecă să privească sub chiuvetă. Câteva plăci erau ciobite în aşa fel încât să lase loc pentru ţeava de evacuare. Le palpă cu atenţie. Erau şi acestea destul de solid prinse de zid. Când era gata să renunţe, degetul arătător i se agăţă de un colţ ascuţit, puţin ieşit în afară. Trase uşor şi bucata de faianţă cedă, desprinzându-se. Privi în locul rămas liber şi rămase uluit Aici se afla ceea ce căuta el de atâta amar de vreme. Lipit aproape de cimentul care cândva susţinuse placa de faianţă, era un plic alb. Îl luă cu grijă. Se miră cum de se susţinuse aşa de bine placa, dar se lămuri repede: cu o latură se rezema de conductă, iar cu cealaltă de o teşitură a zidului. Fusese bine înţepenită, iar locul incomod în care se afla – exact între chiuvetă şi tub – o ferea de priviri indiscrete sau de vreo atingere involuntară care ar fi putut duce la descoperirea ascunzătorii.

În sfârşit avea plicul sau poate doar unul din ele. Vrând să iasă din baie, se împiedică de ceva: era un săculeţ de ciment. Se amuză. Omul venise înarmat cu de toate ca să pună plăcile la loc, pentru a nu lăsa nici urmă că se umblase acolo.

Ajuns jos, bucuria îi fu însă umbrită la aflarea veştii că necunoscutul cu care se ciocnise Stamate, scăpase. Avansul pe. care-l luase iniţial, urcându-se grabnic în maşină, fusese decisiv. Automobilul, e drept, îl găsiseră abandonat aproape de Sinaia. După toate aparenţele maşina fusese furată, pentru că avea o portieră forţată. Individul urcase probabil în alta, care-l aştepta prin apropiere.

Alec se întoarse singur în camera lui, obosit după toate întâmplările acelei nopţi. Obţinuse, se pare, prima victorie importantă, poate decisivă pentru dezlegarea cazului.

*

— Iată textul scrisorii găsită ascunsă în camera lui Stelian Mărculescu, începu Alec Armaşu, a doua zi de dimineaţă în biroul său.

De faţă erau maiorul Dinu şi un locotenent, expert în grafoscopie, care ardeau de nerăbdare să audă în sfârşit despre ce era vorba în mult râvnita scrisoare:

— Ascultaţi cu atenţie, poate pricepeţi şi voi ceva din toată istoria asta.

Dinu simţi ironia, dar o lăsă să treacă pe lângă el, ca şi cum n-o observase.

„Dragă prietene,

Îţi scriu aceste rânduri pentru că te afli şi mă aflu într-o mare primejdie. Poate când va ajunge această scrisoare la tine, unul din noi doi nu va mai fi în viaţă. Sau poate niciunul. Deci un expeditor mort la data ajungerii scrisorii la un destinatar la fel de mort. Nu glumesc, că nu-mi arde de aşa ceva în asemenea momente. Ai să te întrebi de ce îţi scriu totuşi. Din două motive sau mai bine zis pentru două eventualităţi. Dacă trăim până

ajunge scrisoarea la tine, ca să luăm măsurile de precauţie pentru a trăi amândoi şi în continuare. Iar dacă nu, atunci măcar post-mortem să se facă dreptate, pentru că după atâtea mârşăvii ale omului acestuia care ne-a fost şef la amândoi şi în care am crezut, trebuie să se facă în sfârşit dreptate, să plătească după cum merită, el şi ceilalţi care au trădat. Ai să spui, desigur, că nici noi n-am fost uşă de biserică, în special eu. Tu te-ai oprit oarecum la timp, retrăgându-te din afacerea aceasta murdară. Dar nu suficient de „la timp" ca să fii azi în afara oricărui pericol. În 1959, când a început toată povestea asta nenorocită, niciunul din noi nu credeam că vom ajunge unde am ajuns. Ştii că el, fiind conducătorul instituţiei unde lucram amândoi, ne-a dat întâi ordin să facem lucruri care nu erau sau nu păreau grave, cel puţin în ochii noştri. Treptat-treptat însă ne-a târât în afaceri din ce în ce mai murdare. Dar n-are rost să-ţi amintesc aceste lucruri care nu-ţi fac niciun fel de plăcere.

Important este acum să scăpăm cu viaţă. Sunt informat de D.P. că prietenul nostru comun – cu care te-ai întâlnit săptămâna trecută la Constanţa – ar urma să încerce să ne lichideze pe amândoi. Nu-mi vine să cred că tocmai el a fost pus s-o facă, un om nepotrivit pentru asta. Dar poţi să ştii? Ieri seară am fost urmărit prin parc. La Bucureşti la fel, simţeam mereu pe cineva pe urmele mele. Casa mi-a fost răscolită în absenţa mea. Din surse despre care n-are rost să-ţi vorbesc în această scrisoare am aflat că şeful a hotărât să-i elimine pe cei cu care a lucrat la Iaşi în perioada 1959. Or, tu ştii cine sunt aceştia. Noi doi sigur. Am fugit aici, la Cumpătu, la sfatul lui D.P. nu pentru a mi se pierde urma, ci pentru că am aici un prieten care m-ar putea ajuta. Din păcate nu se poate face nimic. Simt că şi aici am fost descoperit. Şi cred că am ghicit despre cine e vorba. De fapt bănuiam încă de la Bucureşti, dar nu eram sigur că el este. Cine

nici nu gândeşti. Este cel căruia noi îi spuneam ,,Blândul“'. De necrezut, nu? Mi-a șoptit mie odată ceva şeful despre „blândeţea“ lui. E poate singura dată când a spus adevărul în faţa mea. La început n-am crezut, dar acuma sunt aproape convins. În această situaţie m-am simţit nevoit să trec la contramăsuri de apărare. Dar cum pericolul a devenit prea mare, am fost obligat să pregătesc eu distrugerea lui. N-am ce face. Altfel mă lichidează el. Îmi pare rău, dar altă cale nu există. Te sfătuiesc şi pe tine să eviţi orice contact cu „Blândul“. Şi părăseşte cât mai grabnic şi mai discret Bucureştiul pentru o bună bucată de vreme. Caută să scapi de urmăritori. La Constanţa, de pildă, te poţi duce la cine știi tu. Pe el nu l-au găsit încă.

Şi ca să fiu sincer, te sfătuiesc ca, în caz de forţă majoră, să loveşti şi tu, repede şi fără ezitare. Deci să loveşti primul, altfel eşti pierdut.

Acum, un ultim sfat: nu te mai duce pe strada Uranus. De când a plecat D.P., e pustiu şi mai ales primejdios. Cu ea acolo, te simţeai parcă mai în siguranţă. Am impresia că el a determinat-o să plece, temându-se că nu i-ar mai tolera afacerile lui necurate.

Se pare că Blândul a trecut nu demult pe acolo să pună ceva la cale. Nu m-aş mira să apară şi şeful pe aici, deşi m-a asigurat că nu va veni. Îmi sunt suspecte garanţiile lui că mă va apăra dacă mi se va întâmpla ceva. Este un avocat în care nu se poate avea încredere în nicio împrejurare.

Al tău Aristide”

P.S. Las pentru mai târziu lista cu persoanele care ar urma să plătească dacă mi se întâmplă ceva. Oricum, a intrat femeia de serviciu şi mereu se foieşte pe lângă masa la care scriu, parcă ar fi curioasă să ştie ce am aşternut pe hârtie.

Acelaşi.”

Armaşu termină de citit şi tăcu posomorit, cu privirea lăsată în jos, spre scrisoare. Dar pe chipul său se putea citi şi altceva, greu de definit. Părea ca un om care a primit o veste proastă, îngrozitor de proastă, aşa cum, de pildă, arată un om care află că a pierdut pe cineva foarte drag şi apropiat.

Ceilalţi doi îl priviră nedumeriţi, intrigaţi chiar. Ce se întâmplase? Ce i se întâmplace? Se făcură totuşi că nu observă nimic. Într-un târziu ridică ochii spre ei şi spuse cu o voce obosită, de om aproape înfrânt:

— Să văd ce mai spuneţi acum.

— Mare lucru n-am înţeles, ca să fiu sincer, şi am impresia că scrisoarea asta fără lista care urma să fie anexată nu are cine ştie ce valoare.

— Nu sunt de aceeaşi părere. De fapt, bietul Petrovici spera să scrie mai târziu şi lista, dar n-a mai apucat, căci a doua zi era deja mort. Sau poate, cine ştie, a ezitat, speriindu-se de ce avea de gând să facă. Nu-ţi divulgi chiar aşa, cu inima uşoară, toţi complicii din bandă. Asta se plăteşte scump mai întotdeauna. În lumea unor asftel de „oameni" trădarea – cum o numesc ei – este în mod sigur fatală.

— Da, dar el, urma s-o facă oricum post-mortem... Dacă trăia, probabil distrugea lista şi poate scăpa.

— N-o distrugea; asta era răzbunarea sa. Pentru că oricând putea fi ucis. Şi atunci ar fi ţinut în continuare lista. Dar simplul fapt că această listă există şi era scrisă de mâna lui, dacă ar fi fost găsită, echivala cu o trădare şi tot prost ar fi ieşit pentru el. Îţi dai seama în ce situaţie fără ieşire intrase.

— Doar că această listă n-a mai apucat s-o scrie, iar de omorât, tot a fost omorât, fără a se mai putea deci răzbuna post-mortem. Iar pentru noi, lista asta conta. Scrisoarea...

— Repet: n-ai dreptate, replică iritat Armaşu. Scrisoarea este importantă chiar numai pentru că există. Să sperăm că specialistul nostru o să poată descoperi lucruri importante la expertiza grafoscopică. Iar apoi nu pot crede că e chiar atât de lipsită de importanţă, din moment ce atâta lume se bate pentru ea. Vezi întimplările noastre de la Cumpătu.

— Poate şi cei doi tot lista o căutau.

— Posibil. Eu continui să cred că şi scrisoarea prezintă interes pentru noi. Aş încerca că vă rezum câteva din lucrurile noi pe care le aduce ea:

1. Confirmarea supoziţiei mele că Petrovici voia să-l avertizeze pe Mărculescu asupra pericolului ce-i pândea pe amândoi (deşi aici este încă un semn de întrebare, despre care însă o să discutăm ulterior).

2. Aristide Petrovici nu era un om aşa de cinstit cum ni se părea nouă. Se pare că era în stare de orice.

3. Cineva – D.P. în scrisoare – l-a avertizat de pericol.

4. Şeful vrea să-i lichideze pe toţi cei cu care „a lucrat“ la Iaşi prin anul 1959. Deci aflăm şi locul afacerilor.

5. Un oarecare „Blândul“ urma să-l lichideze pe Petrovici (informaţia furnizată de şef).

6. Mărculescu este sfătuit să nu mai meargă pe strada Uranus, unde a stat şi D.P. S-ar putea ca „el” de care se pomeneşte că ar locui acolo, să fie chiar şeful.

7. Şeful este jurist. Informaţie foarte preţioasă, după părerea mea.

Dinu părea, nemulţumit de interpretarea scrisorii şi nu întârzie s-o spună:

— Cred că am obiecţii aproape la toate cele şapte puncte.

— Atunci hai să le luăm pe rând.

— De acord. 1) Eu n-aş fi chiar atât de sigur că Petrovici îi scria lui Mărculescu pentru a-l avertiza. Aceasta e doar o supoziţie a noastră. Putea foarte bine să scrie şi altuia.

— Într-adevăr! Cam la asta mă gândeam şi eu. Nu deţinem nicio dovadă că îi era adresată lui Mărculescu. Doar simplul fapt că am găsit-o ascunsă la el în cameră nu e suficient pentru a trage o concluzie definitivă. Putea, în panica iscată la descoperirea cadavrului lui Petrovici, să intre în camera acestuia şi s-o fure. Poate ştia ceva de scrisoare, poate moartea l-a surprins pe Petrovici cu ea în faţă, chiar în mână, şi i-a fost uşor lui Mărculescu s-o ia pe neobservate.

— Posibil. Dar aici se naşte o nouă întrebare. El spune spre sfârşitul scrisorii: „Nu m-aş mira să apară şi şeful pe aici". Mărculescu a venit la vilă pe patru iulie, la ora 10 dimineaţa, cu o oră înainte de a fi găsit mort Petrovici.

— În realitate el sosise încă în noaptea de trei spre patru. Am găsit eu biletul care poartă data de 3 iulie – timp IV, deci plecase din Bucureşti cu unul din trenurile dintre orele 18-24.

— Acest lucru întăreşte presupunerea mea, reluă maiorul Dinu, că n-ar fi exclus ca şeful să fie chiar Mărculescu. „Nu m-aş mira să apară şi şeful aici". Or, Mărculescu apăruse discret de cu noapte încă, deşi la hotel se înfiinţase abia a doua zi la zece. Ce interes avea să stea ascuns toată noaptea? Nu cumva să pregătească moartea lui Petrovici, strecurându-i pastilele ucigătoare printre cele inofensive, într-un moment de neatenţie a acestuia?

— Dar tot atât de bine, obiectă Armaşu, Mărculescu ar putea fi „Blândul".

— Greu de acceptat. Petrovici fusese avertizat că Blândul urmează să-l lichideze şi el ştia desigur cine răspunde la această poreclă şi ar fi luat măsurile de precauţie care se cereau. Nu l-ar

fi primit în cameră pe Mărculescu dacă acesta era Blândul sau chiar dacă-l primea îl supraveghea cu atenţie şi ar fi observat că „Blândul“ îi înlocuieşte pastilele.

— Da, dar din ordinul şefului trebuia să-l ucidă, deci şi şeful era cel puţin la fel de primejdios.

— Şeful nu lucra direct, ci prin intermediari, ca orice şef de bandă care nu vrea să se încarce cu o crimă făcută de mâna lui. Aşa că, conchise maiorul Dinu, nu putem fi atât de siguri că scrisoarea îi era adresată lui Mărculescu şi cu atât mai puţin că acesta ar fi „Blândul“ sau şeful.

— Dar cui?

— S-ar putea să mai fie un complice care trebuia avertizat.

— Complicată treabă, observă Armaşu pe gânduri.

— Vezi? Să continui cu celelalte puncte ale concluziilor tale, întrebă zâmbind Dinu.

— Hai, continuă, fă-mă şi tu praf o dată. Ştii că ocazii din astea ai rar.

— Am eleganţa de a trece peste punctul doi.

— Desigur, hohoti Alec cu amărăciune, este evident că Petrovici n-a fost uşă de biserică, cum zice chiar el. Aşa că aici suntem de acord amândoi.

— Şi ajungem la punctul trei, continuă imperturbabil Dinu. Cu ce ne ajută pe noi informaţia că „D.P.“ l-a avertizat de pericol?

— N-ai idee cât ne ajută. Ştii cine este „D.P.“?

— Da. Bănuiesc, ca şi tine dealtfel, că este Despina Popescu. Tot inutilă informaţia. Pentru că trebuie să-ţi spun cu părere de rău că starea sănătăţii ei este în continuare foarte gravă şi toate încercările noastre de a vorbi cu ea cât ai lipsit tu din Bucureşti, au dat greş. Câteva fraze disparate, fără nicio semnificaţie.

— Doctorii ce spun?

— Nici ei nu ştiu ce să mai creadă. Se părea, la un moment dat, că situaţia se ameliorase, când deodată, iar s-a înrăutăţit. Asta chiar în ziua când am fost eu pe acolo.

Alec ciuli urechile.

— Ai încercat atunci să vorbeşti cu ea?

— Da. Şi deşi în cursul dimineţii vorbise cât de cât, când am venit eu redevenise tăcută, cu privirea fixă. Doctorii spun că nervii au rezistat mai prost decât corpul.

Armaşu rămase pe gânduri. Ceva îl irita în toată povestea asta cu accidentul Despinei.

— Aşa că vezi, cel puţin deocamdată nu ne ajută cu nimic faptul că am aflat de avertimentul dat de „D.P.“ lui Petrovici.

— Atunci, hai, treci la punctul patru şi execută-mă în continuare.

— Bine. Aflăm că şeful a lucrat la Iaşi cu banda lui, probabil, nu singur, prin 1959. Ce să-ţi spun, teribil de precisă informaţie! Iaşi ’59. Au trecut peste zece ani de atunci. Caută acum printre cei 280.000 de locuitori ai oraşului pe eventualii complici care au supravieţuit. Unii probabil c-or fi şi murit de bătrâneţe.

Alec se stăpânea cu greu, mai ales când îl văzu zâmbind pe tânărul locotenent.

— Fără ironii, Dinule, pentru că meciul nu e încă gata; acum eşti tu la serviciu, cum se zice în tenis. Dar nu uita că am să trec eu la serviciu, o să-ţi iau ghemul şi, mai mult decât atât, o să fac şi un break, deci o să-ţi iau puncte şi pe serviciul tău, iar la urmă am să iau şi meciul.

Lui Dinu îi păru rău pentru gluma făcută. Alec era ultimul om din lume pe care ar fi vrut să-l supere. Bătu în retragere, căutând să aplaneze conflictul.

— Gata, renunţ la celelalte puncte.

— Vrei să mă umileşti, să renunţi când eşti tu în avantaj? Te rog, ai serviciul. Poate nimereşti şi un as.

Maiorul Dinu se codi, dar nu avu ce face, aşa că reluă prudent:

— La punctul 5 ai dedus că un oarecare „Blândul“ urma să-l lichideze pe Petrovici. Dar noi nu ştim cine este individul şi nici nu cunoaştem pe cineva care să ne poată spune. Aşa că e greu de folosit informaţia, cel puţin deocamdată.

— De acord, acceptă morocănos Alec. Punctul şase!

— Se pomeneşte în scrisoare că „el“ stă pe strada Uranus şi că „D.P.“ a locuit o vreme acolo. Nu ştiu – din text nu reiese clar – dacă „el”' este şeful de care se vorbeşte mai sus. Iar cu Despina Popescu, cum spuneam...

— ...nu se poate vorbi încă, completă, din ce în ce mai posomorât Armaşu. Dar vom vorbi, n-avea grijă. Şi acum te rog finalul, punctul şapte.

— Scuză-mă, Alec, dar aici mi se pare că interpretarea dată de tine cuvântului „avocat” este... cum să spun eu?

— Spune, nu te jena. Faţă de ce mi-ai făcut până acuma, asta e un fleac.

— „Avocat” poate să însemne nu neapărat „jurist”, ca profesie, ci pur şi simplu un om care îţi ia apărarea în împrejurări oarecare, mai dificile, adică cineva care îţi pune o vorbă bună când eşti într-o încurcătură.

— Asta-i culmea, Dinule! La dispute lingvistice încă nu ajunsesem cu tine până acum. Dar, mă rog, eu îţi respect pasiunea pentru semantică, numai că ia uite cum sună contextul: „îmi sunt suspecte garanţiile lui că mă va apăra dacă mi se va întâmpla ceva. Este un avocat în care nu se poate avea încredere în nicio împrejurare“. Ei ce zici? Cuvintele „mă va apăra“ şi „avocat”, luate împreună, nu-ţi sună ca o trimitere, la

profesiunea propriu-zisă de avocat şi nu la cea de simplu apărător nechemat când cineva are o încurcătură?

Dinu lăsă capul în jos, neconvins.

Alec se înfurie de-a binelea:

— Deocamdată îţi las ţie avantaj serviciu, sau cum se zice tot la tenis. Dar în două, cel mult trei zile, am să te invit la o discuţie cât se poate de cordială şi prietenească în care am să-ţi fac exact ce mi-ai făcut tu acum. Adică am să iau şi eu cele şapte concluzii mai importante ale scrisorii şi am să-ţi demonstrez dacă nu contrariul celor afirmate de tine, în orice caz altele, mult diferite de ale tale. Am spus cele şapte concluzii mai importante, pentru că mai sunt şi altele care pot fi extrase din această scrisoare, care mie, să ştii, aproape mi-a dat dezlegarea misterului. Şi ţine minte, nu ştiu cu nimic mai mult decât tine în acest caz. Şi atunci să te ţii, frate Dinule, la ironii, căci va fi rândul tău să le suporţi pe ale mele.

Nu ne rămâne decât să adăugăm că într-adevăr Alec nu ştia cu nimic mai mult decât Dinu în această afacere şi tot atât cât ştie şi cititorul, pentru că autorul a respectat una din legile jocului care este un roman poliţist: cititorul trebuie să dispună de toate datele pe care le deţine şi detectivul. Şi dispune. Se va vedea la sfârşit.

CAPITOLUL XVIII

Acum trebuia discutat cu cel care-i ajutase, fără voia lui desigur, să intre în posesia mult comentatei scrisori. Cu Anghel Demetru. Alec era încă sub impresia disputei avute cu Dinu. A, nu era de fapt supărat pe acesta, ci – culmea! – mai mult pe el însuşi că încă nu izbutise să lumineze toate cotloanele ascunse

ale acestei încurcate afaceri. Altfel, desigur, el ar fi putut să contracareze multe din argumentele prietenului său. Şi aşa Dinu nu sesizase unele lucruri din scrisoare, deşi o citise, o studiase la fel de mult ca şi el; Dar Alec prefera, puţin maliţios desigur, să savureze victoria mai târziu, când va fi pe deplin sigur că nu greşeşte cu nimic în raţionamentele şi bănuielile sale.

Deocamdată ordonă să fie adus Anghel Demetru.

Acesta intră, destul de sigur pe el, luă loc pe scaunul oferit de Armaşu, privindu-l drept în ochi.

Joacă tare tipul, îşi zise Alec, dar las' că-l înmoi eu. Trebuie, doar să am răbdare cu el.

— Sper că ne vom putea înţelege până la urmă, nu?

Tăcere. Insul aştepta prudent în defentivă, neriscând deocamdată nimic.

— O cafea? O ţigară?

— Nu, mulţumesc.

— Eu zic atunci să începem.

Alec răsfoi atent un dosar pe care îl avea în faţă, lăsând să mai treacă vreo câteva minute, aşa, pentru atmosferă. Apoi începu scurt:

— Numele!

— Ce, nu-l ştiţi?

— Numele am spus.

Celălalt îl privi furios, dar n-avu încotro:

— Anghel Demetru.

— Domiciliul?

— Str. Zambilelor nr. 26.

— Profesia?

Aici Demetru avu o scurtă ezitare.

— Ospătar.

— Locul de muncă?

De data asta Demetru avu o ezitare ceva mai lungă.
— Am lucrat la Hotel „Parc”.
— Eu nu te întreb unde ai lucrat, ci unde lucrezi în momentul de faţă. Limpede, nu?
Tipul tăcu.
— Am de gând să mă angajez la...
— Văd că ai gânduri frumoase. Deci fără ocupaţie.
Celălalt se foi în scaun.
— Totuşi, pentru ca să-mi îmbogăţesc cunoştinţele mele, spune-mi cum faci de poţi trăi fără niciun salariu! Mă interesează treaba asta mai mult decât îţi închipui.
Demetru nu scoase nici acum vreun cuvânt.
— Din ce mănânci, din ce te îmbraci? Văd că, har Domnului, ai nişte straie frumoase pe dumneata. Aud că-ţi plac şi băuturile fine, din import chiar. Ba faci şi cinste zile întregi cu whisky, Hennessy, locuind în costisitoare camere de hotel prin staţiuni turistice.
Lovitura fusese bine dată şi Anghel Demetru se clătină vizibil. Armaşu nu-l lăsă să-şi revină şi-l lovi din nou, în plin:
— Ce căutai cu Motreanu la Cumpătu?
Adversarul era zdruncinat de-a binelea. Încercă, bâlbâindu-se, o apărare naivă:
— Nu ştiu despre ce Motreanu vorbiţi.
— Atunci să ţi-l arăt eu, viu şi natural.
Sună. Pe uşă apăru Ionel Motreanu. Alec îl întrebă, arătându-l pe Anghel Demetru:
— Îl cunoşti?
—Da.
— Cine e?
— E cel care a stat cu mine în cameră la Cumpătu.
— Eşti absolut sigur? Ştii, starea în care te adusese...

Motreanu roşi:

— Precis este el.

— Bine, îţi mulţumesc. Poţi să pleci. Şi nu uita ce ne-am înţeles.

Tânărul instalator încuviinţă din cap, salută şi. apoi ieşi.

— Acum cred că ai priceput că n-are niciun sens să iei pe „nu" în braţe.

— Nu l-am văzut în viaţa mea pe omul ăsta.

Alec se înfurie:

— Te previn că orice declaraţie falsă se întoarce împotriva dumitale şi-ţi îngreunează situaţia. Am dovezi că dumneata erai insul care a stat cu Motreanu în camera de la Cumpătu. Să-ţi spun numai câteva din ele: personalul hotelului te-a recunoscut într-o superbă fotografie, în culori, pe care le-am arătat-o noi. Cel puţin trei persoane. Amprentele de pe paharele din cameră. Şi apoi, ai putea să-mi spui ce ai făcut în acele zile? Ai vreun alibi?

Statura mică şi bondoacă a lui Demetru se micşorase parcă şi mai mult.

— Mai negi?

Anghel Demetru se hotărî în sfârşit:

— Recunosc totul.

Alec se destinse zâmbind satisfăcut.

— Acum să vedem ce recunoşti. Povesteşte-mi tot ce s-a întâmplat.

— Păi, cum să vă spun, a venit dom' Felix la mine...

— Ia stai, dar ăsta cine mai e?

— Dom' Felix, cine să fie. Nu v-am spus?

— Bine, bine, dar cine e, vreau să spun cum îl mai cheamă?

— Felix, mai mult nu ştiu.

— Măcar spune-mi cum arată.

— Înalt, foarte elegant îmbrăcat. Un domn bine, ce mai...

Aici Armaşu îşi aduse aminte de individul misterios ce apărea şi dispărea ba la Cumpătu, ba la Bucureşti.

— Unde stă, ce face, ştii?

— Habar n-am.

— Domnule, răspunsurile dumitale mă paralizează. Lucrezi cu un om, învârţi nu ştiu ce afaceri cu el şi nu ştii decât că îl cheamă Felix. Te rog să-mi povesteşti tot ce ştii: de când l-ai cunoscut, cum aţi „colaborat" etc.

— Acu vreo trei ani ne-am cunoscut la mare. Eu lucram la un bar de noapte. Ne-am împrietenit la un pahar de whisky, după ora de închidere, apoi a mai venit de câteva ori şi într-o seară mi-a propus să lucrez pentru el, spunându-mi că nu-mi cere să fac nimic ilegal.

— Ce să lucrezi?

— La început mi-a dat doar nişte cartuşe de Kent să le vând la bar. Cum treaba asta o făceau şi alţi băieţi, nu mi s-a părut nimic primejdios. După aceea mi-a adus şi o ladă cu whisky, tot ca să-l vând.

— Nici asta nu ţi s-a părut primejdios, nu?

— Nu, nu cine ştie ce.

— Şi s-a oprit aici?

— M-a mai rugat să-i fac mici servicii.

— De pildă?

— Să-i duc câteva pachete la nişte tipi din Constanţa.

— Ştiai ce conţin pachetele?

— Nu şi nici nu am întrebat. Am crezut că e mai bine să nu ştiu. Simţisem că e ceva primejdios.

— În sfârşit îţi dăduseşi seama şi dumneata. Cui le duceai şi unde? Ai putea recunoaşte persoanele şi locurile, adresele?

— Nu, pentru că nu ne întâlneam la cineva acasă, ci pe stradă, într-un loc anume pe care mi-l comunica domnul Felix.

— Şi cum vă recunoşteaţi?

— Simplu. Tipul care venea, mă vedea că ţin un pacheţel în mână şi ştia cum arăt, – aşa mai mic şi mai gras. Atunci îmi spunea: „ce mai fac vechii noştri prieteni de la Iaşi“? Iar eu trebuia să răspund': „Bine, mulţumesc. Au venit şi ei la mare“.

Armaşu tresări, înlăuntrul său, inobservabil pentru Demetru. Apărea iar acest oraş. Ceva se lega aici, dar tot nu-i venea să creadă.

— Ai idee ce conţineau pachetele? Cum arătau ele?

— Erau mici. Cel mult, să zic cât o cutie de „Dero“, deseori mai mici chiar.

Pe Alec îl amuză comparaţia:

— De ce te-ai gândit tocmai la un pachet de „Dero“?

— Pentru că într-o zi chiar am dus la Constanţa o cutie de „Dero“.

— Nu mai spune? Cum, aşa, neîmpachetată?

— Nu. Era învelită într-o hârtie.

— Şi de unde ştii atunci că era o cutie de „Dero“?

— Pentru că în autobuz, la înghesuială, s-a desfăcut hârtia la un capăt.

— Dar ce, nu era legată cu sfoară?

— Nu. Era doar înfăşurată în hârtie.

— Şi părea să fie chiar detergent în cutie, chiar praful acela? Putea fi şi altceva.

— Nu, era chiar Dero. Curgea la un colţ şi am mirosit; de aia mi-am dat seama ce-i înăuntru, că m-am mirat şi eu de ce mă pune să car o cutie de asta, când Dero se găsea la Constanţa pe toate drumurile.

— Şi nu te-a pus pe gânduri toată ciudăţenia asta?

— Cum să nu! M-am dus la dom' Felix şi i-am spus. Mi-a zis că e bine să-mi văd de treabă şi să nu pun întrebări.

— Mda. Cred că am înţeles.

— Ce aţi înţeles?

— Acelaşi lucru: să nu pui întrebări nici acum. Aici eu le pun.

— Iertaţi-mă, dom' şef, dar voiam şi eu să ştiu ce a fost cu povestea asta. Că eu nici azi, după trei ani, n-am înţeles de ce trebuia să car „Dero" de la Mamaia la Constanţa.

— Treaba s-a petrecut pe la începutul relaţiilor cu Felix, nu?

— Cam aşa. Era cam al treilea drum pe care îl făceam la Constanţa pentru domnul Felix.

— Până atunci ce duseseşi?

— Nişte pacheţele mici, cât o cutie de chibrituri pentru bucătărie.

— Grele?

— Nu prea.

— Păi erau chiar chibrituri de menaj!

— Nu se poate, dom' şef!

— Ba uite că se poate. Felix te punea la încercare. Voia să te verifice pentru a se convinge că nu-l torni. Abia când a văzut că eşti băiat de comitet, ţi-a încredinţat marfa adevărată. Până atunci însă costa mai mult transportul de la Mamaia la Constanţa tur-retur decât ce cărai dumneata.

— Şi-a bătut joc de mine.

— Deloc. Felix ăsta care conduce toată afacerea este nemaipomenit de deştept. Nu voia să rişte nimic. Te-a onorat cu încrederea lui numai când a văzut ce băiat cinstit eşti.

— Râdeţi de mine.

— Nu. Ai şi dumneata, un anumit fel de, hai să nu-i zic cinste, că e cuvânt prea mare, dar corectitudine ai, doar că pe dos, faţă de cine nu trebuie.

— Păi mă plătea și el cinstit.
— Adică bine, nu?
— Cam așa.
— Dă-mi un exemplu.
— Un sutar – două pentru un drum la Constanța.
Armașu fluieră admirativ.
— Deci pentru o agreabilă călătorie de la Mamaia la Constanța, o sumă ca asta. Ora și sutarul, ca să nu zic sutarele.
— Vedeți că era corect dom' Felix?
— Ce să zic... Mai mult decât corect. Dar ia spune-mi, la Constanța te întâlneai mereu cu același tip?
— Nu. Aproape de fiecare dată era altul. Sau se schimbau, mereu între ei.
— Altceva nu știi?
— Nu. Că după ce a trecut sezonul, m-am întors la București.
— Și aici v-ați revăzut, nu?
— Da, că la plecare mi-a cerut adresa.
— Dar dumneata adresa lui din București o știi?
— Nu. Ne întâlneam pe la restaurante. La început doar m-a căutat o dată acasă.
— Ca să ia legătura cu dumneata. Și după aceea fixați de fiecare dată întâlnirea următoare.
— Chiar așa.
— Vă vedeați des?
— Destul de des.
— Din moment ce nu te mai căuta acasă înseamnă că aveați date și locuri fixe de întâlnire.
— Da. Marți și joi la braseria „Intim" pe la ora șase. Consemnul era că dacă nu apare până la ora șapte, să plec că nu are nimic pentru mine. Asta până anul trecut.
— Dar ce s-a întâmplat anul trecut?

— Mi-am pus telefon. Tot cu ajutorul lui dom' Felix. El a pus pila, că fără pilă, ştiţi...

— Băiat bun Felix ăsta.

— Şi atunci când avea nevoie, mă căuta el acasă la telefon.

— Şi cam ce te ruga să faci la Bucureşti?

— Tot lucruri de astea: Kent, whisky, pachete. Uneori duceam şi scrisori.

— Tot aşa pe stradă te întâlneai cu „clienţii"?

— Tot. Uneori însă mă trimitea şi pe străzi mai îndepărtate de centru, chiar prin unele cartiere noi.

— Zi-mi câteva.

— Să-mi aduc aminte: Pajurei, Tei, Uranus, Drumul Taberei, Colentina.

Armaşu îşi notă în gând ceva important pentru el. Se strângea cercul.

— Şi acum să venim mai spre zilele noastre. Cum ai ajuns în cameră la Cumpătu cu Motreanu?

Anghel Demetru ezită. Simţea pericolul, dându-şi seama că abia de aici i se trag lui toate necazurile. Se vedea că nu ştie ce să facă.

— Îţi mai repet o dată: e în folosul dumitale să spui întreg adevărul. Aşa o să scapi mai uşor.

— Credeţi-mă, eu nu ştiu decât că dom' Felix mi-a dat telefon şi mi-a zis să mă duc acolo că am rezervată o cameră. Apoi ne-am întâlnit. Mi-a dat un plic doldora de sutare şi mi-a zis că voi găsi pe cineva în camera aceea. Eu trebuia să-i dau să bea şi să mănânce cât vroia. Şi încă cele mai bune băuturi şi mâncăruri. Dar să nu-l las să iasă din cameră.

— Iar dumneata, ca ospătar şi barman de înaltă calificare, ai ştiut ce să alegi. Numai Johnny Walker, Hennessy şi alte de astea, nu?

— Păi vedeţi! Ce vină am eu? Am ales şi eu ce era mai bun, că aveam din ce plăti.

— Câte sutare aveai în plicul dat de Felix?

— Vreo două duzini.

— Casă mare! exclamă Armaşu. Dar nu ţi s-a explicat de ce trebuie să faci asta?

— Mi s-a spus doar că trebuie să-l fac cui pe individ şi să nu-l las cu niciun chip să iasă. Trebuia să-l hrănesc în cameră şi să aştept până apare dom' Felix.

— Şi a apărut?

— Da. Peste două zile.

— Şi ce ţi-a spus să faci?

— Să mă car de acolo urgent.

— Atât?

— Da.

— Şi te-ai conformat ordinului?

— Îmi convenea, că îmi mai rămăseseră şi mie câteva sutare pe care el nu mi le-a cerut Aşa că, vedeţi dumneavoastră...

— Văd, cum să nu văd. Era ciubucul dumitale cinstit.

— Cam aşa.

— Şi de atunci l-ai mai văzut?

— Deloc.

— Felix a rămas în cameră cu Motreanu când ai plecat de acolo?

— Da. L-am lăsat acolo. Individul tocmai se trezise. Şi dom' Felix îi mai băga pe gât nişte whisky, ca să se dreagă, zicea el.

— Să se dreagă, pe dracu'. Ca să-l îmbete din nou.

— Şi eu mi-am dat seama de asta.

— Şi dacă ai înţeles despre ce-i vorba, nu ţi s-a părut şi dumitale suspectă toată povestea?

— Doar v-am spus, înţelegerea între noi era să nu întreb nimic.

— Bine, bine.

Armaşu era în încurcătură. Nu ştia nici el cum să continue interogatoriul. Se găsea într-un punct mort. Se părea că individul din faţa sa atâta ştia, atâta spusese. Ce era de făcut? Interogatoriul, deşi interesant şi cu unele date noi, necunoscute de el până atunci, nu-l apropia prea mult de rezolvarea definitivă a cazului. Poate Felix era capul afacerii, şeful invizibil mult căutat, dar cum să ajungă la el? Un indiciu ar fi existat, dar foarte vag. Să încerce să-l folosească drept momeală pe Anghel Demetru? Nu, era prea naivă această modalitate. Desigur că la ora asta „şeful" ştia că fusese arestat Demetru şi l-ar fi evitat cu străşnicie dacă afla că a fost eliberat atât de repede. Nici poveste să-l cheme prin telefon la o întâlnire. Dar cine o fi totuşi acest Felix? Nu găsea nicio soluţie deocamdată. Dar dacă, totuşi, Demetru ştia mai multe şi nu voia să spună? Sau pur şi simplu nu-l întrebase el tot, sau nu-l întrebase cum trebuia? Dacă omul din faţa sa era amestecat fără să ştie şi în moartea celor doi? A lui Petrovici şi Mărculescu. Ce-ar fi să încerce o întrebare surpriză? Poate nu iese nimic, dar dacă iese? Nu avea nimic de pierdut chiar dacă nu izbutea nimic.

Îl luă repede pe Demetru:

— Ce ştii de povestea cu Petrovici şi Mărculescu? Cum au fost otrăviţi?

Acesta păli, începu să tremure.

— Nu... nu ştiu nimic. Eu nu sunt amestecat în treaba asta.

— Ai spus „treaba asta", accentuă Armaşu pe ultimul cuvânt, deci ştii totuşi ceva.

Anghel Demetru rămase împietrit.

Alec privea figura albă, golită de sânge a omului din faţa sa şi înţelese că lovitura nu dăduse greş. Forţă nota şi spuse oficial:

— Te acuz de complicitate la omorârea prin otrăvire a lui Aristide Petrovici şi Stelian Mărculescu.

Anghel Demetru se prăbuşise cu totul. Arăta ca un om prins asupra faptului, deşi nu era chiar aşa. Trebuia să profite de starea acestuia, să încerce lozul cel mare, cum ar fi spus maiorul Dinu. Dar nu trebuia greşit tocmai acum. Riscă totuşi:

— Dumneata le-ai pus otrava, le-ai înlocuit tabletele.

— Nu, nu-i adevărat! strigă îngrozit Demetru. Nu, cum era să omor eu un om?

— Spune adevărul, altfel chem procurorul şi te pun sub acuzare de crimă cu premeditare.

— Nu, nu faceţi asta, vă rog. Spun totul, totul vă spun. Vă rog, aşteptaţi. (Armaşu deja pusese mâna pe telefon).

— Te ascult, spuse el rece.

— Să vedeţi cum a fost. Dom' Felix...

— Nu-l mai domni atâta, că mă enervez şi ai văzut ce fac când îmi pierd cumpătul. Şi într-adevăr Alec era pe cale de a pierde... Cumpătu. Adică descoperirea autorului crimelor de la Cumpătu, fusese la un pas de a fi ratată (Să-mi ierte cititorul acest calambur, dar era prea ispititor şi n-am putut rezista).

Celălalt îl privi îngrozit.

— Dom'... pardon... Felix mă sună într-o zi, chemându-mă la „Intim". M-am dus, ce era să fac. Acolo mi-a dat un tub mic, într-o cutie pătrată. Şi mi-a spus să-l duc la o adresă, n-o mai ţin minte, la cineva care se chema Aristide Petrovici.

— Ce era în tub?

— Nişte medicamente, credeam eu. Abia acum însă...

— Lasă ipotezele. Şi?

— Şi asta e. Eu nu aveam cum să ştiu că acolo era... otrava.

— Dar acum de unde ştii? îl prinse iar Armaşu.

— ?!!

— Ce ţi-am spus eu că era otravă în cutie?

— Păi nu mi-aţi zis că Petrovici a murit otrăvit?

— Şi ce legătură are una cu alta? Puteau fi nişte medicamente, nu neapărat otravă.

— Da, dar vedeţi, la plecare, dom' Felix... ăsta... Felix... mi-a spus că nu care cumva să mă ating de tablete.

— De ce te-ai fi atins?

— Pentru că scria pe ele: „antireumatice“, sau aşa ceva, şi Felix ştia că sufăr şi eu de reumatism, că mă plânsesem într-o zi de dureri de şale şi el îmi dăduse nişte doctorii adevărate. Felix chiar a insistat să nu fur vreo pastilă, că-s pentru un alt fel de reumatism şi-s prea tari pentru mine.

— Hm! Frumos pus la cale totul. Şi Petrovici ce-a spus când i le-ai adus?

— Păi, ce să spună? S-a bucurat şi şi-a frecat mâinile bine dispus, mormăind ceva.

— N-ai desluşit ce?

— Cred că „îi vin eu de hac“, sau aşa ceva.

— Şi dumneata ce-ai înţeles?

— Că-i vine de hac reumatismului!

Alec râse amar, întristându-se apoi imediat.

— Abia acum înţeleg eu...

— Ce înţelegi?

— Ce duceam eu.

— Dar de Mărculescu ce ştii?

— Nimic.

— Cum nimic? Doar mi-ai spus că ştii de amândouă cazurile...

— Nu. Dumneavoastră aţi zis că au murit amândoi, şi Petrovici şi ăsta... Mărculescu. Şi eu m-am gândit că despre

primul vorbiţi, că aici eram şi eu amestecat. Dar de celălalt nu ştiu. Nici n-am auzit de numele ăsta.

Da, de nume se poate să nu fi auzit. Dar el, Demetru, se întâlnise în afacerile sale cu atâţia inşi, cărora nu le ştia numele. Ce-ar fi fost ca printre ei să se găsească şi Mărculescu? Dar, ia stai, era o soluţie. înşiră pe masă câteva fotografii.

— Priveşte-le, Demetru, recunoşti pe cineva de aici?

După o îndelungă examinare a tuturor fotografiilor expuse, îl privi pe Armaşu, ezitând încă.

— Ei, spune?

— Astă e Petrovici.

— Mersi, ştiam şi eu. Pe alţii îi mai recunoşti?

— Parcă pe ăsta.

— Nu mai spune?! Eşti sigur? Gândeşte-te bine, nu te grăbi.

— Da, sunt sigur.

— Când şi în ce împrejurări v-aţi întâlnit?

— El mi-a dat un pacheţel mic să i-l dau lui Felix.

— Cum arăta pacheţelul?

— Era dreptunghiular, cât o cutie de chibrituri, doar că mai înaltă. Era împachetată şi legată cu o sfoară subţire.

— Ai vorbit ceva cu el?

— Nu, doar parola.

— Era tot aia cu oraşul Iaşi şi cu marea?

— Aproape la fel. El zicea tot „Ce mai fac vechii noştri prieteni de la Iaşi?“ Acuma însă eu răspundeam: „Bine, mulţumesc. Au venit şi ei la Bucureşti”.

— A, aţi adaptat parola pentru Capitală. Şi după ce v-aţi văzut?

— Ne-am despărţit fără să ne spunem nimic.

— Când ai dus pacheţelul lui Felix, nu s-a întâmplat nimic care să-ţi atragă atenţia?

— Nu. Mi-a mulţumit şi a zis că mă sună.

— Şi te-a mai sunat?

— Da. Peste două zile.

— De ce?

— Ca să duc medicamentul lui Petrovici.

De data asta fu rândul lui Armaşu să tresară violent. I se părea că nu auzise bine.

— Deci întâi te-ai întâlnit cu Mărculescu care ţi-a înmânat o cutie, apoi cu Felix să i-o dai, şi după aceea abia cu Petrovici, căruia i-ai adus medicamentele date de Felix?

— Da, chiar aşa a fost.

— După toate aceste întâlniri te-a mai chemat cumva Felix?

— Câteva zile, o săptămână poate, nu m-a mai sunat. Iar după asta m-a chemat să vin la Cumpătu să stau cu insul ăla în cameră.

— Şi de atunci, de la Cumpătu, v-aţi întâlnit, desigur ca să te trimită din nou acolo să faci mici operaţiuni de reparare a faianţei din baie, când am avut plăcerea să ne cunoaştem. Despre asta ce mi-ai putea spune? Mă interesează să-mi redai exact ce ţi-a cerut să faci. Cuvânt cu cuvânt, înţelegi? E foarte important ce-ţi cer.

— M-a chemat şi mi-a zis că mi-a reţinut o nouă cameră la Cumpătu.

— Te învăţaşeşi deja cu traiul bun.

— De data asta fără băutură. Mi-a spus să caut cu atenţie, în special în baie, pentru că ar fi ascunse nişte hârtii acolo şi mai ales o scrisoare.

— Aha! Asta era.

— Şi mi-a cerut să i-o aduc imediat, dacă nu apare chiar el pe acolo să o ia.

— După câte se pare, a apărut...

— Dar nu el.

— Cum nu el? ·

— Tipul pe care l-am zărit seara aceea pe culoar fugind, era altcineva. Nu l-am văzut niciodată până atunci.

— Eşti sigur?

— Sunt sigur. De aia m-am şi speriat.

Alec nu mai înţelegea nimic! Deci încă un personaj necunoscut în afară de Felix. Era prea de tot. Însemna că... dar nu se putea şti asta. Ar fi fost din cale-afară.

CAPITOLUL XIX

Firele începeau să se lege din ce în ce mai strâns şi, ceea ce era mai important, apărea în sfârşit o succesiune logică a faptelor, o motivaţie, o cauzalitate care le unea. Istoria începea probabil cu peste zece ani înainte, dar momentul de criză care provocase ancheta fusese dubla crimă de la Cumpătu. Scrisorile – sau mai bine zis acea unică scrisoare a lui Petrovici părea a fi declanşat totul. Omul fusese probabil imprudent, spunând cuiva că avea de gând s-o scrie, şi asta l-a pierdut. Au urmat încercările bandei de a o găsi, percheziţia chiar la el acasă, apoi la Cumpătu şi, în sfârşit, prinderea lui Anghel Demetru care „dăduse tot din el“, cum zic borfaşii. Rămâneau însă cele două mari întrebări. Cine îi ucisese pe cei doi şi cine era şeful? Toate indiciile dădeau impresia că e vorba de una şi aceeaşi persoană. Desigur „şeful” putea fi „doar” autorul moral al crimelor. (Parcă asta nu era de ajuns!). Se apropiase de ţintă, dar acum urma etapa cea mai grea: încolţirea vinovaţilor sau a vinovatului. Altfel spus, găsirea acelor fapte – probe – care să ducă la

eliminarea tuturor îndoielilor şi să se evite astfel orice posibilitate de scăpare pentru criminal.

Care era mişcarea următoare? Ce trebuia făcut acum? Dar mişcarea apăru singură a doua zi dimineaţă: Ionel Motreanu, instalatorul care-i lăsase geamul deschis, îi dădu un telefon şi-i explică agitat că l-a căutat tipul care-l băgase în încurcătură şi-i propusese să se întâlnească azi după-amiază. Îi dăduse telefon la căminul de nefamilişti.

Armaşu îi spuse să se întâlnească cu necunoscutul fără nicio ezitare. Să se ducă docil la întâlnire.

— Faci pe prostul. Nu ştii nimic. Dacă te întreabă de ce te-am reţinut noi pentru o zi, să-i spui simplu, că te-am găsit beat într-o cameră de vilă la Cumpătu. Asta am vrut noi să ştim: de ce erai atât. de beat acolo? Dar nimic, absolut nimic despre fereastra mea de la baie. Nici nu mă cunoşti, e clar? Vom fi mereu în preajma ta.

Motreanu comunicase locul şi ora: şase după amiază la restaurantul „Moldova”. La ora fixată, Motreanu îşi făcu apariţia. Luă loc la o masă. Trebuia să aştepte până la şapte; dacă nu venea nimeni până atunci, putea să plece acasă. Se făcu ora şase şi treizeci de minute. Individul cu care urma să se întâlnească nu apăruse încă. Ce se întâmplase? Bineînţeles că în restaurant erau câţiva oameni dispersaţi pe la diferite mese. Legătura se făcea din cinci în cinci minute prin telefon, prin radio, vizual cu oamenii aflaţi în faţa restaurantului. Alec avea o bănuială, mai bine zis era sigur: Felix era una şi aceeaşi persoană cu omul care-l montase pe Motreanu să-i lase geamul deschis la baie. Semnalmentele corespundeau perfect. Apoi legătura se putea face şi logic: cine ar fi fost interesat să cunoască ce documente sau note avea el acasă în legătură cu această afacere încurcată

(alta nici nu avea, fiind singura anchetă de care se ocupa după atâtea luni de concediu medical).

Se făcu şapte fără cinci. Motreanu dădea semne de nervozitate. „Se vedea cu ochiul liber”, cum ar fi spus Dinu, maiorul Dinu, prietenul lui Alec. Tensiunea urcase la maximum. Şapte fără patru... fără trei... şapte! Motreanu putea să plece. Nu plecă, însă. Mai stătu vreo cinci minute. Chemă chelnerul şi-i achită nota de plasă, o singură bere, spre decepţia lucrătorului din alimentaţia publică. Îşi mai aprinse o ţigară şi, în sfârşit, se ridică. Ştia că e urmărit, de fapt apărat de ochi nevăzuţi. Asta îl liniştea, dar undeva, în interiorul său, îi era teamă. Simţea încă pericolul. Poate că abia acum începea aventura... care îi putea fi fatală. Dar ce era de făcut? Nimic. Intrase în joc şi trebuia să joace până la capăt.

Ieşi din restaurant. Ajuns în părculeţul din faţă, se întoarse instinctiv. Un ins îşi citea concentrat ziarul pe banca din faţă, altul fuma cu un aer distrat, rezemându-se de un stâlp. Lumea se plimba fără griji, destinsă, ca în orice după-amiază de vară bucureşteană. Oraşul era mai frumos ca niciodată, iţi dădea o poftă de viaţă, – ce mai! – te făcea să sari, să ţopăi de bucurie, aşa, fără niciun motiv concret. Totul era liniştit, liniştea coborâse şi în zâmbetul copiilor care zburdau pe aleile parcului. Pace, pace şi... dar Motreanu simţea instinctiv că pericolul abia acum devenea real. I se făcu frică, cea mai omenească frică cu putinţă. Da, asta era. Cu toate te poţi lupta, dar cu frica, cu propria ta frică, nu! Ce trebuia să facă? A, da, să meargă acasă. Bine, dar asta însemna, aducea cu sine, mii de riscuri. Când ţi-e frică, fiecare mişcare, fiecare pas ţi se pare că aduce cu el cele mai mari primejdii din lume. Dacă... dacă el, acela, se hotărâse să... să-l... poate devenise incomod pentru că ştie ceva... dar ce ştia?... nimic. Habar n-avea de ce devenise primejdios pentru el...

pentru ei... care... Dar poate era mai bine să-şi alunge gândurile de la toată povestea asta nenorocită.

Făcu câţiva paşi... Deocamdată, nimic. Traversă parcul... Ajunse pe o stradă ce ducea spre Piaţa Romană. Lume multă... veselă... Era oricum mai bine. Păşea agale. Ştia că e urmărit. Dar oare îl urmărea cine ştia el, ca să-l apere sau... nu, nu trebuia să se gândească; poţi înnebuni când te gândeşti la prea multe şi îndeosebi la moarte. Motreanu nu mai respiră.

Luă troleibuzul. Undeva, spre capătul liniei, coborî. Era urmărit. Simţea. Dar de cine? Nu întoarse capul. O luă pe străduţa pe care mergea de ani de zile fără griji, aşa cum faci orice lucru intrat în obişnuinţă, doar că de data asta... Nu i se putea întâmpla nimic, îşi zise el pentru a-şi face curaj. Era încă ziuă, vara la opt şi jumătate mai este lumină·– nu? – aşa că... Totuşi străduţa, aleea pe care mergea, era umbrită de copaci. Nu se făcuse întuneric, dar oricum era umbră şi... şi ce se putea întâmpla? Nimic. Se speriase degeaba. Ajunsese deja la doi paşi de casă. Ce naiba, doar eşti om în toată firea! Te sperii şi de umbra ta, ca un copil? Undeva, însă, în aerul pe care-l respira simţea că se petrecea ceva care nu-i era lui prietenos. Ce? Nu putea şti. Îşi făcu de lucru, se aplecă îşi legă şiretul care nu se dezlegase. Trase cu coada ochiului. Nimic. Străduţa – ciudat la ora asta – era goală, cumplit de goală şi ar fi vrut să fie lume multă. Pentru prima dată după atâţia ani, i se păru străină. Pustie şi rece. Deşi afară continua să fie cald, plăcut. Dar el nu simţea asta. Trebuia să treacă colţul. Încă o mişcare plină de riscuri. Poţi să ştii cine te aşteaptă după colţ? (Pentru că mereu ni se întâmplă ceva când ajungem la o cotitură, nu? Ar fi zis un scriitor). Făcu acea mişcare. Trecu, făcu colţul, cum se zice, şi nu se întâmplă nimic. încă. Dar acum strada pe care mergea era şi mai pustie ca cealaltă. Nimeni. Dar unde intrase lumea, unde

dispăruse atât de devreme? Nici nu se înserase încă. De ce nu erau oameni pe stradă?

Motreanu simţea aproape fizic că îi este frică. Nu trebuia să se ascundă. Acesta era adevărul. Poate că era mai bine să-l recunoască. De ce să facă pe curajosul? Era ridicol dacă nu recunoştea că, uite, chiar în clipa asta, s-ar fi vrut arestat, da, arestat. Cel puţin ştii că eşti undeva, în siguranţă, şi nu te ameninţă nimic, niciun revolver, să zicem, din spate. Acum, însă... Motreanu îşi simţea transpiraţia rece, şiroind ca nişte şerpi vâscoşi pe spate. Dar, era mult prea mult! Să se întâmple odată ceva. Nu se mai putea rezista. La urma urmei toate lucrurile au un capăt, până la care el trebuia să meargă acum. Îşi dădea seama că este totuşi vinovat. Dar de fapt ce făcuse: acceptase propunerea aceea nenorocită a individului care-l acostase amabil. Amabil, pe dracu'! Nu era un lucru oarecare să laşi un geam deschis la baie, sprijinindu-l cu pană de lemn, ca să nu se observe că e deschis. Pentru că pe acolo trebuia să se strecoare un ins care cine ştie ce gânduri avea... da... De aici lucrurile deveneau şi mai grave. Dar el nu se gândise atunci, la început, când i se făcuse propunerea. Dacă se gândea... probabil nu făcea prostia asta care îl băgase în atâtea încurcături. O făcuse însă şi acum trebuia să plătească. Aşa e legea, nu? Faci, plăteşti. Lui Motreanu îi păru încă o dată rău că nu-i ajunsese salariul şi ce mai primea pe lângă, chiar fără să ceară. Clientul e întotdeauna „domn“ dacă îi faci treabă bună. Aşa e obiceiul şi e bun acest obicei, din punctul lui de vedere, desigur. Ce-i trebuise lui un câştig în plus şi încă unul obţinut pe o cale... dar, în sfârşit, nici nu era bine să-şi amintească iar toată povestea asta nenorocită. Ce-i trebuise lui...

Era la doi paşi de cămin. Deşi erau mai mulţi, dar aşa se spune. Poate o să scape. Acasă, cu ceilalţi, nu-i aşa, e altceva.

Acolo împreună n-o să aibă nimeni curajul să-l... Dar mai era de mers. Frica, acum ştia ce este frica, el, omul cinstit de până atunci, îl săgeta ca o durere continuă care îi învăluia molcom, insinuant toată fiinţa. Ca o îmbrăţişare scârboasă. Dar cât putea oare să mai ţină asta? Dacă mai durează puţin, nu mai poate rezista. E ca o sufocare. Şi doar nu făcuse mare lucru. Un geam acolo. Dar nu trebuia, nu trebuia să accepte. Minte proastă. Regretăm însă întotdeauna după... după ce am făcut faptele care ne vor aduce necazuri, bătaie de cap. Hai, mai mergi! Se vedea deja căminul, încă un pas... doi... câţiva. Acum, nu-i aşa, va ajunge. Acolo, între prietenii săi. Gata. Va fi altfel, cu totul altfel. Ca acasă nu-i nicăieri mai bine. Acum, încă puţin. Şi deodată simţi că e în mare primejdie. Nu ştia nici el de unde îi venea senzaţia asta. Că doar nu văzuse nimic. Îi venea să fugă, aşa deodată. Să urle îi venea... Şi atunci...! Se simţi deodată aruncat în aer, sus, sus de tot! Parcă tot trupul îi explodă în mii de bucăţi. Ce se întâmpla? Durere? Da, şi durere, dar poate întâi de tot uimire, multă uimire. Să moară chiar acum, atât de tânăr, pentru o vină atât de mică? Era o mare, o cumplită nedreptate. El, care de abia acum se pregătea să trăiască! Of, Doamne, câtă nedreptate în lumea asta: alţii fac atâtea mârşăvii şi mor de bătrâneţe, nesupăraţi de nimeni, târziu, foarte târziu şi nu ca o pedeapsă, ci... Nu! Nu se poate...

*

Motreanu avea în spatele său un tânăr sergent major, care ştia că urmăreşte, poate, doi oameni. Doar că pe unul singur îl vedea, îl ştia: pe Motreanu. Celălalt se părea că nici nu apăruse, că pur şi simplu nici nu exista. De fapt nici nu apăruse între şase şi şapte necunoscutul. Însemna că nu mai vine. La restaurant trebuia să se întâlnească cu Motreanu. De nenumărate ori privi

în jur. Nu se vedea nimeni şi totuşi... se putea să fie şi celălalt prin preajmă. Doar aşa îi spusese maiorul Alec Armaşu şi el nu greşea în astfel de situaţii (ei lucraseră de atâtea ori împreună). Deci individul se ascundea. Dar unde? Când ajunse aproape de căminul lui Motreanu înţelese, în sfârşit. Nu fuseseră urmăriţi de nimeni. Omul pe care-l căuta nu fusese cu el şi cu Motreanu, pentru că, pur şi simplu, el îl aştepta aici, deoarece ştia unde stă Motreanu şi nici nu avea rost să-l urmărească de la restaurant până acasă din moment ce acesta trebuia oricum să ajungă aici. Şi tocmai aici era marele pericol. Şi exact în clipa aceea.

Dar nu mai avu timp să intervină. Totul se petrecu fulgerător.

Oricâtă îndemânare şi viteză ar fi avut, sergentul major nu mai putu să reacţioneze la timp. Lovitura fusese dată de necunoscut cu o iuţeală aproape de neconceput. Dar acesta tot apucă să facă ceva, chiar aşa târziu cum era acuma: trase fără să ochească; glonţul se opri în piciorul insului care apăruse – nu-şi putea da seama de unde – în calea lui Motreanu, acum căzut la pământ, cu o şuviţă de sânge curgându-i de undeva dintre omoplaţi.

În acelaşi moment, ori poate puţin mai târziu, se auzi prelung claxonul sau o sirenă; sergentul-major nu putea deosebi un sunet de altul în clipa aceea.

Îl durea întârzierea lui de o secundă, de o clipă, de o viaţă, poate.

*

Alec stătea cu capul în mâini la biroul lui. Nu, nu era posibil! Greşise el? Sau pur şi simplu fusese o lovitură care nu se putea evita. Motreanu trebuia salvat nu neapărat ca martor posibil, ci ca om. Fusese oare prea sigur pe manevra sa, mai întâi pe cursa care o întinsese lui... lui Felix, desigur! Pentru că omul împuşcat

de sergent era, în mod cert, Felix. Nu era rănit grav, aşa că... Oricum, fusese recunoscut de Anghel Demetru. Era prima reuşită decisivă în această afacere, dar cât îl costase! Însă bietul instalator Motreanu, tânărul acesta, trebuia să trăiască, altfel ar fi fost prea mare preţul victoriei! Nu ne dorim niciodată asemenea victorii.

Mai dădu un telefon la spital. Motreanu depăşise starea critică. Răsuflă uşurat. Dar oare ce făcea Despina Popescu? Încă nu putea vorbi? De la ea şi de la Felix aştepta el dezlegarea completă a afacerii. Simţea asta de atâta vreme. Dar nici nu trecuse atâta timp: doar cele două crime se petrecuseră acum o săptămână şi ceva, nu? Da, dar se părea că fărădelegile acestor oameni durau de zece ani. Zece ani de când nişte nelegiuiţi operau în linişte, nestingheriţi parcă. Culmea era că deocamdată nici măcar nu ştia despre ce afaceri era vorba. Pentru că era clar că mari afaceri învârtise această bandă din moment ce fuseseră ucişi doi oameni şi era gata-gata să moară alţi doi, Despina Popescu şi acum Ionel Motreanu. Simţi că îi crapă capul, că nu se mai poate trăi, că e groaznic, dacă i se va confirma ceea ce bănuia, ceea ce chiar ştia. Cum să fii vesel în astfel de împrejurări? Cum? Avea deja probele şi tot nu-i venea să creadă.

CAPITOLUL XX

În aceeaşi zi îl sună prietenul său Mircea Moraru, rugându-l să-i facă o vizită. Era bolnav acasă, făcuse o răceală puternică, de aici ajunsese la o pneumonie şi-l rugă pe Alec să treacă pe la el. Se simţea rău. Alec renunţă la toate şi dădu să meargă la el. Dar chiar când se pregătea să plece, primi un telefon de la spital.

Directorul spitalului îl informă că poate veni să vorbească cu Despina Popescu.

Nu ştia ce să facă mai întâi: datoria de prieten – Mircea îl rugase să vină cât mai repede – sau cea profesională, adică să meargă la spital, şi abia apoi... Se hotărî. Îi părea nespus de rău, dar trebuia să meargă întâi la spital. Când e vorba de meseria asta... laşi totul, până şi cea mai veche prietenie şi... revii mai târziu, când s-ar putea nici să n-o mai găseşti.

Maşina îl duse la spital. Intră în curte cu aceeaşi strângere de inimă dintotdeauna, când trebuia să pătrundă într-un spital. Teamă rămasă din copilărie, deşi văzuse multe în viaţă după aceea, destui oameni în suferinţă. îl însoţea maiorul Dinu, care în mai multe rânduri încercă să lege o discuţie cu Alec, dar se lovi de tăcerea aproape ostilă a acestuia. Dinu era îngrijorat: pe faţa prietenului său se citea o adâncă tristeţe, o nesfârşită tristeţe. Ce se întâmplase oare? Ceva nu era în regulă, dar ce anume? Îşi cunoştea prea bine prietenul ca să nu fie îngrijorat. Dar tocmai de aceea renunţă şi nu mai spuse nimic. Ştia că Alec numai atunci când va vrea, o să vorbească. Până atunci...

Armaşu vorbi pe neaşteptate:

— Este şi Felix internat aici?

— Da.

— Bine. Foarte bine. ‘

Şi iar tăcu.

Directorul spitalului îi aştepta în biroul său. Îi primi cu amabilitate. Alec răspunse distrat, sau poate cu gândul aiurea.

— Cel pe care l-am adus aseară cum se simte? întrebă el despre Felix.

— A trecut de orice pericol. Glonţul a fost extras. I-a trecut şi febra. Vreţi să-l vedeţi?

— Da! Chiar acum.

— Chiar înainte de a o vedea pe Despina Popescu?

— Chiar.

Şi doctorul şi maiorul Dinu rămaseră uluiţî. Doar de atâtea zile Armaşu dorea s-o vadă pe Despina Popesou, dar nu se putuse, şi acum când era, în sfârşit, posibil, el amâna, întârzia acest lucru. Ce se întâmplase?

— Duceţi-mă la el!

O luară pe coridorul lung, aproape interminabil, mirosind... a spital, acel inconfundabil miros, de care lui Alec îi era pur şi simplu frică. Ajunseră. Doctorul deschise şi le făcu loc să treacă. La uşă era cineva de pază. Îi salută scurt. Intrară.

Armaşu se apropie de pat. Tresări. Nu-i venea să creadă. Îl recunoscu, sau i se păru că-l recunoaşte. Corespundea semnalmentelor date de Motreanu şi de Anghel Demetru. Era Felix. Dar cine era Felix? Îl privi. Da, figura o ştia de undeva.

Omul întins în pat îl privi şi el. Calm, liniştit, ca şi cum era cât se poate de normal să primească această vizită.

— În sfârşit, aş vrea să ştiu numele dumitale.

— Nu ştiu la ce v-ar ajuta.

— Cine ştie, poate mi-ar fi de folos. Totuşi, numele!

— Nu ştiu la ce v-ar ajuta dacă aţi şti că mă cheamă losif Moraru, de pildă.

Alec oftă adânc. Şi cât ar fi dorit să n-aibă dreptate, el, Armaşu. Dar din păcate avea. Şi încă cum!

— Mă ajută foarte mult. Mai mult decât îţi închipui. Deşi aş dori să nu mă ajute.

— Nu. Nu cred că o să vă fie de folos.

— Ba eu aş înclina să cred că da.

— Oricum de la mine n-o să aflaţi nimic.

— Din păcate am şi aflat ceea ce trebuia.

— Cum adică aţi şi aflat?

— Uite-te mai bine la mine, omule! strigă scos din minţi Alec.

Celălalt îl privi insistent şi deodată exclamă uluit:

— Alec Armaşu!

Apoi se prăbuşi răvăşit între perne.

Maiorul Dinu urmărea scena, nepricepând nimic. Se întorcea când spre prietenul său, când spre omul din pat. Dar absolut nimic nu înţelegea.

Alec Armaşu se răsuci brusc şi părăsi încăperea, fără a mai rosti vreun cuvânt. Se opri pe coridor cu privirea pierdută departe, pe geamul care dădea în parcul spitalului. Cei doi nu îndrăzniră să-l tulbure. Pricepuseră că în faţa lor se petrece o dramă.

Alec rămase aşa multă vreme. Nemişcat. Într-un târziu se întoarse şi spuse cu voce stinsă doctorului, aproape şoptind:

— Duceţi-mă la Despina Popescu!

Vocea lui Armaşu sună aspru, autoritar. Nu era posibil să i se dea vreo replică. Doctorul simţi asta şi se supuse tăcut.

Deşi aici el era gazdă, o luă înainte. Nu peste mult timp ajunseră. Intrară într-un salon asemănător primului – întotdeauna saloanele de spital, oricum ar fi, seamănă îngrozitor între ele – îi trecu fără voie prin minte lui Alec.

Frumoasa femeie pe care o cunoscuse doar cu câteva zile înainte îl privea, ascunsă după nenumărate bandaje, cu ochii mari, parcă aşteptându-l demult.

Armaşu se opri în faţa ei şi îi spuse abătut:

— De ce nu mi-aţi spus totul de la început?

Ea tăcea, privindu-l trist, lăsând impresia că niciodată nu va scoate vreo vorbă.

— Aţi fi scăpat de toate necazurile.

Femeia îl privea în continuare fără să spună nimic. Era poate şi ea abătută, la fel ca Alec.

— Acum nu mai are rost să tăceţi. Ştiu totul. Chiar mai mult decât doream.

— Credeţi? vorbi în sfârşit femeia.

Alec dădu din cap afirmativ. Dar în aceeaşi clipă se îndoi el însuşi de asta: ştia chiar totul? Cunoaştem, oare, vreodată totul despre cineva, fie el chiar prietenul nostru cel mai bun, care ne-a scăpat de la moarte?

— Da, nu ştiu totul, se dădu bătut Alec?

— Vedeţi? răspunse ea, parcă aşteptându-se la acest răspuns.

— Oare ce să vă întreb, doamnă? Pur şi simplu nu ştiu cum ar trebui să încep. Oricum, vă rog să-mi iertaţi reproşul de adineauri. Probabil că nici nu aveaţi cum să-mi spuneţi totul de la început. Atunci când un om... dar se răzgândi şi renunţă.

— Nu mă întrebaţi nimic. Vă spun eu totul. Absolut totul. Sau ceea ce nu ştiţi încă.

*

Alec Armaşu ieşi buimac la aer. După cele auzite, avea într-adevăr nevoie de mult aer. Nu ştia nici cât stătuse, nici dacă era singur sau îl urma prietenul său, adevăratul său prieten, maiorul Dinu. Şi acum poate singurul. Da, poate singurul. Dacă mai stătea puţin se înăbuşea. Nu atât de aerul spitalului, de mirosul de medicamente. Ci mai mult de ce auzise. Cum fusese posibil? Cum? Dar uite că fusese. Totul e posibil, la urma urmei, încercă el să se consoleze filosofic. Dar nu izbuti, deloc nu izbuti. Poţi oare în asemenea momente să spui: „Gata, am văzut, a trecut, am uitat“? Nu. E imposibil să treci peste... peste ce să treci? Poate peste lucrul cel mai preţios din lume: prietenia. Există oare ceva mai nobil decât prietenia? Da, poate dragostea. El de asta nu prea avusese parte – a, era şi el vinovat, cu firea lui ciudată de om „întors”, sucit, sau cum se mai zice. Dar crezuse, o viaţă

crezuse că măcar în prietenie are noroc. Şi avusese, însă numai o vreme, numai până acum. Pentru că prietenia ne face oameni, – nu-i aşa? – că doar trebuie să credem în ceva care ne face oameni. Sau poate tocmai de asta suntem oameni, pentru că avem capacitatea de a ne apropia unii de alţii fără niciun interes, doar aşa din plăcerea de a simţi alături un umăr străin lângă al nostru. Dar cum străin? Nu, un frate, mai mult decât atât, pentru că fratele îţi este dat, nu-l alegi tu, pe când prietenul îl alegi după o îndelungă şi sfântă ezitare a inimii tale. Pentru că trebuie să ai o nobilă şovăire până a-i spune unui om „prietene". Atunci alegerea a fost făcută pentru totdeauna. Da, pentru vecie. Şi uite, deodată se întâmplă ceva, ceva neaşteptat, şi totul se dărâmă.

Şi cu ce rămâi atunci? Singur, cu propria ta amărăciune, când simţi în jur un frig, un frig imens, un gol ca o moarte a cuiva drag, a prietenului, pentru că nimic nu ne poate fi mai drag ca un prieten de o viaţă. Mai ales când el, prietenul, ţi-a dat viaţa pentru a doua oară, ţi-a salvat-o, ajutându-te atunci când erai la marginea prăpastiei. Şi... şi ce mai rămâne acum, atunci când descoperi că tocmai el, prietenul tău, omul acela în care ai crezut... nu mai e om!?

Alec nici nu-şi dădea seama că ieşise de mult din curtea spitalului. Mergea singur, buimac, pe străzi, cu privirea rătăcită. Ba nu, nu era singur: Dinu, la câţiva paşi în urmă, îl urma credincios, tăcut, neştiut. El înţelesese toată drama. Ştia că nu are voie acum să se apropie de marele şi bunul său prieten. Ştia că orice cuvânt i-ar fi spus... da, chiar orice cuvânt i-ar fi fost respins cu brutalitate. Nu, nu trebuia nici măcar să-l simtă Alec. Durerea unui bărbat, lacrima lui, trebuie lăsate să se scurgă în tăcere şi în singurătate, amândouă la fel de bărbăteşti. Dinu simţea, ştia – doar asistase la discuţia cu Despina Popescu – că Alec trăieşte cea mai amară victorie din cariera sa; nu – era

puţin spus – chiar din viaţa sa. O asemenea victorie te poate distruge, te poate face rău şi neomenos pentru restul zilelor pe care le mai ai de trăit. El ştia, însă, era convins că acest om, acest minunat om care era Alec Armaşu, nu poate fi rău, nu are cum fi, în ciuda felului său de a fi uneori rece, alteori ironic, chiar neprietenos. Nu, Alec Armaşu nu se putea înrăi. El era cel mai bun om pe care-l cunoscuse până atunci.

Dinu se apropie încet de Alec, rămas pierdut, cu privirea dusă departe.

— Alec! şopti el.

Armaşu tresări.

— Da.

— Hai să mergem acasă, te rog, Alec.

Alec nu răspunse. O lacrimă trebuia să-i coboare dintre gene. O reprimă, strângând din dinţi. O uscă pe loc, fără milă. Privi spre prietenul său.

— Unde să mergem? întrebă buimac.

— Acasă, Alec...

— De ce?

Dinu nu ştiu ce să-i răspundă.

— Îmi pare tare rău pentru cele întâmplate. Alec dădu din umeri.

— Acum lasă-mă pe mine să-l iau.

Armaşu strigă deodată.

— Ce să faci? Să-l iei?

— Da, Alec, e mai bine aşa. Pentru tine, pentru amândoi, te rog.

— Pleacă! urlă Alec.

Dinu se sperie aproape, apoi revenindu-şi rapid:

— De ce să plec?

— Mă duc eu singur „să-l iau“.

— Nu se poate, nu e bine.

— Vreau întâi să stăm de vorbă, ca doi vechi şi buni prieteni. Să-mi explice de ce a făcut tot ce a făcut. De ce a ajuns până aici.

— Vin şi eu.

— Nu trebuie. El mie trebuie să-mi explice. Mie, prietenului său. Fostului său prieten, adăugă el cu nesfârşită tristeţe. Aşa că o să merg singur.

— Nu e prudent, Alec. S-ar putea să...

— Ce să se poată? În mine, în prietenul lui să tragă? Imposibil. Oricât de jos ajunge un om... nu-şi omoară prietenul, tocmai prietenul.

— Alec, tu crezi asta, tu care...

— Eu, da, cel care a pierdut azi cel mai bun prieten din viaţa lui.

Dinu era stupefiat.

— Totuşi lasă-mă să vin cu tine.

— Sub nicio formă.

— Te rog.

— Pleacă, îi răspunse Alec cu o voită brutalitate, ca să-l descurajeze definitiv.

Dinu înţelese. Se întoarse fără nicio vorbă şi se îndepărtă.

Alec rămase singur. Nu avu nici măcar curiozitatea de a-l urmări cu privirea pe Dinu. După un timp se urni şi el greoi, parcă îmbătrânit subit. Abia reuşea să-şi târască paşii. Nu, nu era oboseală. Era altceva. Înainta greu, ca prin nămeţi. Trebui să se oprească de câteva ori, pentru a se odihni. Căuta să întârzie pe cât îi era cu putinţă. Oricum, însă, el îl chemase. Trebuia să ajungă, indiferent cât de târziu, dar trebuia. El era şi bolnav. N-avea altă cale. Acum se mai liniştise. Era poate liniştea care urmează după ce afli că nici măcar prietenul tău de o viaţă nu e cinstit. Că nici măcar acel singur om nu a fost drept faţă de

semenii săi. Şi atunci, tu, prietenul prietenului tău, ce trebuie să faci, chiar când ştii, când eşti sigur, că omul acesta ţi-a salvat, viaţa? Şi cu nimic nu poate fi răscumpărată viaţa. El n-ar mai fi putut fi, trăi, exista dacă n-ar fi fost Mircea Moraru. Dar e nedrept! Este cumplit de nedrept să hăituieşti chiar omul care te-a salvat de la moarte. Cum poţi, cum mai poţi să te bucuri când ai câştigat o bătălie cu un asemenea preţ? Ce victorie e asta, când îl trimiţi la puşcărie pe cel care cândva, la tinereţe, te-a ajutat să trăieşti? Şi, Doamne, cum te-a ajutat! Că dacă nu era el, nu existai nici tu. Vai ce simplă ecuaţie, îngrozitor de simplă, cum nici n-ar gândi un autor de romane poliţiste, care întotdeauna crede că victoria poliţistului, a detectivului e un triumf total, un triumf în care zâmbetul în primplan al detectivului este obligatoriu. Ei bine, nu, această victorie este o înfrângere, o înfrângere a sentimentului celui mai curat pe care-l cunoştea, a prieteniei. „Şi atunci în ce să mai crezi? Desigur, prietenia rămâne, ca noţiune, ca generalitate, dar eu ce fac cu prietenia mea cu Moraru, cu Mircea Moraru, omul căruia îi datorez viaţa? Ce fac? Sunt şi eu om, deci pot fi sentimental!“ Şi atunci o să mai întrebaţi – nu pe mine, autorul, ci pe Alec Armaşu – de ce este trist, de ce zâmbetul lui are un rictus amar, de ce şi victoriile au câteodată gustul înfrângerii; amara victorie asupra prietenului tău, despre care ştiai că atunci, cândva, era nemaipomenit de drept, de cinstit. Ce trebuie făcut în asemenea momente? Oare să fim drepţi? Dar a fi drepţi nu înseamnă întotdeauna a fi buni. Poate dreptatea însăşi să nu fie întotdeauna bună? Bună cu cine am vrea noi. Şi apoi, ce înseamnă dreptate? Pentru cine este, ea? Alec se crispă. Dar nu se poate! Cum să te porţi cu un om căruia îi datorezi totul, viaţa chiar? Şi la urma urmei cum poţi reacţiona, în faţa unui om care ţi-a făcut ţie bine, odată, ca după aceea să facă i ău tuturor? Ce ai

face tu, cititorule, când un om căruia îi datorezi viaţa, totul deci, este profund, decisiv vinovat, şi încă grav? Atunci ce faci, cititorule, cum procedezi! Să te văd acum şi pe tine, autorule de romane poliţiste – la un moment de răscruce, cum se zice. Aici e o dramă omenească despre care trebuie să scrii. Pentru că niciodată nu se poate uita un om care – în afara tatălui tău – ţi-a dat viaţă, pentru a doua oară, e drept. Şi atunci, ce faci, tu, cititorule comod de romane poliţiste. Ce ai face?

*

Găsi poarta deschisă. Ezită îndelung. Vru iar să mai întârzie clipa revederii. Dar nu se mai putea. Ajunsese şi trebuia să meargă pânâ la capăt, pentru că toate lucrurile au un capăt, chiar dacă el nu se vede la un moment dat, dar există şi din păcate nu e întotdeauna cel dorit.

Intră în curte. Nici măcar nu mai băgă de seamă acum ce frumoasă era vila ascunsă printre castani. Nu, nu avea ochi pentru aşa ceva, nu mai putea avea.

Trase adânc aer în piept, mult, să-i ajungă. Vru să sune, dar se răzgândi. Încercă clanţa de la uşă. Era şi uşa deschisă. Intră în hol. Iar se opri. Trebuia să meargă mai departe. Traversă holul. Deschise uşa din faţa sa. Apăru sufrageria pe care o ştia. Nu era nimeni. Se aşeză într-un fotoliu. Nu mai avea puterea să meargă mai departe. Rămase acolo vreme îndelungată. Într-un târziu se trezi, îşi reveni şi se ridică cu un oftat greu, bătrânesc. Trebuia să meargă până la capăt. Altă cale nici nu mai exista.

Ştia unde poate fi dormitorul. Ieşi pe un culoar lung şi îngust. Mai mult ghici uşa. Sau poate pentru că era întredeschisă.

Pătrunse în încăpere. Era un semiîntuneric care făcea aproape imposibilă la început distingerea vreunui obiect din jur. Alec rămase la începu buimac, fără să vadă nimic. Apoi se

obişnui, treptat, cu lumina puţină din încăpere. Zări patul, îl zări pe el, pe prietenul său, zăcând acolo.

Simţi că trebuie să stea pe ceva. Nimeri un scaun şi se prăbuşi pe el. Ar fi vrut să fumeze o ţigară, dar nu-şi găsea cu niciun chip pachetul de ţigări. Unde dracu' îl pusese?

În sfârşit, îl găsi. Îşi aprinse o ţigară. Trase adâne, cu sete, un fum. Părea mai curat decât cel mai bun aer de munte. Privi spre pat. În sfârşit, putu privi. Îi era lui jenă, o nesfârşită jenă că trebuise să vină aici. Doamne, cât ar fi dorit să renunţe. Să vină altcineva, dar nu se putea. El trebuia să vină, prietenul său, el care trebuia să facă dreptate cu un asemenea preţ. Chiar dacă dreptatea doare uneori. Of, şi ce doare când ea se plăteşte aşa de scump. Fii calm, Alec Armaşu, ia lucrurile aşa cum sunt, cu ironia ta din totdeauna, chiar dacă acum e neînchipuit de tristă, de amară. Dar oare mai ai resurse pentru a fi ironic? Cum să le mai ai!

Mircea Moraru îl privea fără să poată spune nimic. Era întins pe pat, cu figura unui om într-adevăr bolnav, suferind. Se vedea asta şi o văzu şi Alec. Avea ochii injectaţi de febră.

— Ai venit Alec?

— Da, ce era să fac?

— Îţi mulţumesc că ai venit. Te-am chemat, pentru că nu se putea altfel.

— Da, ştiu.

Tăcură amândoi o bună bucată de vreme. Nu mai ştiau ce să-şi spună. De fapt, vorbele erau de prisos într-o asemenea împrejurare. Ce mai putea conta oare, în faţa judecăţii, nu de apoi, ci de acum, din clipa aceasta.

În sfârşit Alec vorbi:

— De ce ai făcut toate astea, Mircea?

Celălalt tăcu. Încercă să se ridice în capul oaselor. Dar nu izbuti. Se lăsă din nou pe pernă.

— De ce ai făcut toate astea, Mircea? repetă Alec întrebarea. Doar trebuia să afle asta, nu se putea altfel. Trebuia.

Mircea Moraru oftă, apoi începu să vorbească:

— Nu știu. Sau poate știu, dar mi-e greu să vorbesc acum. Înțelege-mă, Alec. Te rog. Acum, când totul s-a terminat, simt așa, o-sfârșeală îngrozitoare. Chiar și fizică. Poate pentru că sunt bolnav, poate pentru că ești tu aici. Tocmai tu, cel mai bun prieten al meu. Dar și dușmanul meu de moarte.. Pentru că asta e situația. De cum ne-am întâlnit la Cumpătu, am știut că voi pierde. Soarta mi te-a readus în cale acum, tocmai când trebuia mai puțin. Mi-am dat seama că, cu un adversar ca tine, nu mai aveam nicio șansă, dar absolut niciuna. Trebuia să pierd. Altă cale nu exista. Am încercat să mă salvez.

— ...Și ai greșit din nou.

— Da. Speram să ies din joc neștiut. Discret, pe scara de serviciu.

— De aceea l-ai împins în față pe Iosif, fratele tău?

— Nu. El era de mult în joc. Poate că el mă furase și pe mine. Sau poate că eu l-am băgat în toată povestea asta.

— Te-a secondat admirabil, dacă se poate spune așa.

— Da, m-a acoperit. Eu niciodată nu eram văzut El rezolva totul. Eu doar gândeam.

— Și cum asemănare fizică nu exista intre voi...

— Nimeni nu avea cum să bănuiască, nimeni... Cine și-ar fi închipuit că eram frați. El era Felix... atât, doar Felix. Iar eu eram onorabilul jurist, avocatul Mircea Moraru, abilul și inteligentul om al barei. Respectat și chiar iubit de toată lumea. Poate și pentru farmecul meu...

— Da, farmecul tău, care m-a pierdut şi pe mine. Care m-a şi salvat atunci. Doamne, Mircea, ce rău poţi să-mi faci!

— Iartă-mă, Alec. Poate asta mă doare cel mai mult. Dar ce-pot face acum?

Alec dădu din umeri. Chiar – nu se mai putea face nimic.

— Când ai, început să mă bănuieşti?

— Chiar în prima zi, când ne-am revăzut · la Cumpătu!

— !?!

— Da, da. Incredibil, dar aşa este. Când m-ai văzut, te-ai bucurat, dar ai avut şi o tresărire dureroasă, ca şi cum ai fi spus: „De ce tocmai, acum ai apărut, Alec? De ce tocmai tu trebuie să mă hăituieşti?“ Asta a fost şi suferinţa mea. De ce tocmai eu trebuie să hăituiesc pe cel mai bun, pe-cel mai drag şi mai vechi prieten?

— Formidabil! Chiar din prima clipă?

— Din păcate, da. Doar că eu continuam să nu cred. Erai însă prea sigur pe tine, prea bine te simţeai, ca un om cu posibilităţi, care se ajunsese. Care era cineva. Nu ştiu, greu de explicat.

— Şi doar de la atât ai pornit?

— Nu. Repet: n-am crezut. Tu erai doar prietenul meu. Nimic altceva. Dar asta era tot şi era enorm, totul. Şi eu am plecat la drum în anchetă căutând să uit o primă impresie, nu ştiu de ce dezagreabilă. Deşi, martor mi-e Dumnezeu, m-am bucurat teribil când te-am văzut. Ca apoi, pe măsură ce timpul trecea, şi cercetările mele înaintau, să mă întristez din ce în ce mai mult.

— Asta e situaţia, Alec!

— Spune-mi, te rog, de ce ai făcut toate astea? Nu pot pricepe.

— Nici eu.

— Probabil ţi-a plăcut să trăieşti mai bine decât era firesc, decât puteau să-ţi permită banii cinstiţi.

— Da, cred că m-a pierdut pofta de viață. Setea de a trăi prea plin. Uneori te poate pierde și asta. Am vrut prea mult. N-am știut să mă opresc. Să înțeleg că toate au o măsură.

Alec dădu din cap cu tristețe. Da, asta îl pierduse: dragostea de viață, prea multă dragoste de o anumită viață.

— Și nu m-am mai putut opri... a fost greu până am început, până a început alunecarea. Apoi Iosif a preluat o parte din operațiuni, din „munca“ aceea idioată. Eu nici nu trebuia să apar. Eu conduceam, eram creierul. El făcea doar legăturile, părând pentru toți șeful; nimeni nu mă cunoștea. Nici nu semănăm, precum știi. Totul era organizat perfect. Fără fisuri. Ni se părea nouă. Și afacerile mergeau bine. Până la un punct. Când a apărut totuși o eroare. Probabil că o știi. M-am îndrăgostit de o femeie care mi-a acceptat totul... afară de ceea ce făceam. Și această femeie, care n-a vrut totuși să mă trădeze... pentru că mă iubea, a vrut în schimb să mă salveze... și abia așa m-a distrus. Prin omenia ei. Paradoxal, dar așa stau lucrurile. Ea a încercat imposibilul: să lupte cu mine, pentru a mă opri să fac răul. N-a reușit să mă împiedice, din păcate. Mi-a plăcut prea mult să trăiesc bine, confortabil, luxos, zii cum vrei. Ceea ce tu mi se pare că înțeleseseși când ai început, pe nesimțite, poate fără să-ți dai seama, să te îndepărtezi de mine. Apoi a urmat căderea, prăbușirea totală. Când începi să aluneci, nu se mai poate face nimic.

— În fața prăpastiei... Alec ezită... te lași înghițit. Dar de ce, Mircea? De ce? De ce...

— ...de ce trebuie tocmai tu să mă aduci în fața legii, să mă vânezi pentru asta?

— Da, tocmai eu să te hăituiesc.

— Așa a fost să fie. Trebuia să plătesc.

— Și eu acum ce trebuie să fac, Mircea?

Moraru tăcu. Tuşi apoi, înecându-se aproape.

— Adu-mi, te rog, puţină apă. Trebuie să iau o pastilă. Mă sufoc.

Alec îi aduse un pahar cu apă prietenului său, fostului său prieten. Acesta o luă cu mâna tremurândă, înghiţi o tabletă şi apoi sorbi apa din ceaşcă.

— Acum, du-te Alec. Asta a fost tot. Adio.

— Adio, Mircea.

Alec ieşi repede. Trebuia să iasă. Nu se mai putea sta acolo. Ştia, sigur că ştia ce era... Dar n-avea sens să-l oprească. Poate aşa era mai bine. Ce rost mai avea... Proces... condamnare. La urma urmei finalul era acelaşi, doar cu alte mijloace. Trebuie să plătim până la urmă. Trebuie. Altă cale nu există. Nu există.

Ajunse din nou în stradă. Frumoasa stradă străjuită de castani. După unul din ei stătea ascuns Dinu. Maiorul Dinu, adevăratul său prieten. Încerca să se facă neobservat. Mai adusese nişte băieţi. Unii erau şi în curtea din care ieşise Alec. Nu, nu putea să-l lase aşa, fără apărare. Dacă... dacă un moment de nebunie a lui Moraru... nu şi-ar fi iertat-o niciodată.

Alec îl simţi prin preajmă. Greu de spus cum... dar îl simţi. Dinu îşi dădu şi el seama că prietenul său ştie că e acolo, lângă el. Dar nu era nimic rău în asta. Ba, dimpotrivă. Doar ei erau prieteni, nu-i aşa, adevăraţi prieteni şi chiar dacă se mai întâmplă vreo nenorocire, prietenia rămâne.

EPILOG

Ne-am întâlnit nu după multă vreme. Acel iulie dramatic trecuse. Era deja toamnă. Dar Alec, bunul meu prieten, nu-şi revenise încă. Alesesem o grădină de vară retrasă, undeva „La margine de Bucureşti”, cum spune romanţa aceea desuetă, dar de un farmec pe care nu-l putem explica prin cuvinte.

Tăceam amândoi. El era mai posomorât ca niciodată. Am încercat să-l provoc la o discuţie. A fost imposibil. Abia într-un târziu m-a întrebat:

— Ai să scrii şi despre povestea asta tristă, George?

— Nu ştiu. Încă nu m-am hotărât.

Dădu din cap, cu gândul dus departe.

— Poate ar fi mai bine să nu scrii.

— De ce?

— Pentru că nu s-ar respecta regulile genului, ale romanului poliţist.

— Care din ele, Alec?

— De pildă, aceea conform căreia detectivul trebuie să apară în final vesel, radios, învingător, dând explicaţii tuturor cum a ajuns el, pas cu pas, din aproape în aproape să-l prindă pe criminal.

— Şi ce-i cu asta? am întrebat eu stupid.

— Simplu, George Timcu: eu nu sunt personajul de care ai nevoie. Eu l-am prins pe criminal, l-am hăituit... dar nu sunt vesel, nu pot fi vesel. Pentru că el... criminalul era prietenul meu... a fost prietenul meu, sau, hai să formulăm altfel: era fostul meu prieten.

— Alec, dragul meu, dar omul acesta pe care tu nu-l văzuseşi de aproape douăzeci de ani nu mai era prietenul tău. Era altul, alt om, un necunoscut. Sau, dacă vrei, se transformase până a deveni un om pe care... cu care tu nu aveai nimic comun. Era acum un străin pentru tine.

Îmi dădeam seama că mă bâlbâiam penibil. Mi se făcuse ruşine. Am lăsat capul în jos sub privirea dojenitoare a lui Alec.

— De ce mă minţi, George?

— Nu, nu te mint.

— Te pomeneşti că vrei să mă consolezi.

Am roşit. Ghicise. Asta voiam. Dar el era prea trist ca să nu fac aşa ceva.

— Iartă-mă, Alec.

— Dar spune-mi, totuşi, ai să scrii despre povestea asta?

— Mi-e teamă că da.

— De ce?

— O fac pentru că mi se pare că prea mult anonimat ne strică. Avem prea mulţi eroi publici, dar şi mai mulţi anonimi la fel de eroi, chiar aşa, anonimi cum sunt. Eu merg întotdeauna cu aceştia din urmă. Cu anonimii.

— Vorbe, vorbe, domnule George, frumoase, e adevărat, însă doar vorbe. Superbe gratuităţi de spus între amici, la un coniac, la o şuetă amabilă şi liniştită, când nu ne pândeşte niciun pericol. Când afară e senin, când e pace, când nu e vreo inundaţie, sau vreun cutremur.

— Alec, te rog...

— Nu mă ruga nimic. Eu ştiu acum, după această cumplită întâmplare, că am mai îmbătrânit cu o înţelegere, că nu mai pot glumi, că nu pot fi vesel ca altădată că, înţelegi, meseria mea nu înseamnă o cursă sportivă în care urmărirea unui ucigaş să însemne o simplă luptă pentru cucerirea locului întâi: adică ori

eu, ori el, ucigaşul. De fapt, viaţa ar trebui să fie o cursă în care pe primul loc să fie mereu bunul simţ, omenia sau cum vrei să-i zici. Şi apoi mai gândeşte-te şi la faptul că şi învingătorul, tu însuţi, trebuie să-ţi priveşti în faţă învinsul, iar dacă acesta este prietenul tău, dispare orice satisfacţie a învingătorului. Cu cât trec anii, cu atât încep să preţuiesc tot mai mult un gând curat despre prietenie: un prieten adevărat e mai mult decât un întreg roman de dragoste pe care l-am putea trăi. Iar când el nu este ceea ce credeai, atunci ce să-ţi mai spun? Ce poţi face când şi prietenul tău cel mai bun e un ucigaş? Să-l suprimi, să-l dai pe mâna justiţiei sau... Dar el a fost prietenul tău! Şi atunci ce poţi face? Poate singura soluţie e să-l laşi să se judece singur, ceea ce am încercat şi eu.

Alec tăcu, cu privirea în pământ. Nu-şi mai spuse mult. Ce mai puteau să-şi spună? Se înserase de mult. Ospătarul îi întrebă din nou dacă mai vor ceva. Autorul îi făcu un semn discret să mai aducă o baterie. Fu deschisă sticla, umplute paharele. Alec fuma cu gândul aiurea. Nu îndrăzni să-l trezească. Era noapte, târziu, copacii îşi lăsau frunzele bătrâne de toamnă să cadă una câte una. O frunză pe jumătate uscată, cealaltă jumătate încă mai trăia verde, căzu chiar pe masa lor, între ei, ca o mănuşă aruncată neglijent.

Alec ridică privirea:

— George, ai să scrii totuşi despre asta?

— Îmi pare rău, dar trebuie. E una din cele mai triste povestiri pe care le cunosc. Şi mie îmi plac tocmai acest fel de întâmplări. Iar dacă îmi plac, eu le şi scriu. Ce să fac... asta e, şi tristeţea mea... Că aşa suntem unii din noi, cum avem ceva frumos, cum îl şi stricăm, scriind despre el.

Armaşu renunţă. Apoi reveni, privindu-l în ochi pe autor:

— Am totuşi o rugăminte. Să nu povesteşti toate amănuntele, cum l-am urmărit, cum l-am hăituit, adică chiar aşa, pas cu pas. Trece sub tăcere unele lucruri mai... intime.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, cartea e deja scrisă. În paginile ei se află toată ancheta. Cititorul cunoaşte exact în fiecare moment ce făceai tu pe întrega durată a cercetărilor. Am respectat una din regulile de fier ale jocului... poliţist. Nu mai pot face nimic.

Alec oftă obosit. Îşi dădea seama că nici de astă dată nu-l va convinge pe autor să renunţe. Trebuia să se lase învins. Încercă totuşi o ultimă rezistenţă:

— Chiar totul ai povestit?

— Da. N-am ascuns nimic. Dacă luăm acum pagină cu pagină, se poate vedea că tot ce ştiai tu ştia şi cititorul. N-am ascuns nimic. De astă dată, spre deosebire de „Fără suspecţi”, am fost corect. Deşi şi acolo am jucat cinstit, în felul meu, desigur, ca autor.

— A şi tu ai un fel al tău de a fi cinstit, George?

— Fiecare îl avem pe al nostru.

— Asta ne şi pierde. Că fiecare crede că e cinstit în felul său.

— Dar nu înţeleg de ce mă acuzi pentru asta, Alec!

— Nu te mai preface. Ştii foarte bine că acesta e un mod foarte subtil – cel puţin în ochii noştri – de a ne ascunde necinstea.

— Eu sunt totuşi un om cinstit, Alec.

— Până la un punct.

Autorul tăcu vinovat.

— Am o rugămite, reluă Alec. Să nu respecţi de astă dată una din „regulile locului”.

— Care din ele?

— De a oferi cititorului un capitol final cu explicaţii: cum am ajuns eu să-l bănuiesc pe Mircea Moraru. Renunţă de data asta, te rog. Fă-o pentru mine.

— Dar nu se poate aşa ceva. Cititorul are nevoie de-acest capitol. E unica lui probă de orgoliu. Acolo află cum s-au petrecut de fapt lucrurile. Şi tot acolo el poate exclama fericit, după ce a citit acest capitol, nu înainte: „Vezi, ce-ţi spuneam eu, este exact aşa cum bănuiam. Ăla era criminalul. Degeaba m-a ameţit. autorul: Uite de la... până la... exact cum gândisem şi eu. Vai, ce deştept sunt!“ Şi abia apoi el, cititorul, se poate culca liniştit, când se. convinge pe sine cât de deştept este. Acest capitol, al explicaţiilor, unde află cititorul toate fazele ascunse ale anchetei, este adevăratul său carbaxin. Şi tocmai eu să i-l răpesc, Alec? Eu ţin la el, la cititor. Nu pot să fiu crud cu el.

Armaşu îl privi decepţionat.

— Nu se poate face nimic cu voi, autorii.

— De, ce să-i faci, ăştia suntem.

— Atunci măcar promite-mi un singur lucru.

— Te rog.

— Că aceste explicaţii nu vor fi înglobate în corpul romanului. Nimic din raţionamentele tale – ale mele, de fapt – inteligente şi subtile nevoie mare nu vor intra în carte.

— Şi cum să fac?

— Simplu, încheie romanul acum, aici. Exact în această clipă. Adaugă apoi o anexă funcţională pentru cititor, în care pe o pagină—două, arată strictul necesar; adică faptele care m-au dus la dezlegarea enigmei. Atât şi nimic mai mult. De acord? Fără comentarii şi fără prea multă psihologie, cum se poartă acum pe aiurea şi pe aici în romanul poliţist.

Autorul rămase perplex.

— Da, dar... .

— O anexă, George. Se poate numi chiar aşa „Anexă pentru cititor”. Sau „Pentru ca cititorul să doarmă liniştit, aflând iarăşi că e deştept”. Dar nu vreau ca în corpul acestui roman foarte trist să încapă nişte explicaţii meschin de inteligente. Ce zici?

— Ce să zic? Accept. Pentru tine...

— Mulţumesc. Şi acum, o ultimă rugăminte.

— Încă una?

— Da, ultima. Să mă laşi să plec singur, fără să mă conduci. Te rog mult asta. Mai mult decât îţi închipui.

— De ce, Alec?

— Nu-mi cere explicaţii.

Autorul încuviinţă.

Alec Armaşu bău din pahar, apoi se ridică. Avea o privire despre care nu se putea spune nimic. Se întoarse. Plecă.

Silueta lui îngustă se pierdu stingheră în întuneric.

ANEXĂ

(La sugestia lui Alec Armaşu, această anexă nu intră în corpul romanului. Este adăugată doar pentru ca cititorul să vadă cum s-a ajuns la descoperirea vinovatului, spre liniştea lui, a cititorului, nu a vinovatului).

Iată întâi filmul anchetei, etapă cu etapă. Ca să nu se creadă cumva că autorul, ascunzând ceva cititorului, nu a respectat regulile jocului, ale romanului poliţist. Deci vom vedea la început cum s-au desfăşurat cercetările, iar apoi vom istorisi împrejurările care au dus la cele două crime şi felul cum au fost ele comise.

Alec Armaşu soseşte la Cumpătu şi pe neaşteptate se întâlneşte cu vechiul său prieten. Moraru are o ciudată tresărire care nu scapă ochiului ager al lui Alec, deşi pe loc nu-i acordă mare atenţie. O va reţine însă. Poate fusese şi o ezitare a lui Moraru, care se speriase probabil când l-a văzut pe redutabilul său prieten, acum însă adversar (asta o gândise Alec mai târziu însă).

La cercetarea circumstanţelor celor două crime, primul lucru care ieşea în evidenţă era aproape perfecta asemănare a acestora. Asta trebuia să dea de gândit şi i-a şi dat lui Armaşu. Ce se ascundea aici? Petrovici scria o scrisoare cu o zi înainte de a fi ucis. Scrisoarea dispare. Se face supoziţia că o luase pe neobservate Mărculescu, în panica iscată de găsirea cadavrului lui Petrovici. Apoi e ucis la fel şi Mărculescu.

Cum e şi firesc, se începe cercetarea vieţii victimelor. Un an atrăgea cu deosebire atenţia: 1959, se pare hotărâtor pentru

amândoi. Aristide Petrovici începe subit să urce ierarhia socială. Este prieten în această perioadă cu Despina Popescu. Stelian Mărculescu, dimpotrivă, începe să aibă necazuri. Deci e clar că atunci se întâmplase ceva grav, ce încă nu se știa, deocamdată. Nu era exclus ca un singur lucru să fi provocat ambele schimbări de direcție în viața victimelor.

Armașu descoperă în camera cu Mărculescu un bilet de tren care demonstra că acesta sosise nu pe patru iulie, la zece dimineața când a fost înregistrat la biroul de recepție al vilei, deci doar cu o oră înainte de găsirea cadavrului lui Petrovici, ci cu aproape zece ore înainte, adică în timpul nopții de trei spre patru. Biletul era datat: 3 iulie, timp IV, ceea ce însemna că plecase din. București între orele 18 și 24! Unde stătuse până atunci Mărculescu și de ce se ascunsese până la ora zece dimineața, a doua zi?

Alec Armașu va descoperi apoi la București, în locuințele celor doi, mai multe ciudățenii, prima și cea mai importantă fiind faptul că cei doi își schimbaseră între ei locuințele, fiecare devenind pentru cei din jur... celălalt. De ce? Era clar că se ascundeau de cineva. Fiecare însă de altcineva, altfel rocada n-avea niciun sens. Dacă îi urmărea aceeași persoană i-ar fi prins imediat, pentru că l-ar fi găsit pe unul în locul celuilalt. Armașu va accepta după îndelungi insistențe să povestească el însuși, mult mai târziu, după ce rana i se cicatrizase oarecum:

— Asta m-a derutat vreme îndelungată, făcându-mă să cred că trebuie să caut două persoane, doi ucigași. Nu aveam de unde să știu că cei doi nu-și cunoșteau – sau nu-și cunoșteau bine – dușmanul comun, când au imaginat schimbul de identitate sau de nume.

Ancheta mea devenise totuși incomodă pentru omul din umbră, continua să povestească Alec, și eu nu-mi puteam da

seama de ce mi se întind curse, aparent naive, ca povestea cu cele trei scrisori găsite la Mărculescu, chipurile de la trei inşi diferiţi, dar scrise de aceeaşi mână. N-am văzut iniţial sensul acestei încercări de-a mă păcăli. Abia apoi mi-am dat seama că tocmai existenţa falsului avea menirea să mă facă să gândesc că dacă el s-a comis, cineva a avut intenţia s-o facă, deci trebuia urmărit. Deci trebuia să fiu trimis pe o pistă inexistentă, deşi de fapt ea exista, însă numai ca diversiune. Doar că mă ducea în altă parte decât trebuia pentru a dezlega enigma. Şi a fost introdus în joc Felix, interpusul abil care era peste tot, dar nu-l vedea nimeni. El bloca toate canalele spre marele şef, dar fiind el însuşi bine blocat de complici obscuri şi anonimi.

Cu scrisorile găsite la Petrovici era însă altceva, în special cu „bileţelul” de dragoste semnat „iubita mea“. Aşa am ajuns la Despina Popescu. Discuţia cu ea mi-a relevat un om puternic, inflexibil, care... mă minţea cu tenacitate. Se făcea că nu ştie nimic, dar ea ştia totul sau aproape totul, ceea ce era s-o şi piardă. Două mici greşeli tot a comis, ceea ce m-a şi făcut să-mi dau seama că îmi ascunde multe lucruri: nici măcar nu m-a întrebat cum a murit bietul Petrovici. Pentru că era la curent cu toată întâmplarea. Şi a doua, l-a numit la un moment dat familiar „Aristide“, semn că se văzuseră destul de des şi de intim în ultimul timp. Aici era o mică dramă sentimentală. Ea îl iubea pe Mircea Moraru încă, dar acesta n-o mai iubea. O iubea însă Aristide.

Şi apoi a urmat descinderea, discretă, la mine acasă, în absenţa mea, în timp ce eu eram invitatul lui Mircea Moraru. Deci chiar atunci. Iar eu nu spusesem nimănui că lipsesc de acasă, pentru că nici n-aveam cui. Aici mai intervine ceva: nimeni din afară nu ştia că mă ocup de cazul de la Cumpătu. Şi totuşi mi se cotrobăia pe acasă, nu pentru furt, desigur. Deci

cineva aflase. Am procedat logic: căutarea persoanei care ştia totuşi că anchetez acest caz, precum şi a aceleia care aflase că în seara aceea voi lipsi timp îndelungat de acasă. Prin eliminare, am ajuns la răspuns: era una şi aceeaşi persoană: prietenul meu, fostul meu prieten, că doar la el eram în vizită. Simplu şi logic. însemna că eu deţineam în casă ceva important pentru anchetă. Şi te pomeneşti că habar n-aveam ce important era respectivul lucru. Doar că eu nu ţineam aşa ceva acasă, ci la birou. Cine putea crede că eu păstram acasă nişte documente? Concluzia era deci clară: singura persoană „din afară“, străină, care aflase că eu, Alec Armaşu, şi nu altul mă ocup de crimele astea era Mircea Moraru. Pentru că mă întâlnisem cu el la Cumpătu şi nu-i putusem ascunde de ce eram acolo. Dealtfel, Moraru ghicise şi singur. Aici s-a întâmplat un lucru nemaipomenit de simplu, care l-a indus fatal în eroare pe Moraru. în timp ce stăteam de vorbă cu el, apăru un subofiţer care mi-a raportat că a găsit câteva scrisori şi m-a întrebat ce să facă cu ele. Eu i-am răspuns să mi le dea mie să le examinez *acasă*, când ajung la Bucureşti. Acasă am zis, înţelegând, prin asta, Capitala, serviciul, şi nu la mine la domiciliu. Asta l-a derutat pe Moraru, determinându-l să greşească decisiv prin percheziţia la mine acasă. Mi-a trebuit şi mie mult timp până să-mi amintesc acea scenă aparent nesemnificativă, când scăpasem cuvântul „acasă“. Deci cine ştia – de fapt credea – că am adus acasă documente referitoare la crimă? Acelaşi Mircea Moraru. Pentru că asta m-a şi pus pe urmele lui Motreanu, şi apoi pe ale lui Felix, dar mai ales a provocat prinderea lui Anghel Demetru. De ce? Foarte simplu: în momentul în care am văzut că se caută cu atâta insistenţă ceva ce eu nu aveam la mine acasă, însemna că acest lucru exista, dar nu fusese încă găsit. La Bucureşti nu era, căutasem şi noi. La Cumpătu însă dispăruse o scrisoare, cea scrisă de Petrovici

înainte de a muri. Deci acolo trebuia căutat. Moraru asta credea că iau eu „acasă“. De scrisoare îi era şi lui frică. Ştia el ceva. Şi anume că dacă ajunge scrisoarea în mâinile mele, e pierdut. Dar acum a văzut că cercetările mele nu progresează, i-a fost foarte uşor să priceapă că n-o găsisem nici noi. Deci prin Felix a purces la trimiterea lui Anghel Demetru pentru a o căuta. În prealabil însă a mai dat o lovitură de maestru: l-a răpit pe bietul Motreanu, instalatorul, şi l-a ţinut o vreme beat la Cumpătu. Exelent jucat! Şi încă din două motive. Primul: Motreanu trebuia ţinut ascuns până găsea Moraru scrisoarea, deci înlătura pericolul (omul s-ar fi putut totuşi să spună ceva, deşi nu ştia mare lucru; îl cunoscuse numai pe Felix). Şi al doilea, mă făcea pe mine să cred că Motreanu este unul din vinovaţi. Din moment ce dispare, fuge în timpul anchetei! Măcar pentru câteva zile şi tot era ceva. Şi era gata să izbutească. Doar că eu am început să am bănuieli serioase şi am luat măsuri grabnice de pază la vila unde fuseseră găsiţi morţi cei doi. Aşa l-am prins pe Anghel Demetru căutând scrisoarea şi era gata-gata să-l prindem chiar şi pe Mircea Moraru însuşi, care venise să ia el scrisoarea sau cel puţin s-o caute şi el; după aceea voia probabil să-l înlăture pe Demetru care s-ar fi putut s-o citească şi atunci aflând totul, devenea şi el primejdios. Dar a scăpat ca prin urechile acului. A greşit, probabil, pentru că nu mai avea încredere nici în Felix, adică Iosif, fratele său, şi a acţionat el direct pentru prima dată în afacerea aceasta.

Am pus mâna pe scrisoare, dar şi pe Anghel Demetru. Scrisoarea era însă totul şi avea dreptate Mircea Moraru să se teamă de ea. Ea conţinea câteva elemente care duceau în mod cert la creierul afacerii, la şef. Fusese la Iaşi în 1959. Am aflat apoi că le fusese şef la amândoi, şi lui Petrovici şi lui Mărculescu. Locuieşte pe strada Uranus sau măcar în zonă. Este avocat.

Toate acestei trei se potriveau de minune lui Moraru, pe care eu îl bănuiam deja. Mai erau câteva supoziţii care nu s-au adeverit decât parţial. Iată, de pildă, nici azi nu putem fi siguri că scrisoarea lui Petrovici îi era adresată lui Mărculescu, pentru a-l avertiza pe acesta de pericol. Eu aş înclina să cred că da. N-ar fi exclus să mai existe un om care trebuia avertizat. Sunt indicii ce ne determină să credem că Blândul... era chiar Mărculescu. Deşi s-ar putea ca Petrovici să fi ticluit această scrisoare pentru a-i înşela vigilenţa lui Mărculescu. Şi o să vedeţi mai târziu de ce. N-o să ştim apoi niciodată ce a făcut Mărculescu până a sosi „oficial" la vilă. Sau ce au făcut, după ce a venit împreună cu Petrovici. Fiind amândoi morţi, aceasta va rămâne un mister. Interogatoriul luat lui Anghel Demetru a fost determinant. Am aflat că pastilele ucigătoare au fost procurate – sau preparate – de Stelian Mărculescu care le-a dat lui Felix şi acesta lui Petrovici. Deci Petrovici urma să le strecoare lui Mărculescu! Acesta a murit otrăvit de propriile sale preparate. Iar el l-a ucis pe Petrovici, otrava făcându-şi efectul când criminalul era deja mort. Şi invers, sau aproape invers. Petrovici murea, dar efectul pregătirilor sale se vedea abia peste două zile: pe 6 iulie adică. Deci fiecare a fost victima şi criminalul celuilalt! Aşa că nu există un criminal propriu-zis care i-a ucis pe amândoi. Există însă o minte diabolică ce a pus la cale toată oribilitatea asta: Mircea Moraru. De ce toate acestea? După rănirea lui Motreanu, a urmat prinderea lui Felix. Atunci am înţeles totul. Motreanu văzuse chipurile lui Felix şi al lui Demetru. Trebuia înlăturat, fiind un martor periculos. Iar discuţia cu Despina a făcut în sfârşit lumină. Era fosta lui soţie! Ea, săraca, încercase să-l smulgă pe Mircea din jocul acesta periculos şi, văzând că nu izbuteşte, a încercat să-l salveze pe Petrovici, pe care îl iubise cândva, fără să ştie că tot ce făcea era inutil. Dacă nu chiar primejdios pentru ea

însăşi. Despina l-a anunţat pe Moraru că dacă nu termină cu aceste afaceri, îl divulgă. N-ar fi făcut-o, voia doar să-l sperie pentru a-l aduce pe calea cea bună.

Până aici am văzut cum a reacţionat Alec Armaşu pentru a dezlega enigma. Acum să urmărim cum s-au desfăşurat lucrurile de la început, de unde a pornit şi, mai ales, de ce s-a declanşat toată maşinaţia aceasta infernală. Deci împrejurările care au dus la crime. Pentru aceasta trebuie să ne întoarcem înapoi la Iaşi, în 1959. Pentru că de aici şi de la această dată încep toate. Să-l ascultăm iarăşi pe Alec Armaşu:

— În acea vreme Mircea Moraru începuse să simtă din ce în ce mai mult gustul traiului bun, a băuturilor prea scumpe, a femeilor... cam la fel. El o dusese bine şi până atunci, dar la pretenţiile sale de acum banii din salariu erau cu totul insuficienţi. Şi omul admirabil de până atunci – pentru că fusese un asemenea om, când îl cunoscusem eu, în tinereţe – se transformă pe nesimţite. Deşi pentru cei din jur părea a fi rămas la fel, neschimbat.

Alec se opri întristat, cu capul în pământ. Abia într-un târziu vorbi iar, încet, aproape în şoaptă:

— După aceea nu ne-am văzut o vreme. Timp în care Mircea Moraru aluneca tot mai jos. Şi-l asociase pe Iosif, fratele său; Felix, cum îl ştia Anghel Demetru. Şi dădură marile lovituri cărora abia azi le ştim autorii. Furturi şi afaceri cu tablouri de preţ, blănuri rare, bijuterii, aur în lingouri, mobile vechi-stil. Şi câte şi mai câte. Unele din acestea au fost trimise şi peste graniţă. De vreo câteva ori era gata să fie prins. Dar inteligent cum era, scăpa în ultimul moment. Din barou totuşi a fost scos pentru nişte afaceri cel puţin dubioase, care l-au compromis, fără însă a se putea dovedi mare lucru. Lucra cu o bandă întreagă din care făcuseră parte, printre alţii, Aristide Petrovici

şi Stelian Mărculescu. Deosebirea dintre ei a fost că primul nu şi-a neglijat serviciul, ba chiar din 1959, graţie probabil prieteniei cu Despina Popescu, a început să urce. Aparenţele erau salvate. Mărculescu, dimpotrivă, captat cu totul de afacerile sale murdare de pe urma cărora ciştiga foarte mult, nu-l mai interesa serviciul, neglijându-l total. Din 1959 are necazuri şi ajunge să fie dat afară. Dar nu-i păsa. Afacerile mergeau în continuare excelent. Treaba a mers bine o vreme, dar s-a întâmplat inevitabilul în asemenea împrejurări: certuri pentru împărţirea câştigului, suspiciuni reciproce şi chiar ameninţări cu delaţiunea. Deci trădarea. Afacerile mergeau din ce în ce mai prost, miliţia îi urmărea, prada era mai mică şi trebuia împărţită mai cu grijă. Moraru încercase, se pare, de câteva ori să-i păcălească. Poate că şi reuşise, ceea ce bineînţeles a iritat pe ceilalţi. Petrovici era profund nemulţumit. Mărculescu la fel. îi ceru socoteală lui Felix, pentru că cu el lucra direct. Acesta îi spune fratelui mai mare, şefului. Iar scandaluri. Şi atunci lui Mircea Moraru îi vine ideea „salvatoare“, credea el. începe să bage zâzanie între ei doi. Spune fiecăruia în parte că celălalt l-a înşelat, că a dosit nu ştiu ce, că vrea să-l elimine din joc. Petrovici şi Mărculescu nu cred la început, bănuind că e o intrigă. Chiar iau măsuri de precauţie, uitând însă un lucru, şi anume că tot Moraru era cel primejdios şi nu altcineva neînsemnat care i-ar fi putut ucide, sau unul din ei doi chiar. Aveau în felul lor dreptate, pentru că până atunci Moraru nu se „murdărise” cu nicio crimă. Deci de altcineva trebuia să se ferească. Fiecare de altcineva, de aceea şi fac schimb discret de domiciliu. Curând însă au înţeles greşeala, dar mărul discordiei fusese deja muşcat. Pe de o parte se apărau împreună, pe de alta se suspectau reciproc.

Apoi Mircea Moraru îi suflă lui Petrovici că Mărculescu s-a hotărât să-l ucidă, fiindu-i teamă că o să-l toarne, sau pur şi simplu că vrea să-i ia partea lui de pradă. Pe de altă parte, îi spusese lui Mărculescu că Petrovici s-a hotărât să-l omoare ca să scape de el, pentru că ştia prea multe, sau aşa ceva. Atunci încep fiecare să ia măsuri de precauţie, unul împotriva celuilalt, aparent purtându-se unul faţă de altul ca buni prieteni.

Atunci Moraru trece la a doua etapă a planului său: chiar le sugerează ambilor să treacă la acţiune, adică să se elimine reciproc. Şi îi convinge, inspirându-i lui Mărculescu – inginer chimist! – să prepare tablete fatale în ambalaj de banale medicamente. Acesta i le va strecura lui Petrovici în cutia cu medicamente chiar când stabiliseră să meargă împreună la Cumpătu pentru o întâlnire decisivă cu Felix şi cu Mircea Moraru. Doar că nenorocitul de Mărculescu nu avea cum să ştie că şi Petrovici primise nişte tablete pe care urma să i le strecoare chiar lui, poate chiar din cele preparate de el. Se pare că Moraru îi ceruse să-i dea şi lui câteva, iar naivul i-a dat. E drept, puţin altfel ambalate şi ambii devin victime şi călăi în acelaşi timp. Niciunul din cei doi n-a ezitat să-şi ucidă prietenul. Petrovici a simţit însă pericolul. Fiind mai inteligent, a hotărât să scrie o scrisoare, aşa pentru orice eventualitate. Să fie. Ba voia să lase şi o listă, pe care însă n-a mai apucat s-o scrie. A făcut însă o imprudenţă, despre care am mai vorbit: i-a spus şi lui Mărculescu de intenţia sa (pe vremea când încă nu-l bănuia de nimic), iar acesta îl informează pe Felix, care la rândul lui îl avertizează pe „şef". Mircea Moraru trece rapid la acţiune şi îi elimină pe amândoi exact pentru motivele care le inspirase lui Petrovici şi Mărculescu ca cei doi să se ucidă: deveniseră complici prea pretenţioşi, chiar incomozi, şi puteau oricând vorbi.

Planul, în felul său, era „perfect”: nenorociţii se ucideau între ei, deci criminalii dispăreau şi dosarul trebuia fatalmente clasat, ucigaşii neputând fi găsiţi; sau, dacă se descoperea uciderea reciprocă, dosarul de asemenea se clasa, prin inexistenţa ucigaşilor. Iar el, adevăratul criminal, inspiratorul, rămânea liber şi scăpa de cei doi inşi primejdioşi.

Cum această carte pe care aţi citit-o nu este istoria unei victorii propriu-zise, vom reveni asupra acestui personaj, cândva, desigur, când el va fi într-adevăr victorios. Poate, tot aşa, povestea va fi puţin tristă, dar oricum va fi o victorie. Şi atunci, ca să respectăm toate regulile jocului, Alec Armaşu va fi altfel; nu, nu mai vesel, oricum însă mai destins, poate zâmbind, amar, e drept, dar zâmbind într-un fel. Orice urmărire a unui vinovat are tristeţea ei, deci o înţelegeţi şi pe cea a lui Armaşu.

Alec Armaşu nu e un personaj foarte vesel. Poate meseria, anii, sau mai ştiu eu ce, îl fac să fie mai încruntat. Poate tocmai de asta l-am iubit, îl iubesc şi scriu despre el. După „Fără suspecţi“, la rugămintea lui, n-am mai scris nimic despre el. Acum trebuia s-o fac. De ce? Nu ştiu, dar simţeam nevoia. Un asemenea om trebuie cunoscut chiar împotriva voinţei lui. Nici de astă dată n-a fost de acord să scriu despre el. Am făcut-o totuşi cu riscul de a nu ne vorbi, de a nu ne vedea câţiva ani. Alec se supără rar pe cineva, dar când i se întâmplă aşa ceva, durează, durează mult supărarea lui. Eu am riscat pentru dumneavoastră. Era păcat să nu mai auziţi nimic de el atâta amar de vreme.

Acum închei. Voi încerca în zilele următoare să-i fac o vizită. S-ar putea să nu-l găsesc acasă. Probabil va pleca undeva, departe, pentru multă vreme. Bolnav, singur, el oricum primeşte rar pe cineva. Poate nu-mi va deschide nici mie. Dar aveţi răbdare, până la următoarea carte despre el, cel mai bun prieten

al meu, Alec Armaşu. El o să-mi deschidă într-o zi... pentru a-mi povesti vreo anchetă pe care am să v-o relatez în cartea care va urma.

Sfârşit